Zwolle

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Zwolle

2026-2041

“Samen bouwen aan sterke scholen en sterke wijken!”

Colofon

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Gemeente Zwolle

Procesbegeleiding en opsteller IHP:
Robbert Jan Sluiter en Janthe Nieuwenhuis van MaatWijs uit Zwolle

Ambtelijke begeleiding:
Guido Hooiveld - Portefeuillemanager
onderwijshuisvesting gemeente Zwolle

Datum uitgave:
20 oktober 2025

Voorwoord

Zwolle is een echte onderwijsstad. En dat willen we blijven. Goed onderwijs is enorm belangrijk. Op scholen leren onze kinderen niet alleen rekenen, schrijven, Engels of aardrijkskunde. Ze ontdekken wie ze zelf zijn, ze ontmoeten anderen en vinden hun plek in de samenleving. Hier wordt de basis gelegd voor kansengelijkheid, voor de toekomst en voor een sterk Zwolle.

Goed onderwijs vraagt om ruimte die daarbij past. Een groot deel van onze schoolgebouwen is verouderd en past niet meer bij het onderwijs van nu. Daarom investeren we de komende jaren fors in onze onderwijshuisvesting. We vernieuwen en verduurzamen tientallen scholen en gymzalen. Niet als doel op zich, maar als voorwaarde voor goed onderwijs. Een schoolgebouw dat gezond, veilig en inspirerend is, helpt kinderen groeien. En het biedt leraren een fijne werkplek.

We doen dat samen met de Zwolse schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. In nauwe afstemming hebben we het Integraal Huisvestingsplan opgesteld. Dit is een plan dat verder kijkt dan gebouwen. Het laat de rol zien die scholen en kinderopvang spelen in het hart van onze wijken. Het zijn plekken waar kinderen leren en opgroeien en waar ouders elkaar ontmoeten, waar sport en beweging vanzelfsprekend zijn, waar zorg dichtbij komt en waar een wijk tot leven komt. Sterke scholen dragen bij aan sterke wijken, en andersom.

De opgave waar we voor staan is groot. Het vraagt aanzienlijke investeringen en slimme keuzes. We moeten onze middelen efficiënt inzetten, verbindingen leggen met andere ontwikkelingen in de stad en toekomstbestendige, multifunctionele gebouwen realiseren. Dat lukt alleen met samenwerking, creativiteit en vertrouwen.

Ik ben dankbaar voor de manier waarop we dit als stad samen oppakken. Want onderwijs raakt ons allemaal. Het vormt onze kinderen en daarmee de toekomst van Zwolle.

Met dit Integraal Huisvestingsplan bouwen we voort op het fundament van de afgelopen jaren en versterken we Zwolle als onderwijsstad die blijft investeren in de groei van ieder kind.

Michiel van Willigen
Wethouder Onderwijs, Jeugd, Sociale basis, Sport en gezondheid

Inhoud

Samenvatting 7
Leeswijzer 9

1. Waarom dit IHP nu echt nodig is! 10
1.1 Aanleiding 10
1.2 Zwolse context 11
1.3 De omvang van de vernieuwingsopgave in beeld 13
1.4 Veranderingen in wet- en regelgeving 19
1.5 Vraagstelling 20
1.6 Een IHP dat richting geeft 21

2. Terugblik projecten 2024 22
2.1. Inleiding 22
2.2 Vernieuwingsopgave IHP 2020 22
2.3 Opgeleverde projecten 2020-2025 22

3. Onderwijs dat raakt en verbindt! 26
3.1 Inleiding 26
3.2 Waar kinderen groeien, groeit de samenleving mee 26
3.3 Gebouwen die meedoen, meebewegen en meehelpen 28

4. Scholen verstandig vernieuwd 33
4.1 Inleiding 33
4.2 Wettelijke en landelijke uitgangspunten 33
4.3 Zwolse ambitie: Werken aan de stad van morgen begint bij de scholen van vandaag 33
4.4 Verduurzaming als overbrugging naar vernieuwing 35

5. Opgave, prioritering en financiën 39
5.1 Inleiding 39
5.2 Korte termijn met dekking in de begroting 2026-2029 39
5.3 Middellange termijn zonder dekking in de begroting 2030-2041 39
5.4 Prioriteringscriteria: Strategisch en samenhangend 40
5.5 Prioriteringsoverzicht IHP 2025 42
5.6 Uitvoeringsagenda 2026-2029 44
5.7 Financiële doorrekening stichtingskosten 48

6. Samen sturen op koers en prioritering 54
6.1 Inleiding 54
6.2 Financiële koers en stabiliteit voor de vernieuwingsopgave 54
6.3 Prioriteringsgesprek tussen gemeente en schoolbesturen 54
6.4 Rolopvatting bouwheerschap 56

7. Conclusie en advies 57
7.1 Conclusie 57
7.2 Advies 57

Bijlage 1: Zorgplicht en verordening 60
Bijlage 2: Kernzaken uit de verordening 62
Bijlage 3: Onderbouwing Prioritering 65
Bijlage 4: Prioritering IHP 2020 69
Bijlage 5: Vernieuwingsopgave en Prioritering IHP 2025 74
Bijlage 6: Financiën uitgangspunten 82
Bijlage 7: Van idee naar gebouw 85

Samenvatting

De gemeente Zwolle en de Zwolse schoolbesturen staan voor een uitzonderlijk grote vernieuwingsopgave in de onderwijshuisvesting. Meer dan 60% van de gebouwen is in 2041 technisch en functioneel verouderd. Tegelijkertijd groeit de stad, nemen de bouwkosten structureel toe en legt Zwolle de lat hoger dan landelijke minimumnormen met ambities rond kansengelijkheid, duurzaamheid en sterke wijken.

Waarom een nieuw IHP?

Sinds de vaststelling van het vorige IHP in 2020 is de context ingrijpend veranderd. Bouwkosten zijn met 35-50% gestegen, de woningbouwopgave is urgenter geworden en wetgeving verandert. Vanaf 2026 worden gemeenten bovendien wettelijk verplicht een IHP op te stellen. Zwolle actualiseert daarom de visie en brengt de opgave voor 2026-2041 in beeld.

Terugblik 2020–2024

In de afgelopen periode zijn diverse projecten gerealiseerd, waaronder: Het Saffier, de Lassus Campus, Het Mozaïek en Het Atelier. Deze voorbeelden laten zien hoe duurzaamheid, functionaliteit en verbinding met de wijk centraal staan.

Visie: Onderwijs dat raakt en verbindt

Schoolgebouwen zijn méér dan stenen. Ze vormen ankerpunten in de wijk en dragen bij aan kansengelijkheid, bestaanszekerheid, gezondheid en ontmoeting. Zwolle kiest voor scholen die meebewegen met kinderen, gezinnen en maatschappelijke opgaven. Basisscholen zijn stevig verankerd in de wijk, het gespecialiseerd onderwijs ontwikkelt zich richting inclusievere scholen. En het voortgezet onderwijs behoudt zijn regionale rol.

Uitgangspunten voor vernieuwing

De stad sluit aan bij landelijke kaders (zoals Bbl, PvE Frisse Scholen, Ruimte-OK) en voegt daar eigen ambities aan toe: klimaatneutraliteit in 2050, circulair en natuur inclusief bouwen en hogere kwaliteitseisen voor bewegingsonderwijs. Verduurzaming van bestaande scholen geldt als noodzakelijke overbrugging waar nieuwbouw of renovatie op korte termijn niet haalbaar is.

Opgave en financiën

De totale opgave beslaat 56 schoolgebouwen en 44 gymzaaldelen. De investeringsbehoefte bedraagt circa € 571 miljoen euro (prijspeil 2025 inclusief btw, exclusief indexatie en aanvullende Zwolse ambities). Voor de periode 2030-2041 is nog geen structurele dekking aanwezig. Dit vraagt om stevige bestuurlijke keuzes.

Uitvoering en sturing

De uitvoering van IHP wordt verankerd in de jaarlijkse PPN-cyclus van de gemeente. Gemeente en schoolbesturen voeren elk najaar een prioriteringsgesprek om ambities, middelen en planning in balans te houden. Bouwheerschap wordt per project bepaald, afhankelijk van complexiteit en capaciteit.

Conclusie en advies

Het IHP maakt duidelijk dat Zwolle alleen met structurele financiering, gezamenlijke prioritering en een robuuste uitvoeringsorganisatie de opgave kan waarmaken. De belangrijkste adviezen zijn:

1. **Creëer structurele financiële zekerheid:** reserveer middelen voor de wettelijke taak en de Zwolse ambitie in het kader van Ons Zwolle van Overmorgen en compenseer prijsstijgingen.
2. **Maak keuzes over Ons Zwolle van Overmorgen:** vertaal de ambitie per project naar concrete maatregelen en euro's en bepaal wat haalbaar is.
3. **Investeer in verduurzaming als tussenstap:** verbeter het binnenklimaat van scholen die de eerste 10 jaar niet worden vernieuwd.
4. **Bouw samen een robuuste uitvoeringsorganisatie:** helder bouwheerschap en continue samenwerking moeten vertraging voorkomen.

Leeswijzer

Het IHP 2026-2041 beschrijft hoe gemeente Zwolle en de Zwolse schoolbesturen samen investeren in toekomstbestendige schoolgebouwen. Het plan brengt de opgave in beeld, schetst de ambities en maakt duidelijk welke keuzes nodig zijn voor een haalbare en samenhangende vernieuwing.

Het IHP bestaat uit zeven hoofdstukken:

1. Aanleiding en urgentie
Waarom dit plan nú nodig is. Dit hoofdstuk beschrijft de verouderde gebouwenvoorraad, maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen. En de stijgende bouwkosten die een actualisatie van het IHP uit 2020 noodzakelijk maken.

2. Terugblik op het IHP 2020–2024
Wat is er de afgelopen vier jaar gerealiseerd? Welke projecten zijn opgeleverd.

3. Visie op onderwijshuisvesting
Hoe dragen schoolgebouwen bij aan bredere doelen uit de Strategische Onderwijsagenda Koers Sociaal Domein en specifiek de thema's: kansengelijkheid, gezondheid, doorgaande leerlijn, duurzaamheid en verbinding in de wijk?

4. Uitgangspunten en kaders voor vernieuwing
Dit hoofdstuk bevat de landelijke richtlijnen én Zwolse ambities op het gebied van onderwijskwaliteit, klimaat, circulariteit en toekomstgericht bouwen.

5. De opgave, prioritering en financiële vertaling
Hier staat de omvang van de vernieuwing centraal: hoeveel gebouwen zijn verouderd, welke prioritering is leidend en wat is de investeringsopgave voor de periode 2026-2041?

6. Uitvoering en sturing
Hoe houden gemeente en schoolbesturen grip op de uitvoering? In dit hoofdstuk lees je hoe de regie, planning en bestuurlijke bijsturing worden ingericht.

7. Conclusie en advies
Het IHP sluit af met een conclusie en advies.

De bijlagen bevatten verdiepende informatie over o.a. de wettelijke zorgplicht, de financiële onderbouwing en de gehanteerde prioriteringssystematiek.

1. Waarom dit IHP nú nodig is

Zwolle staat voor een grote vernieuwing van haar schoolgebouwen. Veel gebouwen zijn verouderd, de stad groeit en de wettelijke eisen veranderen. Dit IHP biedt een overzicht van de opgave voor de komende zestien jaar. Het legt de basis voor gezonde, toekomstbestendige en passende onderwijshuisvesting.

1.1. Aanleiding

1.1.1 Tijd voor de volgende stap!

In 2020 heeft de gemeenteraad van Zwolle het vorige Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. Dat plan vormde een belangrijke stap richting toekomstbestendige onderwijshuisvesting, met een uitvoeringsagenda voor de periode 2020-2023 en een doorkijk tot 2035. Sindsdien is de situatie ingrijpend veranderd.

De coronapandemie bracht het belang van gezonde, goed geventileerde en flexibele schoolgebouwen scherp in beeld. Tegelijkertijd stegen de bouwkosten fors. Sinds 2020 namen de gemiddelde kosten per vierkante meter met 35% tot 50% toe. Deze stijging raakt zowel nieuwbouw als levensduurverlengende renovatie van schoolgebouwen. De oorzaken zijn meervoudig. In 2021 en 2022 leidde de coronapandemie tot materiaaltekorten, logistieke verstoringen en prijsstijgingen. In de jaren daarna stegen de loonkosten, werden duurzaamheidseisen aangescherpt onder meer door de vaststelling van een nieuw bouwbesluit en nam de druk op de bouwcapaciteit toe door de brede maatschappelijke investeringsopgave. Deze combinatie van factoren zorgt voor structurele prijsdruk in de bouw.
Ook de woningbouwopgave in Zwolle is urgenter en concreter geworden. De stad groeit door binnenstedelijke herontwikkeling en nieuwe uitbreidingswijken. Dat heeft directe gevolgen voor het bestaande scholenbestand. Soms staan scholen letterlijk in de weg voor woningbouw. Ook vergroot de woningbouwopgave de kans op de behoefte aan nieuwe basisscholen in de toekomst. De gemeente Zwolle ontvangt hiervoor vanuit het gemeentefonds middelen van de Rijksoverheid, alleen zijn deze niet toereikend. Hiermee neemt de financiële druk op de gemeentelijke begroting verder toe. Evenals de druk op de uitvoeringscapaciteit. Er is niet aan te ontkomen vanwege de wettelijk zorgplicht van de gemeente Zwolle. Deze zorgplicht heeft de gemeente Zwolle ook voor het bewegingsonderwijs, waarvoor 77 binnensportaccommodaties worden ingezet. Hoewel deze voorzieningen geen expliciet onderdeel waren van het IHP uit 2020, hebben ze wel expliciet een positie in de vernieuwingsopgave.

Op basis van de toen geldende normbedragen schatte Zwolle in 2020 de investeringsopgave op circa 260 miljoen euro voor de periode 2020-2035. Die bedragen zijn inmiddels achterhaald. De realiteit van vandaag vraagt om een herijking. Daarom actualiseert dit IHP de visie, brengt het de opgave voor de periode 2026-2041 in beeld. En legt het een basis voor realistische en onderbouwde keuzes. Alleen zo kunnen gemeente en schoolbesturen samen koers houden in een veranderende stad.

1.1.2 Wat gisteren genoeg was, schiet vandaag tekort

In 2020 stelde Zwolle de investeringsopgave voor onderwijshuisvesting vast op basis van de toen geldende normbedragen: € 2.650 per m² voor het basisonderwijs en € 2.404 per m² voor het voortgezet onderwijs, inclusief btw. De actuele gemiddelde bouwkosten bedragen € 4.016 per m² voor kleine scholen in het basisonderwijs en € 3.253 per m² voor scholen in het voortgezet onderwijs (inclusief btw)[1]. Deze bedragen zijn berekend door Ruimte-OK en BDB (Bouwkosten DataBasis), twee landelijk gerenommeerde instellingen gespecialiseerd in onderwijshuisvesting en bouwkostendata. Ze baseren hun cijfers op recente aanbestedingsresultaten en marktanalyses binnen het maatschappelijk vastgoed. De gemeente Zwolle gebruikt deze bedragen als uitgangspunt bij het opstellen van investeringsramingen. Tegelijkertijd stelt de gemeente hogere ambities dan de landelijke minimumnormen. Zwolle werkt aan een klimaatneutrale stad in 2050 en wil dat ook schoolgebouwen hieraan bijdragen. Dat vraagt om investeringen in energieneutraliteit, circulair bouwen, biodiversiteit, klimaatadaptatie, natuurinclusieve inrichting en toekomstbestendige installaties. Deze ambities gaan verder dan de wettelijke eisen en brengen extra kosten met zich mee.

1.1.3 PPN 2026-2029

In de Perspectiefnota 2026-2029 zette de gemeenteraad van Zwolle de koers uit voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting. Het college kreeg de opdracht een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) te maken met een doorkijk tot 2041. Daarnaast heeft de raad voor jaarschijf 2029 van de PPN-periode 2026-2029 middelen gereserveerd voor de vernieuwing van het Meander College. Voor de jaren na 2029, waar dit IHP ook betrekking op heeft is nog geen harde financiële ruimte in de begroting beschikbaar. Wel heeft de raad de intentie uitgesproken om in de jaren 2030-2039 jaarlijks circa € 21 miljoen te reserveren, in totaal € 210 miljoen. Dit is geen hard kader maar een richtinggevende uitspraak. Dit IHP voedt het college en de raad om, in het licht van deze intentie, tijdens de coalitieonderhandelingen 2026 en de PPN-trajecten in de jaren 2027, 2028 en 2029 te bepalen hoeveel structurele middelen de gemeente voor de vernieuwingsopgave wil vrijmaken.

Ook heeft de gemeenteraad via de Perspectiefnota 2026-2029 besloten om de afschrijvingstermijn van onderwijshuisvesting weer op 50 jaar te stellen. In de jaren daarvoor werd gerekend met een kortere termijn van 40 jaar. Deze wijziging is zonder afstemming met de schoolbesturen doorgevoerd. Deze verlenging van de afschrijvingstermijn heeft twee belangrijke effecten. De structurele lasten in de begroting vallen lager uit doordat de lasten over een langere periode worden uitgesmeerd. Anderzijds benadrukt het besluit dat schoolgebouwen die deze grens bereiken, of al zijn gepasseerd, daadwerkelijk aan het einde van hun levensduur zijn. Veel van deze gebouwen kampen met technische en energetische gebreken, sluiten niet meer aan bij eigentijdse onderwijsconcepten en zijn niet geschikt voor brede functies in de wijk. Ze zijn voor schoolbesturen nauwelijks nog verantwoord in stand te houden, zowel technisch als financieel. Door opnieuw uit te gaan van 50 jaar als afschrijvingstermijn, onderstreept de gemeente het belang van tijdige vernieuwing: schoolgebouwen die deze leeftijd bereiken, verdienen een structurele oplossing in plaats van tijdelijk oplapwerk.

1.2 Zwolse context

1.2.1 Onderwijsstad in beweging

Zwolle is een jonge, groeiende stad met een sterke regionale functie. In Zwolle wordt onderwijs geboden op alle niveaus: van voorschools tot en met het hoger beroepsonderwijs. Het onderwijsaanbod in Zwolle is veelzijdig. Van basisonderwijs tot

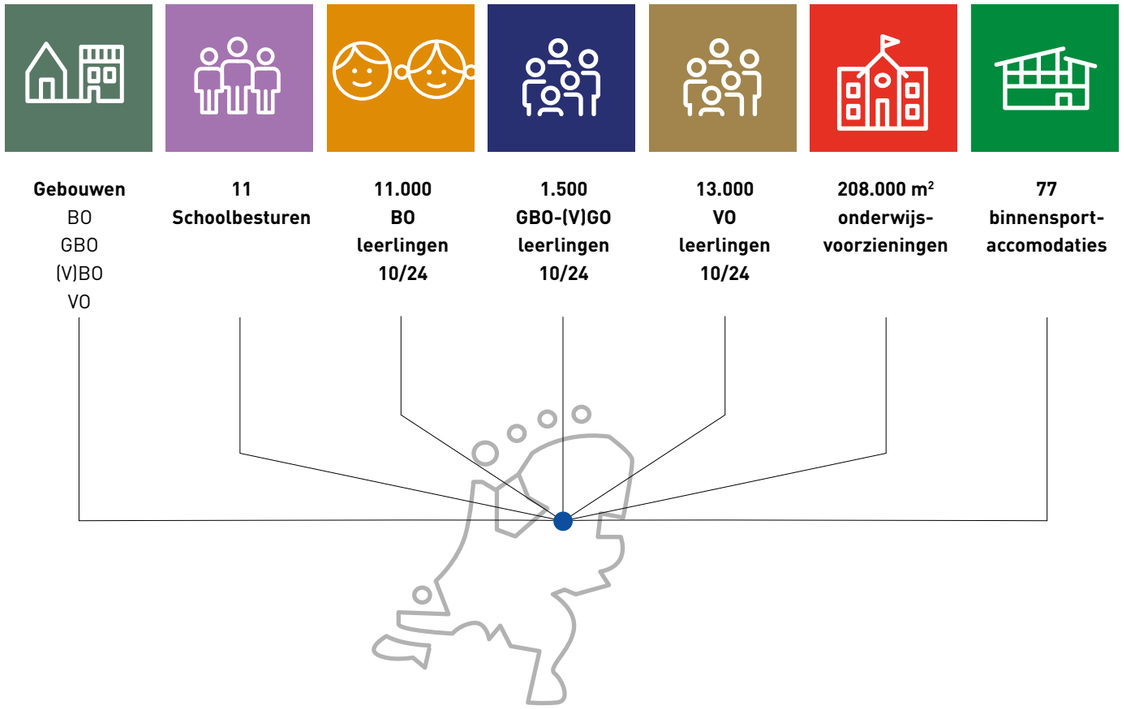
[1] Zie bijlage 6 voor de onderbouwing van deze bedragen.

gespecialiseerd en voortgezet gespecialiseerd onderwijs . En van praktijkonderwijs tot voortgezet onderwijs. Daarnaast telt Zwolle vier mbo- en vier hbo-instellingen van nationale betekenis. Gezamenlijk bieden deze instellingen een breed palet aan onderwijsrichtingen en -stromingen. Dat maakt Zwolle aantrekkelijk voor leerlingen en studenten uit de stad, de regio en ver daarbuiten.

Zorgplicht onderwijs en bewegingsonderwijs
In 2024 volgen elke dag ruim 26.000 kinderen in Zwolle onderwijs in het basisonderwijs, gespecialiseerd (basis)onderwijs, voortgezet gespecialiseerd onderwijs of voortgezet onderwijs. Zij doen dat in 74 scholen, verspreid over 88 gebouwen, samen goed voor 208.000 m² bruto vloeroppervlakte onderwijsvoorzieningen. Deze scholen vallen onder het bevoegd gezag van 12 schoolbesturen. De gemeente Zwolle heeft voor deze scholen een wettelijke zorgplicht. Waarbij de gemeente zorgt voor: voldoende, adequate en onderwijskundig passende schoolgebouwen.

Het bewegingsonderwijs is hier onlosmakelijk mee verbonden. Dit wordt in Zwolle georganiseerd in 77 binnensportaccommodaties, bestaande uit gymzalen, sportzalen en sporthallen. Van de 77 binnensportaccommodaties zijn 25 accommodaties stand-alone, zoals de WRZV-hallen en Het Anker, maar ook diverse losse gymzalen die geen onderdeel zijn van een schoolgebouw. Deze binnensportaccommodaties vragen om een zelfstandige benadering in beheer en vernieuwing. De overige accommodaties maken fysiek deel uit van een schoolgebouw en worden gelijktijdig vernieuwd met de school. Zo blijft het aanbod voor bewegingsonderwijs toekomstbestendig en goed afgestemd op de behoefte van het onderwijs.

Dit IHP vormt, samen met de huisvestings-verordening, het kader om de bestaande gebouwen tijdig en gericht te vernieuwen volgens de zorgplicht van de gemeente Zwolle. Bijlage 1 laat zien hoe de wettelijke zorgplicht is verdeeld tussen gemeente en schoolbesturen. De gemeente investeert in nieuwbouw, renovatie en uitbreiding. Schoolbesturen zorgen voor het beheer en de exploitatie van schoolbesturen. Voor het uitvoeren van deze taken ontvangen gemeente en schoolbesturen middelen vanuit het Rijk. De omvang van deze middelen is echter niet gebaseerd op de werkelijke kosten. Samen nemen gemeente en schoolbesturen de verantwoordelijkheid om ieder kind in Zwolle een schoolgebouw te bieden dat klopt. In Bijlage 2 staan de belangrijkste bepalingen uit de huisvestingsverordening overzichtelijk op een rij.

Geen zorgplicht

Voor een aantal middelbare scholen ligt de verantwoordelijkheid voor huisvesting bij het schoolbestuur in plaats van bij de gemeente. Hierover zijn landelijke afspraken gemaakt. De schoolbesturen ontvangen voor deze scholen van het rijk middelen om de huisvestingstaak uit te voeren. Het gaat om de volgende scholen:

- Zone College
- Thomas a Kempis College
- Centre for Sports & Education (CSE Topsportacademie)
- JenaXL
- DOC93

Ook volgen circa 50.000 jongeren en volwassenen beroepsonderwijs in Zwolle. Hiermee is het beroepsonderwijs niet alleen een opleidingsmotor, maar ook een drager van werkgelegenheid en innovatie voor de regio. De huisvesting van mbo- en hbo-instellingen valt buiten de gemeentelijke zorgplicht, maar hun aanwezigheid is wél van belang voor een integrale visie op onderwijs en stad.

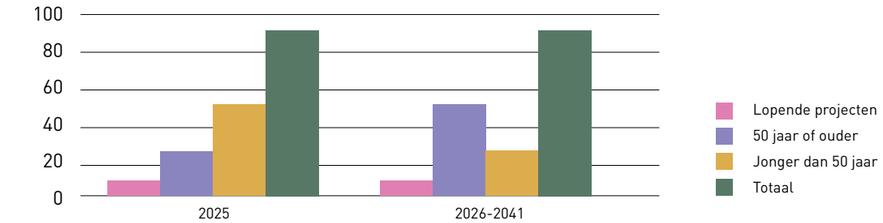
De gemeente heeft ook geen wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van voor- en vroegschoolse educatie (VVE), peuter- en kinderopvang.

1.3 De omvang van de vernieuwingsopgave in beeld

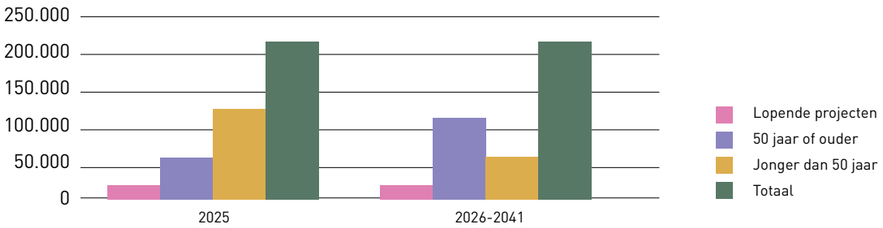
1.3.1 De opgave in cijfers op portefeuilleniveau

De vernieuwing van de Zwolse schoolgebouwen dringt zich ook van binnenuit op. Veel gebouwen voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Ze kampen met technische mankementen, hebben een slecht binnenklimaat, slechte energieprestaties en sluiten functioneel onvoldoende aan op hedendaagse onderwijsvormen. Afbeelding 1 laat zien dat de fysieke veroudering van de Zwolse schoolgebouwen snel toeneemt. In 2025 zijn 27 gebouwen ouder dan vijftig jaar. Zonder extra investeringen loopt dit aantal in 2041 op naar 53 gebouwen. Daarmee is ruim 60% van het schoolgebouwenbestand dan voorbij de technische levensduur van 50 jaar. Waar nu nog 53 gebouwen jonger zijn dan vijftig jaar, zijn dat er in 2041 nog maar 27. Die verschuiving vergroot de druk op de bestaande vernieuwingsopgave. De onderhoudslast stijgt voor de schoolbesturen. En de kwaliteit van de schoolgebouwen daalt.

In de periode 2026-2029, gelijk aan de PPN-periode, worden acht schoolgebouwen vernieuwd die in 2025 al in voorbereiding zijn via lopende projecten. Deze gebouwen zijn samen goed voor

Afbeelding 1: Verdeling leeftijd schoolgebouwen op portefeuilleniveau

Afbeelding 2: verdeling m² bvo schoolgebouwen op portefeuilleniveau

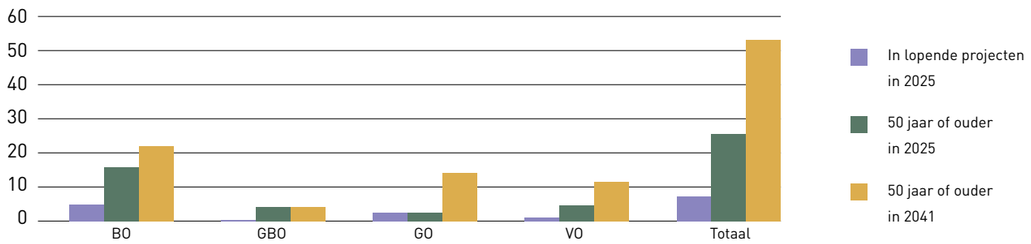
circa 17.000 m² bruto vloeroppervlakte. Daarmee wordt een eerste deel van de verouderde voorraad aangepakt, maar het grootste deel van de opgave ligt nog in het verschiet. In 2025 is ruim 52.000 m² aan onderwijshuisvesting ouder dan vijftig jaar. Die veroudering zit verspreid over 27 gebouwen. In 2041 stijgt dat aantal naar 53 gebouwen, samen goed voor 131.000 m². Dan is meer dan zestig procent van de totale oppervlakte (m² bvo) van de Zwolse schoolgebouwen afgeschreven. De forse toename in vierkante meters, ten opzichte van 2025, komt vooral door het voortgezet onderwijs. Die gebouwen zijn aanmerkelijk groter dan basisscholen en drukken daardoor zwaarder op de totale vernieuwingsopgave.

1.2.3 De vernieuwingsopgave in beeld per onderwijssoort

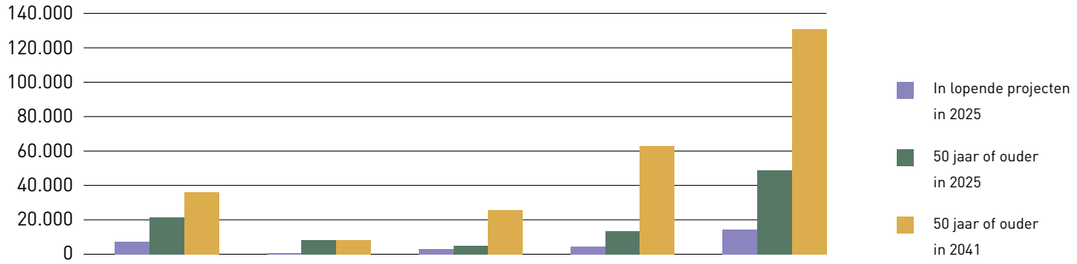
Analyse absoluut aantal gebouwen

Deze analyse biedt een verdieping van de vernieuwingsopgave voor de onderwijshuisvesting in Zwolle, specifiek gericht op de situatie in 2025 en de doorkijk naar 2041. De vernieuwing speelt zich af in alle onderwijssoorten, maar het basisonderwijs voert de lijst aan qua omvang. Afbeelding 3 laat drie peilmomenten zien: het aantal lopende projecten in 2025, het aantal gebouwen dat in 2025 al vijftig jaar of ouder is. En het aantal gebouwen dat in 2041 die leeftijd bereikt als er niets gebeurt.

Het basisonderwijs kent de grootste verouderingsopgave in absoluut aantal gebouwen. In 2041 is meer dan een derde van alle basisschoolgebouwen vijftig jaar of ouder. De zes lopende projecten vormen nog maar het begin van de benodigde vernieuwing. De situatie in het gespecialiseerd basisonderwijs (GBO) is stabiel maar kwetsbaar. Er zijn geen lopende projecten, terwijl alle vier gebouwen in 2025 al vijftig jaar of ouder zijn. In het gespecialiseerd onderwijs is sprake van een stille groeiversnelling in veroudering. Waar nu nog maar twee gebouwen oud zijn, is dat in 2041 meer dan verdrievoudigen tot elf. Dit vraagt om tijdige herijking van de aanpak in deze sector. Hoewel het aantal VO-gebouwen beperkt is, neemt de veroudering fors toe. In 2041 is drie keer zoveel verouderd als in 2025.

Afbeelding 3: verdeling leeftijd schoolgebouwen absoluut per onderwijssoort

Afbeelding 4: Analyse leeftijd m² bvo gebouwen

Analyse leeftijd m² bvo gebouwen

Deze analyse geeft een verdieping van de huisvestingsopgave in Zwolle, bekeken vanuit het totale bruto vloeroppervlak (bvo) per onderwijssoort in 2025 en 2041. Afbeelding 4, op de volgende pagina, laat zien hoeveel vierkante meter aan schoolgebouwen op dit moment in vernieuwing zijn, welke al vijftig jaar of ouder zijn in 2025. En welke gebouwen de leeftijdsgrens in 2041 overschrijden als er niets gebeurt.

In het basisonderwijs is in 2025 ruim 25.000 m² bvo ouder dan vijftig jaar. Dit loopt zonder ingrijpen op tot meer dan 41.000 m² bvo in 2041. De vijf lopende projecten zijn samen goed voor circa 7.000 m². Dit is een fractie van de aankomende verouderingsopgave.

Het gespecialiseerd basisonderwijs (GBO) kent een overzichtelijke maar urgente opgave. Alle vier de GBO-gebouwen in Zwolle zijn in 2025 vijftig jaar of ouder. Dat betekent dat de volledige voorraad, circa 8.300 m² bvo, nu al de eindgrens van de technische levensduur heeft bereikt. Omdat er in Zwolle slechts vier GBO-scholen zijn, kan deze opgave niet verder groeien. Tegelijkertijd betekent het dat zonder actie het GBO structureel in verouderde gebouwen blijft functioneren.

In het gespecialiseerd onderwijs (GO) is de opgave stevig. Hoewel de lopende projecten een kleine 3.500 m² bvo beslaan, groeit het verouderde oppervlak van ruim 3.000 m² bvo in 2025 naar ruim 23.000 m² bvo in 2041. Deze stille toename vereist extra aandacht.

Bij het voortgezet onderwijs (VO) is het aantal gebouwen kleiner, maar de gemiddelde omvang veel groter. In 2041 is bijna 63.000 m² bvo ouder dan vijftig jaar. Dat is een verdrievoudiging ten opzichte van 2025. De verouderingsopgave concentreert zich hier dus in relatief weinig, maar grote gebouwen.

In totaal bedraagt het verouderde oppervlak in 2025 ruim 52.000 m² bvo. En groeit zonder vernieuwing naar circa 132.000 m² bvo in 2041. De lopende projecten beslaan een oppervlakte van 17.000 m² bvo. Deze cijfers maken duidelijk dat de grootste opgave nog voor de boeg ligt. En dat die zich niet alleen in aantallen gebouwen, maar vooral in vierkante meters uitdrukt. Dat is essentieel voor de te maken financiële en ruimtelijke keuzes de komende jaren.

1.2.3 Extra verouderde schoolgebouwen

Voor het totaalbeeld is een overzicht gemaakt van schoolgebouwen die in 2025 al 60 jaar of ouder zijn en waarvoor nog geen vernieuwingsproject loopt. Het gaat om veertien gebouwen, verspreid over verschillende onderwijsbesturen in Zwolle. Deze gebouwen zijn gebouwd vóór 1965 en hebben daarmee de technische levensduur van vijftig jaar ruim overschreden.

Opvallend is dat deze panden nog nooit levensduurverlengend zijn gerenoveerd. Ze zijn functioneel, bouwkundig én energetisch sterk verouderd. Dit betekent dat schoolbesturen op deze locaties steeds meer moeite hebben om het gebouw geschikt en veilig te houden voor eigentijds onderwijs. Onderwijskundige beperkingen, hoge onderhoudskosten en slechte energieprestaties stapelen zich op. Het onderhouden en exploiteren van deze gebouwen kost de schoolbesturen aanzienlijk meer geld dan de instandhoudingsvergoeding die ze hiervoor van het rijk ontvangen. Dit gaat ten koste van de middelen die bestemd zijn voor het directe onderwijsproces.

School	Bevoegd gezag	Bouwjaar*	Leeftijd in 2025
Carolus Clusius College (deel)	Landstede	1925	100 jaar
Ambelt - Herfte (gebouw B)	OOZ	1932	93 jaar
Ambelt - Herfte (gebouw J)	OOZ	1932	93 jaar
Thorbecke PRO (Sleedoornstraat)	OOZ	1950	75 jaar
Enkeschool	Kentalis	1960	65 jaar
De Brug	Vivente	1960	65 jaar
De Sluis	OOZ	1960	65 jaar
Vrije Michaëlachool	St. Vrije School	1961	64 jaar
Carolus Clusius College (deel)	Landstede	1961	64 jaar
De Schatgraver	Florion	1961	64 jaar
De Smaragd	Florion	1961	64 jaar
De Campherbeek	OOZ	1965	60 jaar
De Duyvencamp	Vivente	1965	60 jaar
De Springplank	OOZ	1965	60 jaar

*Dit betreft het oorspronkelijke bouwjaar. Sommige gebouwen zijn later in de tijd uitgebreid maar nog niet eerder levensduurverlengend gerenoveerd.

1.2.4 Woningbouwopgave raakt de onderwijsvoorzieningen

Zwolle groeit het komende decennium naar ruim 150.000 inwoners. De stad kent een forse woningbouwopgave, met nieuwe ontwikkelingen in De Tippe, Breecamp West, Nieuwe Veemarkt en Vechtrand, maar ook met verdichtingsopgaven in bestaande wijken (zoals het Noorderkwartier en Spoorzone) en stadsrandontwikkelingen. Daarnaast werkt Zwolle aan wijkversterking: het verbeteren van bestaande buurten door toevoeging van woningen, voorzieningen en kwaliteit in de openbare ruimte. Al deze ruimtelijke ingrepen hebben directe impact op de vraag naar onderwijshuisvesting. Door nieuwe woningen ontstaan wijzigingen in leerlingenstromen en voedingsgebieden van scholen. Dat vraagt om een scherpe afstemming van capaciteit, spreiding en kwaliteit van scholen over de stad. Tegelijk vergrijzen sommige buurten, waardoor leerlingaantallen dalen. Deze combinatie van groei, verdichting en herstructurering maakt het nodig om het onderwijsnetwerk te herzien. Het nieuwe IHP zorgt voor richting, balans en toekomstbestendigheid.

1.2.5 Leerlingenprognose 2025-2045

De leerlingenprognose voor dit IHP geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal leerlingen per onderwijssoort: basisonderwijs, (voortgezet) gespecialiseerd onderwijs en voortgezet onderwijs. De prognose is opgesteld door xxllnc Sociaal, in opdracht van de gemeente Zwolle (april 2025) en bestrijkt de periode 2025-2045. Voor de berekeningen is gebruikgemaakt van het softwareprogramma G4PRO, dat voldoet aan de landelijke richtlijnen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voor leerlingenprognoses. De prognoses combineren demografische gegevens over de basisgeneratie (4-18 jaar) met cijfers over leerlingstromen, herkomstgebieden en belangstelling per school.

Belangrijkste databronnen van de leerlingen-prognose zijn:

- de bevolkingsprognose van de gemeente Zwolle (2025), aangevuld met prognoses van omliggende gemeenten;
- leerlingentellingen per 1 oktober 2024 (DUO en schoolbesturen);
- actuele woningbouwprognoses en geplande uitbreidingslocaties binnen de stad.

Deze prognose vormt een belangrijk hulpmiddel in de uitvoering van het IHP. Vooral in de initiatieffase van elk project. Met de prognose is te bepalen hoeveel onderwijsruimte in m² bruto vloeroppervlak (bvo) per wijk nodig is. En helpt daarmee om de omvang van nieuwe of vernieuwde scholen zorgvuldig vast te stellen. Op basis van het aantal leerlingen wordt de toekomstige ruimtebehoefte bepaald volgens de uitgangspunten van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de gemeente Zwolle. Daarmee sluit de prognose rechtstreeks aan op het wettelijk kader waarbinnen de gemeente haar zorgplicht uitvoert.

Basisonderwijs

In 2025 volgen circa 11.000 leerlingen basisonderwijs in Zwolle. De prognose laat een lichte stijging zien tot ongeveer 11.100 leerlingen in 2045. Daarmee blijft het totale aantal leerlingen de komende twintig jaar nagenoeg stabiel, met beperkte fluctuaties per wijk.

De prognose van xxllnc Sociaal (april 2025) laat zien dat het aantal leerlingen in de meeste wijken stabiliseert of licht afneemt, terwijl de groei zich concentreert in gebieden met woningbouwuitbreiding. Het gaat vooral om Stadshagen, de Spoorzone, Zwolle-Zuid, Westenholte en Stadshagen II. In wijken als Diezerpoort, Holtenbroek en Aa-landen daalt het aantal leerlingen licht door vergrijzing en een kleinere instroom van jonge gezinnen. Volgens het Ruimtelijk Toekomstperspectief Ons Zwolle van Overmorgen groeit Zwolle tot 2040 met circa 12.400 huishoudens, met een bandbreedte van 15.000 tot 25.000 nieuwe woningen. De belangrijkste uitbreidingslocaties liggen aan de Vechtrand (Ceintuurbaanzone en Vechtpoort) en Zwolle-Zuid, terwijl bestaande wijken worden versterkt door kwalitatieve verdichting. Woningbouw fungeert hier als hefboom voor wijkvernieuwing en de ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen, waaronder onderwijs.

De leerlingenpopulatie in het basisonderwijs blijft stabiel, omdat de demografische groei door woningbouw de vergrijzing in oudere wijken compenseert. Tegelijk verschuift de spreiding van leerlingen structureel. De groei concentreert zich in de nieuwe woongebieden aan de stadsranden en in herontwikkelingslocaties binnen de stad, terwijl wijken als Diezerpoort, Holtenbroek en Aa-landen juist een dalende vraag laten zien. Deze verschuiving vraagt om een herijking van de positionering van basisscholen in de wijk. En in de stad. De huidige spreiding sluit niet meer vanzelfsprekend aan bij de toekomstige bevolkingsgroei en woningbouwpatronen. Herijking betekent:

- Concentreren van voorzieningen in wijken met dalende leerlingenaantallen, zodat kwaliteit behouden blijft en gebouwen efficiënt worden benut.
- Uitbreiden of vernieuwen in groeigebieden zoals Stadshagen, Zwolle-Zuid, de Ceintuurbaanzone en Vechtpoort, om voldoende capaciteit en goede spreiding te garanderen.
- Combineren van basisscholen met maatschappelijke functies zoals kinderopvang, zorg, sport en ontmoeting, zodat gebouwen ook bij stabiele leerlingaantallen waardevol blijven voor de wijk.

De prognose ondersteunt daarmee een zorgvuldige, adaptieve aanpak waarin vernieuwing, clustering en uitbreiding gelijktijdig inspelen op de demografische dynamiek én de ruimtelijke koers van Ons Zwolle van Overmorgen.

(Voortgezet) Gespecialiseerd Onderwijs

In 2025 volgen circa 1.460 leerlingen gespecialiseerd onderwijs in Zwolle: ongeveer 450 in het gespecialiseerd basisonderwijs (GBO), 550 in het gespecialiseerd onderwijs (GO) en 460 in het voortgezet gespecialiseerd onderwijs (VGO). De aantallen blijven de komende twintig jaar vrijwel stabiel. In 2045 telt Zwolle naar verwachting nog steeds ongeveer hetzelfde aantal leerlingen.
De prognose laat zien dat de behoefte aan gespecialiseerd onderwijs structureel aanwezig blijft, maar niet groeit.

Het (voortgezet) gespecialiseerd onderwijs vervult in Zwolle een stedelijke én regionale functie. Leerlingen komen uit verschillende wijken en omliggende gemeenten, waardoor de gebouwen vaak een breder verzorgingsgebied bedienen dan reguliere basisscholen. De stabiele leerlingaantallen betekenen dat extra capaciteit niet nodig is. De bestaande voorzieningen vragen wel structureel om vernieuwing om toekomstbestendig te blijven.

De huidige gebouwen zijn gemiddeld ouder dan vijftig jaar en sluiten onvoldoende aan bij hedendaagse eisen voor binnenklimaat, duurzaamheid en passend onderwijs. Veel locaties liggen bovendien op plekken die inmiddels verdicht of verkeersintensief zijn geworden, wat herhuisvesting of herontwikkeling wenselijk maakt.
De komende jaren ligt de nadruk op:

- Vernieuwen en verduurzamen van verouderde GBO-, GO- en (V)GO-gebouwen, zodat ze voldoen aan de eisen van gezonde, inclusieve en veilige leeromgevingen;
- Clustering van voorzieningen waar dat ruimtelijk en functioneel logisch is, bijvoorbeeld nabij voortgezet onderwijs of kindcentra, om samenwerking en doorlopende leerlijnen te versterken;
- Verbinden van gespecialiseerd en regulier onderwijs, zodat leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften steeds vaker binnen de wijk kunnen blijven leren;
- Verankeren van deze opgave binnen gebiedsontwikkelingen zoals de Ceintuurbaanzone en Vechtpoort, waar nieuwe maatschappelijke functies samenkomen.

Het IHP richt zich daarmee niet op groei, maar op kwaliteit, functionaliteit en toekomstwaarde van de speciale onderwijsvoorzieningen. Door deze gericht te vernieuwen ontstaat een dekkend netwerk van scholen dat kwetsbare leerlingen ondersteunt én bijdraagt aan de inclusieve stad die Zwolle wil zijn.

Voortgezet Onderwijs

In 2025 volgen circa 12.900 leerlingen voortgezet onderwijs in Zwolle. De prognose laat een tijdelijke daling tot ongeveer 12.300 leerlingen in 2032 zien, gevolgd door een lichte stijging richting 12.600 leerlingen in 2045. Daarmee blijft het totaal aantal leerlingen de komende twintig jaar stabiel, met beperkte schommelingen per school.

Het voortgezet onderwijs in Zwolle heeft een stedelijke en regionale betekenis. Een aanzienlijk deel van de leerlingen komt uit omliggende gemeenten, waardoor Zwolle fungeert als onderwijscentrum voor de regio. De stabiele leerlingenaantallen betekenen dat de totale capaciteit voldoende blijft, maar de kwaliteit, duurzaamheid en functionaliteit van de gebouwen aandacht vragen.

Conclusie

De Zwolse leerlingenprognose laat een stabiel totaalbeeld zien. Het aantal leerlingen verandert de komende twintig jaar nauwelijks, maar de spreiding over de stad verschuift. Nieuwe woningbouw aan de stadsranden en herontwikkeling binnen de stad vragen om een ander netwerk van scholen. De opgave draait daarmee niet om groei, maar om vernieuwing, verduurzaming en herpositionering van bestaande gebouwen. Door de prognose te koppelen aan de woningbouwontwikkeling en de gemeentelijke verordening ontstaat een realistisch beeld van de toekomstige ruimtebehoefte per wijk. Het IHP legt hiermee een stevige basis voor een adaptieve en toekomstbestendige onderwijshuisvesting: voldoende plekken, op de juiste locaties, in gebouwen die werken én raken.

1.2.6 Maatschappelijke opgaven

Zwolle ziet in haar wijken een aantal ontwikkelingen samenkomen die niet los van elkaar staan. Sommige inwoners krijgen te maken met armoede, kansenongelijkheid en een groeiende behoefte aan ondersteuning voor kinderen en gezinnen. Tegelijk verandert de samenstelling van buurten door de woningbouwopgave: nieuwe gezinnen vestigen zich, terwijl andere bewoners ouder worden of wegtrekken. Dit vraagt iets van de stad. De gemeente herkent hierin een overkoepelende opgave. Onder de noemer sociaal-maatschappelijke opgave komt er een vraag op Zwolle af die verder gaat dan afzonderlijk beleid. Het gaat om bestaanszekerheid, ontwikkelkansen en verbinding in de haarvaten van de stad. Deze opgave raakt aan onderwijs, zorg, opvoeding en ontmoeting. En vraagt om plekken waar die werelden samenkomen. Deze beweging vormt een aanleiding om in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) duidelijke keuzes te maken over de rol van scholen in het bredere sociaal-maatschappelijke netwerk.

1.4 Veranderingen in wet- en regelgeving

1.4.1 Wettelijk verplicht IHP[2]

Vanaf 1 januari 2026 zijn alle gemeenten wettelijk verplicht om samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) vast te stellen. Deze verplichting vloeit voort uit het wetsvoorstel "Wet actualisatie bekostiging PO en VO", dat het huidige huisvestingsstelsel op meerdere punten aanscherpt. Het wetsvoorstel ligt ten tijde van het schijven van dit IHP ter advisering bij de Raad van State. Inwerkingtreding wordt verwacht per 1 januari 2026. Daarmee is het opstellen van een IHP geen vrijwillige afspraak meer, maar een wettelijk vereiste met duidelijke inhoudelijke en procedurele eisen.

Achtergrond en noodzaak van de wetswijziging

Sinds 1997 ligt de verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting bij gemeenten, terwijl schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het onderhoud. Beiden ontvangen rijksmiddelen, maar vaak zonder heldere afstemming (niet gelabeld). Dat leidt in de praktijk tot knelpunten:

- een gebrek aan een integrale en planmatige aanpak,
- onduidelijkheid over verantwoordelijkheden, vooral bij renovatie,
- en beperkte mogelijkheden voor primair onderwijsbesturen om financiële overschotten in te zetten voor huisvesting.

De sectorraden en de VNG pleiten daarom al langer voor wettelijke maatregelen die deze knelpunten structureel oplossen. Het wetsvoorstel maakt hier nu werk van.

Wat verandert er precies?

Het wetsvoorstel introduceert een reeks verplichtingen:

1. Een vierjaarlijks IHP dat gemeenten samen met schoolbesturen opstellen.
2. Een verplicht MJOP voor schoolbesturen, op basis van bouwkundige inspecties.
3. Een officiële vaststellingsprocedure, waarbij: de gemeenteraad het IHP pas mag vaststellen na overleg met schoolbesturen, de Onderwijsraad op verzoek binnen acht weken kan adviseren, en gemeenten het vastgestelde IHP moeten melden aan het ministerie van OCW.
4. Een wettelijke definitie van 'renovatie', die grootschalige vernieuwing als alternatief voor nieuwbouw erkent, inclusief heldere verantwoordelijkheidsverdeling.
5. Ruimte voor investeren uit overschotten in het primair onderwijs, zodat ook deze schoolbesturen nu, net als in het voortgezet onderwijs, eigen middelen mogen inzetten voor huisvestingsvraagstukken.

Wat betekent dit voor Zwolle en de gemeenteraad? Het IHP krijgt in Zwolle hiermee een andere positie. Het is geen beleidsintentie, maar een formeel, verplicht en toetsbaar plan. Het zorgt ervoor dat de opgave voor onderwijshuisvesting niet alleen bij de uitvoering, maar ook bestuurlijk en politiek in beeld komt. Door deze wettelijke verankering ontstaat een transparant en actueel overzicht van de totale investeringsbehoefte, de planning en een financieel beeld dat is als basis dient voor de te maken keuzes door de gemeenteraad voor de begroting van de gemeente. De gemeenteraad krijgt hiermee het instrument in handen om weloverwogen besluiten te nemen. Niet achteraf, maar tijdig en met zicht op de volle omvang van de opgave. Daarmee versterkt het IHP de kaderstellende én controlerende rol van de raad. En ontstaat bestuurlijke ruimte om te sturen op inhoud, tempo, samenhang en haalbaarheid in een stad die volop in beweging is.

1.4.2 Aanpassingen instandhouding

De staatssecretaris van OCW werkt aan nieuwe landelijke regels voor het behoud en opheffen van basisscholen. Deze aanpassing is nodig door meerdere uitdagingen die op het onderwijs afkomen, zoals het groeiende lerarentekort, de huisvestingsdruk en het hoge aantal kleine scholen in vooral stedelijke gebieden.
Het doel van het nieuwe beleid is om goed en bereikbaar onderwijs te blijven garanderen, zowel in steden als in krimpregio's. Vier maatregelen worden nu voorbereid:

- de kleinescholentoeslag krijgt een andere vorm;
- de regels rond de gemiddelde schoolgrootte worden aangepast;
- het blijft mogelijk om op afstand onderwijs aan te bieden;
- samenwerking tussen scholen wordt actief gestimuleerd.

De nieuwe landelijke regels kunnen leiden tot spanningen als het gaat om het behoud van kleine scholen in stedelijk gebied. De Zwolse schoolbesturen zijn al actief in gesprek met elkaar en met de gemeente over samenwerking, spreiding en schaalgrootte van basisscholen. Deze gesprekken maken deel uit van de bredere vernieuwingsopgave en anticiperen op mogelijke landelijke veranderingen. Het IHP benoemt deze ontwikkeling expliciet, omdat de aangekondigde wetswijziging

[2] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2025-4387.html

invloed kan hebben op toekomstige keuzes. Tegelijk doet dit IHP nog géén concrete voorstellen op basis van die beoogde nieuwe regelgeving. Daarvoor is het nog te vroeg. Zodra de landelijke regels definitief zijn, gaan gemeente en schoolbesturen samen aan tafel om de gevolgen voor het Zwolse scholenlandschap uit te werken.

1.4.3 Wet 'Meer ruimte voor nieuwe scholen'

In Nederland mag iedereen een school starten. Sinds 2020 geldt daarvoor de wet 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen'. Die wet maakt het eenvoudiger om een nieuwe school op te richten, zonder dat deze moet vallen onder een erkende richting zoals openbaar of protestants-christelijk. Het doel: beter aansluiten bij de wensen van ouders en leerlingen. Wie een nieuwe school wil beginnen, voert eerst een gesprek met bestaande schoolbesturen, het samenwerkingsverband en de gemeente. Samen onderzoeken ze of de ideeën ook binnen een bestaande school vorm kunnen krijgen. De doorlooptijd voor een nieuwe school bedraagt ruim twee jaar. Initiatieven moeten vóór 30 juni worden ingediend. De initiatiefnemer toont de belangstelling aan via ouderverklaringen. Voor Zwolle ligt de stichtingsnorm momenteel op 247 verklaringen. De minister besluit vóór 1 juni in het jaar daarna of de school bekostiging krijgt. Na goedkeuring geldt een opstarttermijn van veertien maanden. De gemeente heeft dan de plicht om huisvesting te regelen. Dit IHP houdt geen rekening met de komst van een nieuwe school. In de afgelopen jaren is slechts één initiatief ingediend en goedgekeurd: basisschool Buitenwijs. Deze school is in schooljaar 2023-2024 gestart en maakt medegebruik van het gebouw van Het Facet in Holtenbroek.

1.5 Vraagstelling

Hoe realiseren we de komende zestien jaar voldoende, gezonde en toekomstbestendige onderwijshuisvesting in Zwolle, die meegroeit met de woningbouwopgave, aansluit op veranderende wet- en regelgeving, bijdraagt aan een goede spreiding van onderwijsvoorzieningen en -vormen, inspeelt op de sociaal maatschappelijke opgave én de veroudering van schoolgebouwen structureel aanpakt?

Onderwijskundig & maatschappelijk

- Welke gebouwen zijn nu, in 2025 en in 2041, 50 jaar of ouder en vragen om vernieuwing?
- Op welke manier beïnvloeden ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw en wijkversterking, de vernieuwingsopgave van onderwijshuisvesting in Zwolle?
- Hoe ondersteunt het IHP de Strategische Onderwijsagenda van Zwolle en de Koers Sociaal Domein 2024-2030 en geeft het invulling aan uitdagingen zoals kansengelijkheid, bestaanszekerheid en de veranderende rol van scholen in de wijk?
- Hoe draagt de vernieuwingsopgave bij aan het Toekomstperspectief "Ons Zwolle van Overmorgen"?

Financieel & wettelijk

- Wat is het effect van de toegenomen bouwkosten op de uitvoerbaarheid van het IHP en hoe verhoudt dit zich tot de financiële uitgangspunten van het IHP uit 2020?
- Op welke manier wordt aangesloten op landelijke ontwikkelingen, zoals de wettelijke plicht tot het opstellen van een IHP per 1 januari 2026 en andere wetswijzigingen?

Uitvoering & organisatie

- Wat is een werkbare prioritering van vraagstukken dat recht doet aan opgave van de verouderde schoolgebouwen en de visie van het IHP?
- Welke vraagstukken starten in tijdvak 1 (2026-2029) van dit IHP met de initiatieffase?
- Hoe blijft de opgaveagenda actueel en sturend in een dynamische context van groei, krimp en wetgeving?

Zo ontstaat een stevig fundament voor scholen die meegroeien met de stad én met de samenleving.

Het IHP 2025 maakt de vernieuwingsopgave tot en met 2041 volledig inzichtelijk. Die lange termijn is nodig, want de veroudering van het gebouwenbestand is fors en het investeringsniveau hoog. Door deze opgave scherp in beeld te brengen, biedt het IHP het college en raad een solide basis om tijdig keuzes te maken: over tempo, fasering, prioriteit en de benodigde financiële middelen. Keuzes die nu niet direct gekoppeld zijn aan dit IHP. Maar keuzes die de komende decennia via de PPN-cyclus aan de raad worden voorgelegd en de gemeente de komende jaren de mogelijkheid biedt om gefaseerd de benodigde financiële ruimte in de begroting vrij te maken.

1.6 Een IHP dat richting geeft

Zwolle bouwt aan een stad waar ieder kind, iedere jongere en student ruimte krijgt om zich te ontwikkelen. Het IHP vormt daarbij meer dan een bouwkundig plan: het geeft richting. Richting aan hoe gemeente en onderwijsinstellingen samen investeren in veilige, gezonde en toekomstgerichte scholen. Richting aan onderwijshuisvesting die niet alleen werkt, maar ook raakt.

Zwolle kiest voor slimme investeringen die de doorgaande ontwikkellijn van kind naar jongere naar volwassene versterken. Het IHP sluit daarom nadrukkelijk aan op de Strategische Onderwijsagenda van Zwolle, de Koers Sociaal Domein, de visie op ondersteuning én het ruimtelijk toekomstperspectief Ons Zwolle van Overmorgen.

2. Terugblik projecten 2024

Zwolle investeerde de afgelopen jaren in onderwijshuisvesting.
Dit hoofdstuk laat zien wat daarvan terecht kwam.

2.1. Inleiding

Zwolle werkt al langer planmatig aan de vernieuwing van schoolgebouwen. In 2020 stelde de gemeenteraad het vorige Integraal Huisvestingsplan vast. Dat IHP bevatte een uitvoeringsagenda voor de periode 2020-2023 en een doorkijk naar de huisvestingsvraagstukken tot 2035. Ook stonden er toen al lopende projecten in beschreven, waaronder investeringen uit het eerdere Masterplan Onderwijshuisvesting 2011 en de notitie Toekomstgerichte Onderwijshuisvesting 2017. Inmiddels zijn verschillende projecten uit dat plan afgerond of in gang gezet.

2.2. Vernieuwingsopgave IHP 2020

Tijdens de vaststelling van het IHP in 2020 waren de volgende projecten in uitvoering en tussen 2020 en 2025 opgeleverd:

- Vervangende nieuwbouw Lassus Campus (voorheen Van der Capellen)
  voortgezet onderwijs
  Nieuwbouw Het Saffier in De Tippe
  basisonderwijs

In de uitvoeringsagenda van het IHP 2020 zijn de volgende projecten opgenomen en inmiddels in uitvoering en deels opgeleverd.

Opgeleverd:

- Renovatie en uitbreiding Het Mozaïek
  basisonderwijs
- Vervangende nieuwbouw Het Atelier
  basisonderwijs

Anno 2025 nog in uitvoering:

- Vervangende nieuwbouw Aquamarijn
  basisonderwijs
- Renovatie en uitbreiding Koningin Emmaschool
  basisonderwijs
- Vervangende nieuwbouw Geert Groteschool
  basisonderwijs

In de volgende paragraaf zijn de opgeleverde projecten toegelicht.

2.3. Opgeleverde projecten 2020-2025

Het Saffier

Nieuwbouw Het Saffier (bron: Jansman Bouw)

Het eerste gebouw in de nieuwe buurt De Tippe is de huisvesting van gereformeerde basisschool Het Saffier. Deze basisschool zat vanaf de start jarenlang in tijdelijke huisvesting bij het winkelcentrum van Stadshagen. Samen met kinderdagopvang en buitenschoolse opvang vormt de school een integraal kindcentrum (IKC Het Saffier). Begin 2021 hebben beide organisaties intrek genomen in het nieuwe gebouw. De nieuwe locatie ligt tegen een geluidswal langs de Belvédèrelaan en de Hasselterweg. Een bijzondere locatie die ook bijzondere eisen stelt aan het ontwerp. Het gebouw staat namelijk op een zichtlocatie bij de entree van de wijk. Het gebouw heeft twee bouwlagen en een plint van bamboe gevelbekleding gecombineerd met cortenstaal. De onderwijscapaciteit kan met een omvang van circa 1.500 m^2 BVO onderdak bieden aan ongeveer 250 kinderen. Bij de bouw is extra geïnvesteerd in duurzaamheid waardoor een energieneutraal is gerealiseerd. Het gebouw voldoet aan Frisse Scholen klasse B. Het gebouw is via een geïntegreerde contractvorm (Design-Build-Maintain) gerealiseerd met Florion als bouwheer.

Vervangende nieuwbouw Lassus Campus

Lassus Campus

In Holtenbroek is in maart 2024 de Lassus Campus (onderdeel van Openbaar Onderwijs Zwolle) in gebruik genomen. De periode van ontwerpen en bouwen heeft circa zes jaar in beslag genomen. In deze periode braken ook de Corona-pandemie en oorlog in Oekraïne uit. Dit heeft onder meer effect gehad op de bouwkosten. Het nieuwe schoolgebouw is gerealiseerd op de sportvelden naast het bestaande verouderde schoolgebouw dat bijna zestig jaar oud was. Hierdoor was er voor de school tijdens de bouw geen tijdelijke huisvesting nodig. In de nieuwbouw hebben de verschillende onderwijsconcepten een eigen herkenbaar domein met gevarieerde les- en werkruimten passend bij de identiteit van de betreffende onderwijsroutes, waaronder 10-14. De totale omvang van het gebouw, inclusief gymzalen, bedraagt ruim 10.400 m2 bvo en kan zo'n 1.350 leerlingen huisvesten.

De ambities voor een duurzame, circulaire en energiezuinige campus zijn vertaald naar een compact drielaags gebouw. Tijdens het ontwerpproces is veel aandacht uitgegaan naar zonoriëntatie en het binnenklimaat. De knikken in de gevel en kleine overstekken beperken de opwarming in het gebouw. Een luifel voorzien van zonnepanelen zorgt voor beschaduwing van de leerlingen en docenten op het grote dakterras. Een open aula maakt de constructieve, houten kern zichtbaar over drie verdiepingen. Het hout geeft warmte en sfeer aan het interieur, draagt bij aan een goede akoestiek en slaat grote hoeveelheden CO2 op. Het constructieve ontwerp is erop gericht om een flexibele indeling van het gebouw mogelijk te maken. Binnen de kaders van het project is daarnaast gezocht om te werken met duurzame materialen.

Renovatie en uitbreiding Het Mozaïek (bron: Jansman Bouw)

Het Mozaïek

Het gebouw van christelijke basisschool Het Mozaïek in Assendorp is in 2024 grootschalig gerenoveerd en uitgebreid. Het monumentale gebouw uit de jaren '30 is met respect voor de historische uitstraling van het pand getransformeerd tot een moderne basisschool die klaar is voor de toekomst en een betere functionaliteit heeft die aansluit bij het huidige onderwijs. Er zijn nieuwe installaties geplaatst waarmee het binnenklimaat ook verbeterd is. Het gebouw is beter geïsoleerd en gasloos gemaakt. Aan de pleinkant is een eigentijdse uitbreiding gerealiseerd, zodat er een totale omvang van circa 1.450 m^2 BVO is ontstaan. Hiervan wordt het grootste deel ingezet voor de school: ruim 1.300 m^2 BVO, passend voor circa 220 leerlingen. Daarnaast biedt het gebouw nu ruimte voor kinderopvang en buitenschoolse opvang. Aan het gebouw vast zit ook een gymzaal die tevens gerenoveerd is en beter toegankelijk is gemaakt. Tijdens de renovatie heeft Het Mozaïek tijdelijk ingebruik gemaakt van het voormalige schoolgebouw 'Mozadance' aan de Assendorperstraat. Schoolbestuur Vivente was bouwheer voor deze renovatie en uitbreiding. Het schoolplein is ook vernieuwd door Vivente en ingericht met groene, multifunctionele elementen.

Impressie nieuwbouw kindcentrum Het Atelier

Het Atelier

In 2024 is de vervangende nieuwbouw van katholieke basisschool Het Atelier in Assendorp gestart. De nieuwbouw wordt gerealiseerd op de plek waar de oude school stond. Het oude schoolgebouw is circulair gesloopt. Basisschool Het Atelier en de BSO zijn tijdelijk gehuisvest in leegstand van het naastgelegen schoolgebouw van Landstede aan de Assendorperdijk. In de nieuwbouw worden naast onderwijscapaciteit ook ruimte voor kinderopvang en een gymzaal gerealiseerd. Het nieuwe gebouw is duurzaam, functioneel, flexibel, comfortabel en eigentijds. Een hele fijne plek midden in de wijk om samen te kunnen opgroeien, leren, ontwikkelen, spelen en werken. Bij het ontwerp van het nieuwe gebouw is ook veel aandacht uitgegaan naar de verbinding met de buitenruimte en de inrichting en vergroening van het plein. De nieuwbouw heeft een omvang van circa 2.000 m2 BVO (inclusief gymzaal en ruimte voor kinderopvang) en biedt plek aan ongeveer 200 leerlingen. Schoolbestuur Catent was bouwheer voor het realiseren van de nieuwbouw.

3. Onderwijs dat raakt en verbindt!

Deze visie vormt een vertaling van de ambities uit de Koers Sociaal Domein 2024-2030 en de Strategische Onderwijsagenda 2022-2026 naar een huisvestingsvisie voor onderwijsgebouwen. Zwolle kiest voor sterke wijken waarin ieder kind telt, ieder gezin ertoe doet en publieke voorzieningen het verschil maken.

3.1. Inleiding

Onderwijs en kinderopvang spelen daarin een sleutelrol. Niet alleen als plek om te leren en op te groeien, maar ook als toegangspoort tot ondersteuning, ontwikkeling, gezondheid en ontmoeting. In deze visie is per onderwijssoort (basisonderwijs, gespecialiseerd onderwijs en voortgezet onderwijs) beschreven hoe de huisvesting bijdraagt aan de beleidsdoelen van de stad. Elk onderwijstype vervult daarin zijn eigen rol, afgestemd op de kinderen, jongeren en gezinnen in de wijk, stad en regio. Vanuit het sociaal domein zijn daarbij zes inhoudelijke thema's leidend: bestaanszekerheid, kansengelijkheid, passend onderwijs, gezond leven, de doorgaande ontwikkellijn en voldoende schaal. Voor elk van deze thema's is uitgewerkt wat dit vraagt van het gebouw. Hoe creëren we schoolgebouwen die meedoen in de wijk, meebewegen met de ontwikkeling van het kind en meehelpen om ieder kind een stap verder te brengen? Bij ieder thema zijn ontwikkelprincipes geformuleerd die richting geven aan keuzes in ontwerp, locatie en gebruik van het schoolgebouw. De ontwikkelprincipes zijn geen blauwdruk. Ieder vernieuwingsvraagstuk vraagt om maatwerk. Daarom wordt steeds gekeken welke elementen uit deze visie passen bij: de wijk, onderwijssoort, de opgave en de betrokken partners. Zo ontstaat ruimte voor keuzes die werken in de praktijk én bijdragen aan de koers die Zwolle samen met de schoolbesturen is ingeslagen: onderwijs dat raakt en verbindt!

3.2. Waar kinderen groeien, groeit de samenleving mee

De Koers Sociaal Domein 2024–2030 schetst een heldere ambitie: Zwolle groeit als stad waar iedereen meetelt. Een stad die inzet op bestaanszekerheid, kansengelijkheid, gezondheid, veiligheid en verbondenheid. Niet als losse doelen, maar als samenhangende beweging die dichtbij mensen begint. In de wijk. In het dagelijks leven. En vaak: op school of bij de kinderopvang. Juist daar raken de ambities van het sociaal domein aan de praktijk van kinderen, ouders en professionals. Onderwijs en kinderopvang vormen samen de sociale basis voor jongere generaties. Ze bieden ritme, veiligheid, ondersteuning en perspectief. Door deze plekken bewust te positioneren in de wijk. En door hun rol in te richten als meer dan alleen leer- of opvangplek, dragen ze actief bij aan de realisatie van de sociaal maatschappelijke opgave. Dat vraagt om een andere blik op onderwijshuisvesting. Niet als stenen voor lessen, maar als plekken van betekenis. Waar kinderen gezien worden. Waar ouders gehoord worden. Waar professionals samenwerken. En waar de verbinding met zorg, welzijn en opvoedondersteuning vanzelfsprekend is. In dit hoofdstuk vertalen we de koers naar de wereld van onderwijs en kinderopvang en de sociaal maatschappelijke opgave van de stad. We laten zien hoe deze plekken bijdragen aan het versterken van bestaanszekerheid, het bevorderen van kansengelijkheid, het ondersteunen van een gezond leven en het organiseren van een doorlopende ontwikkellijn voor ieder kind. Want waar kinderen groeien, groeit de samenleving mee.

3.2.1 Basisonderwijs sterk verankerd in de wijk

Zwolle kiest voor een samenleving waarin iedereen meetelt. De gemeente werkt wijkgericht en zoekt actief de samenwerking op met inwoners en maatschappelijke partners. Het zwaartepunt ligt bij preventie, nabijheid en maatwerk. De maatschappelijke opgave is voelbaar. Armoede, gezondheidsverschillen, kansenongelijkheid en eenzaamheid spelen in het dagelijks leven van veel inwoners. Zwolle pakt deze vraagstukken niet los aan, maar in samenhang en dichtbij huis. Niet vanuit systemen, maar vanuit relaties. Goed samenwerken en vroeg signaleren helpt om het verschil te maken. Onderwijs en kinderopvang vormen daarin samen de basis. Leerkrachten en pedagogisch medewerkers dicht bij kinderen en gezinnen, zijn laagdrempelig

en zien en horen dagelijks wat er speelt. Juist op die plekken waar mensen elkaar dagelijks ontmoeten, krijgt de sociaal-maatschappelijke opgave in de wijk haar uitwerking. Scholen en kinderopvang zijn zulke plekken. Daar ontstaat nabijheid. Daar groeit vertrouwen. Door samen te werken met jeugdgezondheidszorgorganisaties, wijkteams, welzijnsorganisaties en ouders ontstaat er een netwerk om het kind én het gezin heen. Signalen worden sneller herkend. Ondersteuning sluit beter aan. En ouders blijven betrokken.

Als de school een plek wordt waar ruimte is voor een huiskamer, een opvoedspreekuur of een inloop met wijkpartners, vervaagt de grens tussen leren, opvoeden en ondersteunen. De kinderopvang sluit daar vanzelf op aan. Samen vormen zij een natuurlijke toegangspoort tot de sociale basis. Niet als voorziening naast de wijk, maar als onderdeel van de wijk. Plekken waar zorgen bespreekbaar zijn. Waar perspectief ontstaat. Waar kinderen groeien en ouders meedoen. In die samenwerking ontstaat een nieuwe dynamiek. Zo verandert de school van een leerplek naar een ankerpunt. En wordt de kinderopvang meer dan opvang alleen. Samen dragen zij bij aan een sterke wijk. Voor kinderen. Voor gezinnen. Voor de samenleving van morgen.

3.2.2 Gespecialiseerd onderwijs dat werkt, raakt en verbindt

Zwolle zet samen met de schoolbesturen stappen richting inclusiever onderwijs. Niet alles hoeft vandaag anders, maar de koers ligt vast: elk kind krijgt een plek die past. Ongeacht de achtergrond, ondersteuningsvraag of beperking. In een stad die groeit ontstaat zo een netwerk van onderwijsvoorzieningen dat ruimte biedt voor verschil. De samenwerking tussen scholen voor basisonderwijs en gespecialiseerd (basis) onderwijs komt geleidelijk van de grond. Schoolbesturen verkennen hoe kinderen met een ondersteuningsbehoefte vaker naar een basisschool in de wijk kunnen. Soms lukt dat al. Steeds vaker worden arrangementen afgestemd, expertise gedeeld en verbindingen gelegd. Tegelijkertijd blijft er de komende jaren stevig behoefte aan gespecialiseerd onderwijs . Sommige kinderen floreren in een kleinere groep of hebben specifieke

ondersteuning nodig dat het basis- en voortgezet onderwijs nu nog niet biedt.

Zwolle kiest voor een mix van vernieuwing en realisme. In nieuwbouwprojecten of renovatievraagstukken groeit ruimte voor samenwerking. Gedeelde entrees, multifunctionele ruimten, verzorgingsvoorzieningen en gezamenlijke leerpleinen maken integratie mogelijk. Waar dat past. Die voorzieningen ontstaan bijvoorbeeld binnen inclusieve IKC's of rond nieuw te ontwikkelen expertisecentra verspreid over de stad. Deze centra bundelen kennis, ondersteunen collega-scholen en sluiten aan op de diversiteit aan ondersteuningsvragen. De uitwerking van inclusiever onderwijs blijft ook de komende tien jaar een structurele opgave. De ontwikkeling van expertisecentra, de samenwerking tussen scholen en onderwijssoorten en de fysieke vertaling naar onderwijsvoorzieningen vragen om blijvende aandacht, tijd en samenspel. Geen tijdelijk project, maar een doorlopende opdracht om het onderwijs te laten aansluiten op de behoefte van de kinderen van vandaag én morgen.

3.2.3 Voortgezet onderwijs als regionale ruggengraat

Zwolle vervult al een sterke regionale rol in het voortgezet onderwijs en wil die positie behouden. Met een breed scala aan scholen en onderwijsrichtingen biedt Zwolle leerlingen uit de stad en de regio een solide basis voor hun toekomst. De stad zet in op een onderwijsstructuur die flexibel en toekomstgericht is. Scholen werken samen met het mbo, hbo en het bedrijfsleven om leerlingen optimaal voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Initiatieven zoals de Onderwijsregio Zwolle en de Strategische Onderwijsagenda 2022-2026 benadrukken het belang van samenwerking en doorlopende leerlijnen. Huisvesting speelt een sleutelrol in deze visie. Moderne, duurzame en toegankelijke schoolgebouwen faciliteren niet alleen het leren, maar ook de samenwerking tussen verschillende onderwijsinstellingen en met externe partners.

3.3. Gebouwen die meedoen, meebewegen en meehelpen

Onderwijs en kinderopvang vormen samen een stevige basis voor de ontwikkeling van kinderen. Niet alleen als plek om te leren, maar ook als vertrouwde omgeving waar kinderen groeien, zich vormen en deel uitmaken van een gemeenschap. Juist die nabijheid maakt onderwijs en kinderopvang onmisbaar in de wijk. Ze bieden rust, structuur, vroegtijdige signalering en dragen bij aan het versterken van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het bevorderen van een gezond leven. Maar ook aan het ondersteunen van gezinnen, het verbinden van netwerken en het bouwen aan een leefbare wijk.

3.3.1 Bestaanszekerheid: Toegankelijke schoolgebouwen als fundament

Voor veel gezinnen is de school of opvang het eerste aanspreekpunt. Hier worden spanningen in de thuissituatie zichtbaar. Gebrek aan middelen. Stress over werk, wonen of zorg. Kinderen die zich terugtrekken of juist opvallen in gedrag. Leerkrachten en pedagogisch medewerkers staan dichtbij. Ze kennen het gezin en herkennen signalen vroeg. Zonder over te nemen, kunnen zij de brug slaan naar passende ondersteuning. Samen met collega's, wijkteams, jeugdgezondheidszorg of vrijwilligersinitiatieven. Door gericht te informeren over voorzieningen en hulp. Maar ook door overzicht en vertrouwen te bieden in een complexe situatie. Kinderopvang en scholen helpen zo mee om problemen vroeg te keren. Een schoolgebouw dat bijdraagt aan bestaanszekerheid is zichtbaar, benaderbaar en toegankelijk. Niet alleen voor kinderen, maar ook voor ouders en partners.

Ontwikkelprincipes:

1. **Een gebouw dat midden in de wijk staat:** De school is zichtbaar, bereikbaar en laagdrempelig gepositioneerd. Geen afgesloten wereld aan de rand van de wijk, maar een vanzelfsprekende voorziening in het hart van de wijk. De ligging draagt bij aan ontmoeting, toegankelijkheid en vertrouwde relaties.
2. **Fysieke plek voor samenwerking met het sociaal domein:** Het gebouw biedt concrete ruimte voor ondersteuning dichtbij huis. Denk aan spreekkamers voor het wijkteam, flexplekken voor jeugdgezondheidszorg. En overlegplekken voor gezamenlijke casuïstiek. Die nabijheid maakt samenwerking eenvoudiger, zichtbaarder en effectiever.
3. **Flexibiliteit in gebruik en inrichting:** Het gebouw beweegt mee met wat nodig is in de wijk. Ruimtes zijn multifunctioneel inzetbaar, bijvoorbeeld voor ouderbijeenkomsten, ondersteuning, preventieve zorg of informatieavonden. Zo beweegt het gebouw mee met de vraag uit de buurt.

3.3.2 Kansengelijkheid: een gebouw met ruimte voor maatwerk

Kansengelijkheid vraagt om bewuste keuzes. Dat begint met professionals die oog hebben voor verschillen. Die ruimte geven aan culturele diversiteit, die ouderbetrokkenheid versterken en die kinderen begeleiden in hun brede ontwikkeling. Maar het vraagt ook om goede randvoorwaarden. Denk aan extra ondersteuning in de groep, taalontwikkeling in een rijke leeromgeving, of begeleiding bij sociale vaardigheden en zelfvertrouwen. Die inzet reikt verder dan de schooldag. Een verrijkte schooldag met sport, cultuur, huiswerkbegeleiding en gezonde voeding vergroot de ontwikkelkansen van kinderen. Door school, kinderopvang en naschoolse activiteiten op elkaar af te stemmen, ontstaat één sterk aanbod rondom het kind. Ouders spelen daarin een sleutelrol. Door ouders van jonge kinderen al vroeg te betrekken bij de school en bij voorzieningen in de wijk, ontstaat contact dat verder reikt dan het schoolplein. Dat opent de deur naar ondersteuning, participatie en partnerschap.

Ontwikkelprincipes:

1. **De schooldag stopt niet om drie uur:** Het gebouw faciliteert een verrijkte schooldag. Er is ruimte voor sport, cultuur, huiswerkbegeleiding en gezonde voeding. Denk aan een creatief lokaal, een beweegruimte of een keukenhoek. Alles draagt bij aan brede ontwikkeling.
2. **Ruimte voor samenwerking rond het kind:** Kansengelijkheid ontstaat als professionals om het kind heen kunnen werken. De school biedt plek voor overleg, casusbesprekingen en gedeelde verantwoordelijkheid. Denk aan gedeelde teamruimtes en overlegplekken voor samenwerking met zorg, opvang, welzijn en ouders.
3. **Gerichte versterking waar het nodig is:** Niet elke school heeft dezelfde opdracht. Gebouwen in wijken met hoge ondersteuningsbehoefte krijgen extra ruimte. Denk aan een handvaardigheidslokaal, een time-outplek of een stille ruimte voor één-op-één ondersteuning. Dat vraagt om ongelijk investeren, gericht op gelijke kansen.

3.3.3 Passend onderwijs: op naar een inclusieve basisstructuur

De gemeente Zwolle en de Zwolse schoolbesturen delen de ambitie om passend onderwijs verder te versterken. Steeds meer kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte blijven binnen het reguliere basisonderwijs, of stromen van of naar het gespecialiseerd (basis)onderwijs. Deze ontwikkeling vraagt om een ander samenspel. Tussen scholen, besturen én de gemeente. Zwolle kiest daarom bewust voor een benadering waarin samenwerking, flexibiliteit en nabijheid centraal staan. Om deze beweging vorm te geven, zetten gemeente en schoolbesturen in op het versterken van de samenwerking tussen regulier en gespecialiseerd basisonderwijs. Zowel in het basis- als voorgezet onderwijs. Door samenwerking tussen scholen te stimuleren en deze samenwerking ook fysiek mogelijk te maken, ontstaat ruimte voor warme overdrachten, gedeelde expertise en begeleiding op maat. Waar dat mogelijk is, wordt toegewerkt naar voorzieningen waar het basis-, voortgezet en het (voortgezet) gespecialiseerd onderwijs samen optrekken. Niet om alles samen te voegen, maar om beter samen te werken. Deze samenwerking zorgt voor meer maatwerk, minder wisselingen voor het kind, en betere ondersteuning op schoolniveau. De overgang tussen onderwijssoorten is nu vaak groot, terwijl de ondersteuningsbehoeften van kinderen meer en meer vragen om continuïteit. Denk aan warme overdrachten, gedeeld eigenaarschap, of het beter benutten van gezamenlijke voorzieningen en expertise.

Ontwikkelprincipes:

1. **Eén kind, één benadering ook in ruimte:** Overgangen tussen schoolsoorten worden fysiek ondersteund. Gebouwen bieden continuïteit in sfeer, inrichting en gebruik. Denk aan gedeelde entrees, gezamenlijke leerpleinen en herkenbare leeromgevingen. Het kind stapt niet in een nieuwe wereld, maar zet zijn ontwikkeling voort.
2. **Samen waar het kan, gescheiden waar het moet met ruimte voor beide:** Gebouwen maken samenwerking tussen verschillende onderwijssoorten letterlijk mogelijk. Denk aan gedeelde instructieruimten, spreekkamers of groepsruimten. Tegelijkertijd is er ruimte om kinderen tijdelijk apart te begeleiden als dat nodig is, met rustplekken of time-outzones.

3. **Flexibele plattegronden voor maatwerk:** Een inclusieve structuur vraagt om aanpasbaarheid. Ruimten zijn flexibel inzetbaar voor groepswerk, individuele ondersteuning of samenwerking met externe partners. Wanden zijn verplaatsbaar, meubilair mobiel, functies meervoudig.
4. **Eén gebouw, meerdere teams met één doel:** Het gebouw biedt ruimte aan samenwerking tussen teams uit verschillende schoolsoorten. Denk aan gedeelde overlegplekken, teamkamers en centrale ontmoetingsruimten waar afstemming vanzelfsprekend wordt.
5. **Huisvesting als gedeelde opdracht:** Nieuwbouw en renovatie worden ontwikkeld met gezamenlijke ambities en gedeelde functies. Bij de planvorming wordt ruimte gemaakt voor samenwerking over de grenzen van onderwijssoorten heen. Huisvesting wordt daarmee geen randvoorwaarde, maar een actieve drager van inclusief onderwijs.

3.3.4 Gezond leven: een uitnodigende leefomgeving

Fysieke en mentale gezondheid, sociaal welbevinden en veiligheid zijn net zo belangrijk. Juist omdat kinderen veel tijd doorbrengen op school of bij de kinderopvang, zijn deze plekken een belangrijke omgeving voor gezondheidsbevordering. Denk aan gezonde voeding en voldoende beweging. Bewegingsonderwijs speelt hierin een cruciale rol. Het draagt niet alleen bij aan de fysieke ontwikkeling en motoriek van kinderen, maar ook aan hun sociale vaardigheden, zelfvertrouwen en concentratievermogen. Daarom is het van belang dat gymvoorzieningen in de nabijheid van de school of als integraal onderdeel van het schoolgebouw worden gerealiseerd. Zo wordt sport en beweging vanzelfsprekend onderdeel van de schooldag. Gezondheid gaat verder dan het fysieke. Het vraagt ook aandacht voor emoties, groepsdynamiek en veerkracht. Een veilige school- of opvangomgeving biedt ruimte om jezelf te zijn, fouten te maken en te leren omgaan met druk. En het gebouw helpt mee: als het openstaat voor ontmoeting, sport of cultuur in de avonduren, draagt het bij aan een gezonde, verbonden gemeenschap.

Ontwikkelprincipes:

1. **Gezond leren begint bij een gezonde omgeving:** Kinderen brengen een groot deel van hun dag door op school of in de opvang. De leeromgeving ondersteunt hun fysieke, mentale en sociale gezondheid. Licht, lucht, akoestiek en temperatuur zijn op orde. Net als rust, structuur en veiligheid.
2. **Bewegingsonderwijs als basis voor ontwikkeling:** Bewegingsonderwijs is een essentieel onderdeel van de schooldag en daarna. Het vraagt om binnensportaccommodaties in de nabijheid of geïntegreerd in het schoolgebouw. Deze ruimten bieden plek voor gymlessen, maar ook voor kleinschalige sport, buitenschoolse opvang, dans of ontspanningsactiviteiten en activiteiten vanuit de wijk die bijdragen aan de brede ontwikkeling van kinderen. Bij de ontwikkeling van nieuwe binnensportaccommodaties wordt nadrukkelijk afstemming gezocht tussen bewegingsonderwijs en de behoefte vanuit het beleidsveld sport.
3. **Buiten is óók een leerplek:** Het schoolplein is meer dan een pauzeplaats. Het nodigt uit tot bewegen, ontdekken, ontspannen en ontmoeten. De buitenruimte wordt actief ingezet voor leren, gezondheid en verbinding met de natuur en de wijk.
4. **Gezondheid zit in gedrag én in de ruimte:** Een gezonde school stimuleert gezond gedrag: voeding, beweging, sociale interactie en zelfzorg. Het gebouw maakt dat mogelijk met plekken voor sport, yoga, tuinieren of gewoon even ontladen. Binnen én buiten schooltijd.

3.3.5 Doorgaande lijn: één lijn van baby tot brugklas

Kinderen ontwikkelen zich in een doorgaande lijn. Bij elke overgang telt oplettendheid en afstemming. Van kinderopvang naar onderwijs. Van basisschool naar voortgezet onderwijs. Maar ook bij overstappen van gespecialiseerd basisonderwijs naar praktijkonderwijs of voortgezet gespecialiseerd onderwijs , of van regulier naar gespecialiseerd onderwijs . Juist daar maakt samenwerking het verschil. Door kinderopvang en onderwijs fysiek én inhoudelijk te verbinden ontstaat rust, herkenning en continuïteit. Leerkrachten en pedagogisch medewerkers kennen de thuissituatie, bouwen relaties op met ouders en zien wat kinderen nodig hebben. Gezamenlijke observaties, warme overdrachten en gedeelde oudergesprekken zorgen ervoor dat kinderen niet steeds opnieuw hoeven te beginnen. En professionals weten wat er van hunzelf gevraagd wordt. Een sterke ontwikkellijn vraagt om goede afstemming. Tussen kinderopvang en basisonderwijs. Tussen onderwijs onderling. Overgangen moeten helder zijn, goed ingeregeld en afgestemd op het kind. Voorbeelden als integrale kindcentra en 10-14 onderwijs laten zien hoe scholen die verbinding concreet maken.
Een doorlopende ontwikkellijn vraagt om een gebouw dat niet meeverhuist met iedere levensfase van het kind, maar meegroeit. Denk aan integrale kindcentra (IKC) waarin opvang en onderwijs fysiek en inhoudelijk zijn verbonden. Een doorgaande lijn vraagt ook om continuïteit in sfeer: het kind komt niet telkens in een nieuwe wereld, maar blijft in een herkenbare en veilige omgeving. Dat vraagt om samenhang in inrichting, pedagogiek en fysieke vormgeving.

Ontwikkelprincipes:

1. **Het gebouw verbindt:** Een schoolgebouw ondersteunt de doorgaande ontwikkellijn van kindcentra tot voortgezet onderwijs. Overgangen tussen kinderopvang, basisschool en vervolgonderwijs worden fysiek én pedagogisch verbonden. Geen losse eilanden, maar één verbonden route door het gebouw en de wijk.
2. **Eén herkenbare omgeving van 0 tot 12 jaar:** Kinderen groeien op in een omgeving die vertrouwd aanvoelt. De sfeer, inrichting en structuur sluiten op elkaar aan. Van baby tot puber. Elke fase heeft een eigen plek, maar voelt onderdeel van het grotere geheel. Overgangen zijn klein, herkenbaar en overzichtelijk.
3. **Ruimte voor samenwerking tussen leeftijden en teams:** Het gebouw maakt het mogelijk dat pedagogisch medewerkers, leerkrachten en andere professionals elkaar ontmoeten, samenwerken en kennis delen. Gedeelde teamruimtes, overlegplekken en centrale ontmoetingsruimten ondersteunen een gedeelde pedagogische lijn.
4. **Fysiek meebewegen met ontwikkeling:** De indeling van het gebouw groeit mee met het kind. Ruimtes zijn schaalbaar, verschuifbaar of flexibel in gebruik. Denk aan lokalen die kunnen veranderen van speellokaal naar leerplein, of groepsruimtes die met de leeftijdsgroep meebewegen.
5. **Duidelijke, ingeregelde overgangen in ruimte én ritme:** Het gebouw ondersteunt zorgvuldige overgangen. Denk aan overdrachtsplekken, overgangspleinen of plekken voor gezamenlijk onderwijs (zoals bij 10-14 onderwijs). De overgang tussen onderwijssoorten is letterlijk ingebed in de structuur.
6. **Eén route voor het kind, zichtbaar in het ontwerp:** Een doorgaande ontwikkellijn wordt niet alleen georganiseerd, maar ook voelbaar en zichtbaar gemaakt. Door logische looplijnen, gedeelde ingangen, herkenbare kleuren of materialen per ontwikkelfase ontstaat één vloeiende route. Van eerste stap tot laatste schooldag.

3.3.6 Veerkrachtig: Het verschil maken met voldoende schaal

De rijksoverheid bereidt een wijziging voor van het stelsel voor instandhouding en opheffing van scholen in het primair onderwijs. Hoewel nog niet definitief, ligt het voor de hand dat de normen voor het instandhouden van scholen worden aangescherpt. Dat raakt vooral kleine scholen in stedelijke gebieden, zo ook in Zwolle. Door deze wijzigingen staat de financiële houdbaarheid van kleine scholen onder druk. Een gezonde bedrijfsvoering wordt moeilijker bij een beperkt leerlingaantal. Ook de ruimte om invulling te geven aan bredere functies, zoals ontmoeting, ondersteuning en een rijk naschools aanbod, komt in het gedrang wanneer de omvang te beperkt is. Voldoende schaal is dus niet alleen nodig voor goed onderwijs, maar ook om scholen daadwerkelijk te laten bijdragen aan de sociaal-maatschappelijke opgave in de wijk.

Grotere scholen betekenen per definitie niet dat kleinschaligheid verdwijnt. Binnen een groter geheel kunnen kleinschalige leeromgevingen, zoals units of onderwijsteams, juist goed worden georganiseerd. Bovendien biedt een grotere schaal voordelen voor de lange termijn: het maakt het mogelijk om het onderwijs organisatorisch en qua expertise stabiel te houden. Het biedt ruimte voor specialisten, duurzame teams en maatwerk. Daarnaast helpt schaalvergroting om beter te anticiperen op het naderende lerarentekort, dat zich nu vooral al aftekent in het westen van Nederland en ook Zwolle zal raken.

Deze ontwikkelingen vragen om een toekomstgerichte aanpak. Gemeente en schoolbesturen zetten daarom in op schaalvergroting voor het basisonderwijs. Zij werken toe naar scholen en gebouwen met een minimale omvang van 250 leerlingen en waar mogelijk naar scholen met 450 leerlingen of meer. Dat biedt ruimte voor stabiele teams, specialistisch aanbod en samenwerking met opvang, jeugdhulp en maatschappelijke partners. Grotere scholen kunnen beter meebewegen met demografische veranderingen en vormen een stevig fundament voor onderwijs en wijkontwikkeling.

Ontwikkelprincipes:

1. Investeren waar schaal, kwaliteit en functie samenkomen: Schaalvergroting is geen doel op zich, maar een middel om onderwijskwaliteit, gezonde bedrijfsvoering en maatschappelijke meerwaarde te verbinden. Schaalvergroting gaat hand in hand met inhoudelijke versterking.
2. Bouwen aan scholen die meebewegen met de stad: Demografische groei, wijkontwikkeling en veranderende ondersteuningsvragen vragen om scholen die kunnen meebewegen. Grotere scholen zijn beter in staat om die flexibiliteit te bieden, voor vandaag én morgen.

4. Scholen verstandig vernieuwd

Gemeente Zwolle en de schoolbesturen vernieuwen samen de onderwijshuisvesting, met landelijke uitgangspunten als basis en een Zwolse ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. De stad legt daarbij de nadruk op klimaatadaptatie, een circulaire stad, de energietransitie en een natuurinclusieve stad. Verduurzaming geldt als tijdelijk middel om verouderde gebouwen te overbruggen tot nieuwbouw of renovatie volgt. Dit hoofdstuk beschrijft hoe kwaliteitskaders, verduurzaming en gezamenlijke procesafspraken leiden tot sterke scholen in sterke wijken.

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk laat zien hoe gemeente Zwolle en de schoolbesturen samen de vernieuwing van de onderwijshuisvesting aanpakken. Zij sluiten aan op wettelijke en landelijke uitgangspunten voor nieuwbouw en renovatie, zoals vastgelegd in geldende wet en regelgeving en kwaliteitskaders en programma's van eisen. Zwolle voegt hier een eigen ambitie aan toe: de stad wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Daarom legt Zwolle extra nadruk op gezond binnenklimaat, circulair bouwen en maatschappelijke meerwaarde. De inzet richt zich daarbij op vier pijlers: klimaatadaptatie, een circulaire stad, de energietransitie en een natuurinclusieve stad. In dit hoofdstuk is in paragraaf 4.3 het Ruimtelijk Toekomstperspectief "Ons Zwolle van Overmorgen" vertaald naar de vernieuwingsopgave. Waarbij ook nadrukkelijk de link is gelegd met de "Visie Zwolle Circulair - Een brug naar de toekomst" en "Zwolle Groen en recreatiebeleidsplan feb 2025".

4.2. Wettelijke en landelijke uitgangspunten

4.2.1. Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

De gemeente Zwolle hanteert het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) als wettelijk kader voor de kwaliteit van schoolgebouwen. Het Bbl vervangt sinds 2024 het oude Bouwbesluit en stelt eisen aan veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu. Deze eisen gelden voor alle schoolgebouwen in Zwolle, zowel bij nieuwbouw als bij renovatie.

Het Bbl sluit aan bij de ambities die de gemeente samen met de schoolbesturen formuleert: gezonde leeromgevingen, toekomstbestendige gebouwen en een hoge basiskwaliteit. Bij nieuwbouwprojecten voldoen scholen standaard aan de actuele normen, bijvoorbeeld op het gebied van ventilatie, daglichttoetreding en energieprestaties. Maar ook bij renovaties gelden deze normen. Zodra een gebouw ingrijpend wordt aangepakt, toetst Zwolle het ontwerp aan het Bbl. Alleen wanneer aanpassing technisch of economisch niet haalbaar is, volgt een aangepaste benadering die alsnog zo dicht mogelijk bij de norm komt.

Het verschil tussen nieuwbouw en renovatie is duidelijk. Nieuwbouw start vanaf een blanco situatie en voldoet aan de volledige set van eisen uit het Bbl. Bij renovatie is er sprake van voortbouwen op een bestaande situatie. Hier vraagt Zwolle om maatwerk. In sommige gevallen speelt de cultuurhistorische waarde van een gebouw mee. In andere gevallen zijn er bouwtechnische beperkingen die een rol spelen. De gemeente zoekt in die gevallen altijd de grens op van wat haalbaar is, zonder in te leveren op gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

Het Bbl vormt in Zwolle niet alleen het technisch fundament onder schoolgebouwen. Het biedt ook de basis voor inclusieve huisvesting. Schoolgebouwen voldoen aan de regels en eisen uit het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Dat betekent: toegankelijk voor iedereen, met extra aandacht voor gelijkwaardige participatie van kinderen en volwassenen met een beperking. De gebouwen zijn fysiek toegankelijk, begrijpelijk ingericht en veilig bruikbaar voor álle gebruikers.

4.2.2. Zero Emisson Buildings (ZEB)

De Zero Emission Buildings (ZEB)-norm is in 2023/2024 vastgelegd in de herziening van de Europese richtlijn Energy Performance of Buildings Directive (EPBD). Vanaf 2028 zijn alle nieuwe publieke gebouwen in gebruik volledig emissievrij. Deze eisen leggen de lat hoger dan de huidige Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG)-norm, die sinds 2021 geldt.

Een ZEB-gebouw:
- vraagt om een zeer lage energiebehoefte,
- draait zonder fossiele brandstoffen,
- en voorziet in de resterende vraag met hernieuwbare energie.

Nederland verwerkt de norm in nationale regels via het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en in de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

De Europese Commissie stelde de norm op, samen met het Europees Parlement en de Raad van de EU. Lidstaten zijn verplicht dit kader te vertalen naar hun eigen wetgeving. Voor Nederland voert het Ministerie van BZK de regie. De technische invulling gebeurt met steun van:
- CEN, de Europese normalisatieorganisatie,
- NEN, het Nederlands Normalisatie-instituut,
- RVO, dat het Programma van Eisen Frisse Scholen beheert en Europese eisen vertaalt naar de praktijk.

De Zero Emission Buildings (ZEB)-norm grijpt direct in op het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Concreet betekent dit:
- Het Bbl neemt de Europese ZEB-verplichting op en scherpt daarmee de huidige BENG-eisen aan. Waar BENG vooral stuurt op bijna-energieneutrale gebouwen, schrijft ZEB voor dat nieuwe publieke gebouwen vanaf 2028 volledig emissievrij in gebruik zijn.
- Voor het Bbl leidt dit tot strengere prestatie-eisen: gebouwen moeten een zeer lage energiebehoefte hebben, fossielvrij functioneren en hun resterende energieverbruik volledig dekken met hernieuwbare bronnen.
- Gemeenten en schoolbesturen die plannen indienen voor nieuwbouw of grootschalige renovatie, krijgen dus te maken met hogere minimumeisen in vergunningverlening en toetsing. Het Bbl wordt hiermee een instrument om de ZEB-doelen wettelijk te borgen.

Kort gezegd: het ZEB-kader tilt de duurzaamheidslat in het Bbl omhoog. Waar voorheen gebouwen na 50 jaar vaak technisch en functioneel 'op' waren, geldt straks dat ze óók juridisch moeten voldoen aan de eis van emissievrije exploitatie.

4.2.3. Programma van Eisen – Frisse Scholen 2021

Het Programma van Eisen Frisse Scholen 2021 is opgesteld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Het biedt scholen en gemeenten een helder kader voor het realiseren van gezonde, energiezuinige en comfortabele schoolgebouwen.

Het PvE richt zich op vijf thema's: energie, luchtkwaliteit, temperatuur, licht en geluid. Voor elk thema zijn drie ambitieniveaus geformuleerd: klasse C (voldoende), B (goed) en A (uitmuntend). Dit maakt het mogelijk om per project keuzes te maken die passen bij de situatie, het type onderwijs en het beschikbare budget.

Zwolle gebruikt dit programma als richtlijn in de vernieuwing van schoolgebouwen. Het zorgt voor duidelijkheid, voorkomt discussie en helpt om ambities concreet te maken. Bij nieuwbouw en renovatie geldt in principe klasse B als norm. Alleen als een schoolbestuur zelf kiest voor klasse A, betaalt het de meerkosten.
Deze aanpak sluit aan op de Zwolse ambitie: gezonde, duurzame gebouwen die bijdragen aan leerprestaties, het welzijn van leerlingen en een klimaatneutrale stad. Het PvE biedt daarbij de juiste structuur en inhoud om die ambities om te zetten in concrete, haalbare resultaten.

4.2.4. Kwaliteitskader Ruimte-OK voor onderwijs en bewegingsonderwijs

Het Kwaliteitskader Huisvesting is een praktisch hulpmiddel voor schoolbesturen en gemeenten. Het biedt duidelijke kwaliteitscriteria voor schoolgebouwen in het funderend onderwijs. Niet als norm, maar als richting. Zodat iedereen weet wat onder een goed schoolgebouw verstaan wordt. En hoe die kwaliteit bereikt kan worden, bij nieuwbouw én renovatie. Het kader is opgesteld door Ruimte-OK, een landelijk kenniscentrum dat gemeenten en schoolbesturen ondersteunt bij vraagstukken over onderwijshuisvesting. Ruimte-OK werkt in opdracht van de PO-Raad, VO-raad en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het doel: partijen helpen om samen betere, gezondere en duurzamere schoolgebouwen te realiseren.

Het kwaliteitskader is opgebouwd rond drie pijlers: beleving, gebruik en techniek. Het gaat dus niet alleen om stenen en installaties, maar ook om sfeer, indeling en comfort. Denk aan voldoende daglicht, goede ventilatie, een prettige akoestiek, slimme looplijnen en aantrekkelijke plekken voor leren, spelen en ontmoeten. Ook energiezuinigheid, onderhoud en digitale infrastructuur zijn meegenomen.

Gemeente en schoolbesturen gebruiken het kwaliteitskader als gezamenlijk referentiepunt bij nieuwe plannen. Zo ontstaat er een gedeeld beeld van wat een schoolgebouw minimaal moet bieden om goed onderwijs mogelijk te maken. En worden ambities, budget en ontwerp vroegtijdig op elkaar afgestemd. Zwolle hanteert het kwaliteitskader voor álle schoolgebouwen. Of het nu om vervangende nieuwbouw gaat of om levensduur verlengende renovatie. Het kader helpt om keuzes te maken die verder gaan dan de wettelijke minimumeisen. Keuzes die zorgen voor gezonde, toekomstbestendige scholen. Gebouwen die passen bij het onderwijs van vandaag en voorbereid zijn op morgen.

4.3 Zwolse ambitie: Werken aan de stad van morgen begint bij de scholen van vandaag[3]

Zwolle groeit. En Zwolle verandert. De stad staat voor grote opgaven: klimaatverandering, woningbouw, energietransitie, verlies aan biodiversiteit en toenemende druk op de leefomgeving. In het Ruimtelijk Toekomstperspectief "Ons Zwolle van Overmorgen" zijn deze opgaven scherp in beeld gebracht. De ambities zijn helder: Zwolle richt zich op 2040 als klimaatneutrale, klimaatbestendige en natuurinclusieve stad, met een doorkijk naar 2050.

De gebouwde omgeving veroorzaakt een groot deel van de CO^2 uitstoot. Daarom grijpt Zwolle ieder vernieuwingstraject aan om schoolgebouwen slimmer, duurzamer en toekomstgerichter te maken. Nieuwbouw en levensduurverlengende renovatie leveren zo direct een bijdrage aan de energietransitie en klimaatopgave. De lat ligt hoog. Gebouwen gebruiken zo min mogelijk energie, draaien op hernieuwbare bronnen en bestaan uit circulaire of biobased materialen. Ook het binnenklimaat krijgt aandacht: goede ventilatie, daglicht, akoestiek en temperatuur dragen bij aan gezondheid en leerprestaties. Zwolle koppelt zo ruimtelijk beleid aan onderwijshuisvestingsbeleid. Iedere school die in de komende jaren op de schop gaat, helpt mee aan een klimaatneutrale stad. Niet in woorden, maar in keuzes. In ontwerp. In uitvoering. Daarom zijn vanuit het ruimtelijk toekomstperspectief vier sleutelthema's gefilterd die richting geven aan deze opgave en bijdragen aan een sterke, duurzame stad. Deze thema's zijn:
- Bouwen aan een toekomstbestendige deltaspons.
- Schoolgebouwen die bijdragen aan een circulaire stad.
- Schoolgebouwen als schakel in de energietransitie.
- Groene scholen als bouwstenen voor een natuurinclusieve stad.

Voor elk thema is in dit IHP een heldere vertaling gemaakt naar de context van onderwijshuisvesting. Samen vormen ze de visie op hoe Zwolle haar scholen vernieuwt: duurzaam, toekomstgericht en gedragen. Deze visie geeft richting aan ontwerp, uitvoering en samenwerking. En dient als toetsingskader bij elke stap in het proces: van initiatief tot realisatie. Zo draagt het IHP niet alleen bij aan betere schoolgebouwen, maar ook aan een betere stad. Voor kinderen. Voor wijken. En voor de toekomst.

4.3.1 Bouwen aan een toekomstbestendige deltaspons

Zwolle kiest voor een stad die weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering. De opgaven zijn helder: hitte, droogte, piekbuien en wateroverlast vragen om een andere manier van denken én bouwen. De stad ontwikkelt zich tot een toekomstbestendige deltaspons: een stedelijk systeem dat regenwater opvangt, vasthoudt, infiltreert, vertraagd afvoert en benut. Onderwijshuisvesting speelt hierin een actieve rol. Elk vernieuwingsproject draagt bij aan een klimaatbestendige leefomgeving. Niet door losse maatregelen, maar door vanaf het begin slimme keuzes te maken in ontwerp, materiaalgebruik en inrichting van de buitenruimte. Denk aan groene schoolpleinen, schaduwrijke verblijfsplekken, waterberging op het dak of in de ondergrond, en het tegengaan van verharding. De buitenruimte rondom de school wordt zoveel mogelijk ingericht als blauwgroene zone die bijdraagt aan gezondheid, biodiversiteit en verkoeling. Zwolle legt klimaatadaptatie vast als uitgangspunt bij nieuwbouw en levensduurverlengende renovatie van schoolgebouwen. Projecten worden getoetst op hun bijdrage aan hittestressvermindering, waterbeheer en natuurlijke buffering. Zo vormt elke schoolomgeving een schakeltje in het grotere systeem van de klimaatbestendige stad. Met deze aanpak groeit Zwolle toe naar een stad die leert omgaan met het klimaat van morgen. Een stad die veerkrachtig is, ook voor haar jongste inwoners.
Concreet betekent dat scholen beschikken over:
- Verkoelende buitenruimte: elk schoolgebouw krijgt een buitenruimte met voldoende schaduwplekken, bomen of overkappingen om hittestress tegen te gaan.
- Groene schoolpleinen: schoolpleinen zijn ingericht met gras, planten, bomen en natuurlijke speelelementen. Verharding wordt zoveel mogelijk voorkomen.

[3] Ruimtelijk Toekomstperspectief "Ons Zwolle van Overmorgen", 2025

- Blauwgroene zones: De buitenruimte rondom de school is ingericht als klimaatbuffer: met ruimte voor wateropvang, infiltratie en afvoer, én ruimte voor natuur.
- Waterberging op het gebouw: Daken worden benut voor waterberging (bijv. retentiedaken of groendaken), waarmee piekbuien vertraagd worden afgevoerd.
- Slimme inzet van natuurlijke ventilatie: de scholen maken gebruik van natuurlijke koeling, zoals nachtventilatie en zomernachtspoeling waardoor er minder via installaties gekoeld hoeft te worden.

4.3.2 Schoolgebouwen die bijdragen aan een circulaire stad

In 2030 moet het gebruik van primaire grondstoffen al gehalveerd zijn. De bouwsector speelt hierin een sleutelrol. Die is verantwoordelijk voor ongeveer 40% van het grondstoffengebruik en de afvalstromen[4].
Daarom gebruikt Zwolle de vernieuwingsopgave van de scholen om de circulaire economie zichtbaar te maken. Circulariteit is geen optie maar noodzaak. Het gaat om brede welvaart: gezonde gebouwen, een prettige leefomgeving en minder druk op grondstoffen.
Zwolle benut de vernieuwingsopgave in de onderwijshuisvesting als motor voor de circulaire economie. Nederland wil in 2050 volledig circulair zijn. Zwolle kiest daarom voor schoolgebouwen die gezond zijn, toekomstbestendig én circulair. Elk project maakt de koppeling met de vier circulaire domeinen van Zwolle: bouw, economie, materialen en energie. Schoolgebouwen worden ontworpen voor hergebruik, stimuleren innovatie in de bouwsector, verminderen verspilling en maken maximaal gebruik van duurzame energie[5].
Circulair bouwen begint bij slim ontwerpen. Nieuwe gebouwen krijgen een materialenpaspoort, zijn losmaakbaar en modulair opgezet. Onderdelen kunnen in de toekomst opnieuw gebruikt worden. Zwolle past waar mogelijk biobased materialen toe, zoals hout of bamboe. Tegelijk kijkt de gemeente verder dan nieuwbouw. Ook renovatie vormt een volwaardig onderdeel van de circulaire aanpak. Door wat goed is te behouden en gericht te verbeteren, ontstaat ruimte voor hergebruik, lagere milieulasten én behoud van karakter.

Bij elk project maken gemeente en schoolbesturen samen een zorgvuldige afweging. Past renovatie, vervangende nieuwbouw of een combinatie daarvan het best bij het gebouw, de omgeving en de ambities? Die afweging begint bij wat er al staat. Externe specialisten brengen in kaart wat functioneert, waar knelpunten zitten en welke kwaliteiten kansen bieden voor behoud of transformatie. Zo ontstaat inzicht in hoe een gebouw met gerichte ingrepen een tweede leven krijgt: eigentijds, functioneel én herkenbaar.
Renovatie verlengt de levensduur, verbetert het binnenklimaat en verlaagt het energieverbruik. Het voorkomt sloop, beperkt afval en reduceert uitstoot. Maar renovatie doet meer. Het behoudt de ziel van een plek. Het schoolplein, het trappenhuis, het kunstwerk in de hal, dit zijn elementen met betekenis. Door zorgvuldig om te gaan met deze gebouwen, blijft het geheugen van de wijk zichtbaar. De lijnen in het straatbeeld blijven herkenbaar voor oud-leerlingen, ouders en omwonenden.
Zwolle kiest niet automatisch voor nieuwbouw. Gemeente en schoolbesturen bouwen verder aan wat goed is, versterken waar het kan en vernieuwen waar het nodig is. Ze koppelen projecten aan subsidieregelingen zoals DUMAVA, zodat circulaire keuzes haalbaar én betaalbaar blijven. Voor elk project maken ze afspraken over circulaire ambities, materiaalgebruik en monitoring van prestaties.
Deze aanpak versterkt het onderwijs én de stad. Circulaire scholen worden meer dan gebouwen. Ze laten zien hoe Zwolle duurzaam vooruitgaat. Met deze koers draagt Zwolle direct bij aan de nationale klimaatdoelen én aan de eigen ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Circulair bouwen is geen bijzaak. Het is de standaard.

4.3.3 Schoolgebouwen als schakel in de energietransitie

Zwolle kiest voor schoolgebouwen die actief bijdragen aan de energietransitie. Niet alleen door minder energie te gebruiken, maar ook door zelf duurzame energie op te wekken en slim in te zetten. Elke nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie benutten we om energiegebruik te minimaliseren, systemen te elektrificeren en slimme koppelingen te maken met duurzame bronnen. Concreet betekent dat:

- Zeer energiezuinige gebouwen met hoogwaardige isolatie, slimme installaties en energiezuinige systemen.
- Aardgasvrije schoolgebouwen die zijn voorbereid op aansluiting op een warmtenet of gebruikmaken van een eigen duurzame warmtebron.
- Zon op het dak als standaardmaatregel voor eigen opwek. Waar mogelijk gekoppeld aan opslag of uitwisseling met de buurt.

[4] Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030.
[5] Visie Zwolle Circulair "Een brug naar de toekomst" V5, maart 2024

- Ruimte voor energie-infra, bijvoorbeeld inpandige technische ruimtes voor middenspanning of warmteoverdracht.

Zwolle betrekt schoolbesturen bij het formuleren van deze ambities en het realiseren ervan. Per project worden afspraken gemaakt over energieprestatie, monitoring en eventuele koppelingen met wijkgerichte energiesystemen. Zo ontstaan schoolgebouwen die méér doen dan onderdak bieden. Ze dragen bij aan een toekomstbestendige, betaalbare en robuuste energievoorziening voor Zwolle. Een energieneutrale stad begint in het klaslokaal.

4.3.4 Groene scholen als bouwstenen voor een natuurinclusieve stad

Bij nieuwbouw en renovatie maakt Zwolle ruimte voor biodiversiteit, klimaatadaptatie en groene beleving. Dat gebeurt niet achteraf, maar vanaf het eerste ontwerp. Denk aan nestvoorzieningen voor vogels en vleermuizen, groene daken en gevels, schaduwrijke speelplekken en natuurlijke overgangen tussen gebouw en buitenruimte.
De inrichting van het schoolplein maakt hier standaard onderdeel van uit. Buiten wordt binnen, en andersom. De gemeente koppelt projecten aan ecologische structuren in de wijk. Iedere schoolomgeving draagt zo bij aan het blauwgroene netwerk van de stad[6].
Schoolgebouwen worden een plek voor leren én leven. Ze bieden ruimte aan vlinders, vogels en schaduw. Aan spel, rust en ontmoeting. En aan bewustwording: kinderen groeien op met natuur als vanzelfsprekend onderdeel van hun leefomgeving. Zwolle maakt natuurinclusief bouwen tot uitgangspunt bij (vervangende) nieuwbouw en levensduurverlengende renovatie. Gemeente en schoolbesturen leggen per project vast hoe die ambitie vorm krijgt. Zo ontstaan scholen die niet alleen bijdragen aan onderwijs, maar ook aan gezondheid, biodiversiteit en het karakter van de stad. Groene scholen als ankerpunten in een stad die leeft, ademt en groeit met de natuur.

Het IHP Zwolle sluit aan bij de landelijke beweging om biodiversiteit en klimaatadaptatie structureel te verankeren in de gebouwde omgeving. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en de Rijksnatuurvisie onderstrepen dat gemeenten een sleutelrol

[6] Zwolle Groen en recreatiebeleidsplan, februari 2025.

vervullen in het versterken van natuur en gezondheid in stedelijk gebied. Daarnaast verplicht de Wet natuurbescherming dat beschermde soorten bij nieuwbouw en renovatie behouden blijven.

4.3.5 Bewegingsonderwijs: van minimumnorm naar kwaliteitsnorm

In Zwolle voldoen de gymnastieklokalen vaak aan de wettelijke minimumnorm, zoals vastgelegd in de verordening onderwijshuisvesting. Die norm voorziet in zalen van 9 bij 18 meter en vijf meter hoogte, ingericht met basisvoorzieningen. Dat is voldoende voor basislessen, maar te beperkt voor volwaardig bewegingsonderwijs en multifunctioneel gebruik. De KVLO gaat uit van grotere en hogere zalen (minimaal 5,5 meter) met meer uitrusting en voorzieningen. Daarmee ontstaat ruimte voor verschillende sporten, lessen aan grotere groepen en gebruik door verenigingen. Ook sluit dit aan bij actuele ontwikkelingen zoals twee uur bewegingsonderwijs per week en de Rijke Schooldag. Zwolle kiest er nadrukkelijk voor om deze KVLO-uitgangspunten te volgen. Het verschil tussen de minimumnorm en de KVLO-lijn[7] laat zien dat de stad voor gezonde en toekomstbestendige onderwijshuisvesting verder kijkt dan de wettelijke ondergrens.

4.4 Verduurzaming als overbrugging naar vernieuwing

Zwolle gaat voor een klimaatneutrale stad in 2040, met een doorkijk naar 2050. Schoolgebouwen spelen hierin een sleutelrol. Juist daarom wringt de ambitie met de huidige werkelijkheid: een groot deel van de Zwolse schoolgebouwen is slecht gerealiseerd, sterk verouderd en had eigenlijk al vervangen moeten zijn. Veel gebouwen hebben geen mechanische ventilatie, zijn slecht geïsoleerd, beschikken nog over enkel glas en draaien op gasgestookte verwarmingsketels. Ze veroorzaken hoge energielasten, stoten veel CO_2 uit en bieden een ongezond binnenklimaat. In welke zin dan ook sluiten deze gebouwen niet aan bij de ambitie van Zwolle om klimaatneutraal te worden. Dit vraagt om actie: vernieuwing waar mogelijk, en tijdelijke verduurzaming waar vernieuwing nog jaren op zich laat wachten. Alleen zo voorkomen we dat leerlingen en docenten nog te lang in ongezonde en inefficiënte gebouwen les krijgen.

In 2024 is gestart met een onderzoek naar het verduurzamen en verbeteren van het binnenklimaat van schoolgebouwen. Hiervoor hebben gemeente en schoolbesturen 31 schoolgebouwen geselecteerd die tot 2035 mogelijk niet vernieuwd worden via renovatie of nieuwbouw. Begin 2026 wordt het onderzoek afgerond en is er een totaalbeeld van de verduurzamingsopgave in maatregelen, besparing en benodigde financiële middelen.
Per gebouw worden de staat en prestaties in kaart gebracht: energielabel, ventilatiekwaliteit en onderhoud. Op basis daarvan worden pakketten maatregelen samengesteld die waar nodig het binnenklimaat verbeteren en het energieverbruik terugdringen. De aanpak richt zich alleen op installaties en verduurzamingsoptimalisaties: ventilatie en luchtkwaliteit verbeteren, verwarmings-, koel- en lichtinstallaties vervangen of optimaliseren, beperkte isolatie-ingrepen en energiezuinige technieken toepassen waar dat kan. Een volledige bouwkundige vernieuwing blijft buiten beeld. De ingrepen verlengen de levensduur van het gebouw niet, maar overbruggen de periode tot vernieuwing. Leerlingen en docenten krijgen in de tussentijd wel een gezondere plek om te leren en te werken.

De verduurzamingsaanpak loopt van 2025 tot 2035. Gemeente en schoolbesturen bepalen samen per gebouw of maatregelen worden genomen en zo ja welke. Deze afweging wordt gekoppeld aan de vernieuwingsplanning van het IHP en de onderhoudsplannen van de schoolbesturen. Zij stemmen de uitvoering af op subsidieregelingen zoals DUMAVA, zodat de ingrepen haalbaar en betaalbaar blijven. Zwolle reserveert in 2025–2028 jaarlijks 3 miljoen euro voor verduurzaming tot een totaalbedrag van 12 miljoen euro. Uit de eerste resultaten van het onderzoek blijkt echter dat dit bedrag te laag is om verduurzaming serieus uit te voeren. Daarom blijft ook na 2028 verduurzaming in beeld en is het aannemelijk dat via de PPN 2028-2031 een aanvullende financiële bijdrage wordt gevraagd.

Vernieuwing en verduurzaming zijn communicerende vaten: versnelt de vernieuwingsopgave, dan neemt de druk op verduurzaming af. Blijft vernieuwing achter, dan groeit de verduurzamingsdruk. Na vaststelling van dit IHP ontstaat een beter beeld van de richting welke gebouwen in de komende zestien jaar vernieuwd worden en in welk tempo dat gebeurt. Op basis daarvan wordt ook duidelijk welke gebouwen in aanmerking komen voor verduurzaming. Uitgangspunt is dat alle gebouwen die in de eerste tien jaar niet vernieuwd worden, in aanmerking komen voor verduurzaming. In 2026 werken gemeente en schoolbesturen de aanpak verder uit. Via het PPN-proces volgt in 2027 de vertaling naar de begroting 2028–2031.

[7] Het meest recente 'handboek' in traditionele zin is het Handboek huisvesting speellokaal (2021), met jaarlijkse herziening in het vooruitzicht.

5. Opgave, prioritering en financiën

Dit hoofdstuk brengt in beeld wat de vernieuwingsopgave is, welke scholen prioriteit hebben, hoe die prioritering tot stand kwam en welke financiële vertaling daarbij hoort. Zo ontstaat richting voor keuzes die de komende jaren nog gemaakt gaan worden!

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk brengt de volledige opgave voor de komende zestien jaar in beeld: zowel in aantal gebouwen, prioritering, benodigde vierkante meters bruto vloeroppervlak (bvo) als in financiële omvang. De horizon sluit aan op de nieuwe wettelijke verplichting: een IHP beslaat vanaf 2026 een periode van zestien jaar. In dit geval 2026 tot en met 2041.

De eerste vier jaar betreft tijdvak 1. Dit tijdvak bevat projecten die daadwerkelijk op de uitvoeringsagenda staan. En waarvoor dekking in de begroting is.
De twaalf jaar daarna, dus vanaf 2030, geven richting aan de middellange termijn tot en met 2041. Zo ontstaat een helder planningskader waarmee schoolbesturen hun investeringen kunnen afstemmen en de gemeente tijdig financiële ruimte kan reserveren in begroting vanaf 2030.

- Korte termijn met dekking in de begroting: 2026-2029
- Middellange termijn zonderdekking in de begroting: 2030-2041

5.2 Korte termijn met dekking in de begroting 2026-2029

De lopende projecten die volgens planning uitgevoerd worden liggen vast. Deze projecten zijn gestart in de periode 2018 tot 2024 en hebben dekking in de Perspectiefnota 2026-2029. Deze staan dus niet meer ter discussie. Het gaat om de volgende schoolgebouwen:

Vernieuwingsvraagstukken

1. De Aquamarijn (onderdeel van MFA Turfmarkt)
2. Koningin Emmaschool
3. Geert Groteschool
4. Eliëzerschool (samen met Obadjaschool)
5. Obadjaschool (samen met Eliëzerschool)
6. Parkschool (hoofdgebouw)
7. Parkschool (dislocatie Marnixgebouw)
8. Meander College

Capaciteitsvraagstukken Stadshagen

1. Aanpassing TrioMundo i.v.m. inwoning van basisschool De Vlieger 3.
2. Uitbreiding Het Festival.

5.3 Middellange termijn zonder dekking in de begroting 2030-2041

Voor dit IHP is een analyse gemaakt van de leeftijd van alle Zwolse schoolgebouwen, afgezet tegen een afschrijvingstermijn van 50 jaar. Die termijn geldt als richtlijn voor het einde van de levensduur. Zodra een gebouw deze grens nadert of overschrijdt, ontstaat de noodzaak tot vernieuwing. In bijlage 5 is per gebouw zichtbaar gemaakt wanneer deze grens wordt bereikt. De gebouwen die in of vóór 2041 vijftig jaar of ouder zijn, vormen daarmee de kern van de vernieuwingsopgave voor deze IHP-periode.

5.3.1 De opgave op hoofdlijnen

Afbeelding 5 is een samenvatting van bijlage 5 en laat zien hoe de vernieuwingsopgave zich verhoudt tot de totale schoolvoorraad van Zwolle. Uit deze afbeelding wordt duidelijk dat:

- 8% (17.188 m²) van de totale oppervlakte gebouwen zijn waarvoor de vernieuwing al is gestart. Dit zijn 8 vernieuwingsvraagstukken uit paragraaf 5.2 waarvoor ook dekking in de PPN 2026-2029 is opgenomen.
- 63% (131.909 m²) valt binnen de scope van dit IHP (2026-2041) en vraagt om besluitvorming, financiering en uitvoering in de periode 2030-2041. Voor deze gebouwen is geen dekking in de begroting.
- 28% (59.428 m²) bestaat uit gebouwen die vanaf 2042 en verder aan de beurt zijn.

De omvang van de onderwijsportefeuille bedraagt 208.049 m² bruto vloeroppervlak. Van deze oppervlakte bereikt 131.909 m² bvo in deze IHP-periode (2026-2041) de leeftijd van 50 jaar of ouder. Dit is de opgave waarop de gemeente Zwolle en de schoolbesturen gezamenlijk sturen.

2026-2041		
	m² bvo	percentage
Vernieuwing via lopende projecten (8 gebouwen)	17.188	8,2%
Noodzakelijke vernieuwing binnen de scope van dit IHP 2026-2041	131.909	63,3%
Vernieuwing voor volgende IHP's na 2041	59.428	28,5%
Totaal	208.525	100%

Afbeelding 5: De opgave op hoofdlijnen

5.3.2 Verdeling van de vernieuwingsopgave per onderwijssoort

De vernieuwingsopgave binnen dit IHP (2026-2041) bestaat uit 53 schoolgebouwen die in 2041 vijftig jaar of ouder zijn en is weergeven in afbeelding 6. Deze gebouwen zijn toe aan vervanging en vormen de kern van de huisvestingsopgave. Het gaat in totaal om **131.909 m² bvo**, inclusief het nieuwe gebouw voor Al Amana. Naast klaslokalen vraagt ook het bewegingsonderwijs om vernieuwing. In totaal vallen 44 zaaldelen (gymzalen) met een totale oppervlakte van 24.200 vierkante meter.

De grootste oppervlakte zit in het voortgezet onderwijs, terwijl het basisonderwijs en gespecialiseerd onderwijs zich kenmerken door een grotere spreiding over de stad. Samen vormt deze verdeling de basis voor de prioritering en fasering van het IHP. Het overzicht maakt zichtbaar waar de fysieke opgave ligt én waar keuzes nodig zijn om de vernieuwing op gang te brengen.

Soorten onderwijs	Onderwijs	aantal gebouwen	Bewegingsonderwijs	aantal zaaldelen	Totaal
Basisonderwijs	37.238	23	6.050	11	43.311
Gespecialiseerd basisonderwijs	8.327	4	2.200	4	10.531
Gespecialiseerd onderwijs	23.349	14	6.050	11	29.413
Voortgezet onderwijs	62.995	12	9.900	18	72.907
Totaal m2 bvo	131.909	53	24.200	44	156.162

Afbeelding 6: Verdeling van de vernieuwingsopgave per onderwijssoort

5.4 Prioriteringscriteria: Strategisch en samenhangend

Om de vernieuwingsopgave de komende zestien jaar daadwerkelijk op gang te brengen, vraagt het IHP om meer dan alleen een financiële onderlegger. Het gaat ook om strategisch en organisatorisch slimme keuzes. Daarom is in dit IHP een prioriteringsoverzicht opgenomen dat rust op drie inhoudelijke criteria. Deze zorgen ervoor dat gemeente en schoolbesturen samen de ruimte krijgen om integrale afwegingen te maken en samenhangende keuzes te realiseren die verder reiken dan het individuele gebouw. De prioritering berust op drie criteria:

1. Beoordeling van gebouwen IHP 2020 (BVG).
2. Gebiedsontwikkeling (GO).
3. Wijk- of gebouwgerichte benadering (WGB).

1. Beoordeling van gebouwen: technische en functionele urgentie

In het IHP 2020 zijn alle schoolgebouwen beoordeeld aan de hand van duidelijke parameters zoals leeftijd, bouwkundige staat, functionele geschiktheid, duurzaamheid en exploitatiekosten. Die beoordeling resulteerde in een rangorde van de huisvestingsopgave (zie bijlage 4). Deze vormt het vertrekpunt voor het nieuwe prioriteringsoverzicht en de uitvoeringsagenda voor 2026-2041, verdeeld over vier collegeperiodes. Deze horizon toont de volle omvang van de opgave, sluit aan bij de nieuwe wettelijke eisen voor IHP's en onderstreept de urgentie. Vernieuwing vraagt om langdurige inzet, gezamenlijke keuzes en stevige investeringen.

2. Gebiedsontwikkeling: scholen als sleutel in ruimtelijke transities

Zwolle groeit, en met die groei schuift de woningbouwopgave steeds vaker op richting bestaande schoollocaties. In wijken als Aa-landen en Noorderkwartier staan scholen letterlijk in de weg van gebiedsontwikkeling. Denk aan het Meander College en basisschool De Springplank. Zonder vernieuwing of verplaatsing stokt de bouw. Dit IHP stemt de prioritering hierop af. Deze benadering kan in sommige gevallen spanning geven tussen gemeente en schoolbesturen. Niet elke school die onderdeel uitmaakt van een gebiedsontwikkeling is ook inhoudelijk als eerste toe aan vernieuwing. Dat betekent dat een ouder schoolgebouw soms langer moet wachten, tenzij de gemeenteraad extra middelen beschikbaar stelt om beide opgaven tegelijk op te pakken.

3. Wijk- en gebouwgerichte aanpak: clustering voor toekomstwaarde

In wijken als Holtenbroek en Aa-landen zijn meerdere scholen fysiek en inhoudelijk met elkaar verbonden. Hier bundelen gemeente en schoolbesturen de huisvestingsvragen tot één samenhangende opgave. Door clustering ontstaat ruimte voor een integrale aanpak die meerwaarde biedt voor zowel onderwijs als wijkontwikkeling. Ook bij het Carolus Clusius College en De Ambelt is gekozen voor een bundeling van gebouwdelen tot één integrale vernieuwing. Deze clustering maakt het mogelijk om efficiënter te plannen én inhoudelijk samenhang te creëren die in losse projecten onhaalbaar blijft.

Deze driedelige aanpak: technisch onderbouwd, ruimtelijk afgestemd en inhoudelijk verbonden vormt de kern van de actualisatie. Dit IHP kijkt verder dan de papieren prioritering en legt een stevige, uitvoerbare basis voor zestien jaar onderwijshuisvesting die werkt in de praktijk. 5.5 Prioriteringsoverzicht IHP 2025
Deze prioritering is opgesteld aan de hand van de drie prioriteringscriteria uit paragraaf 5.4. Sommige gebouwen zijn op basis deze criteria in positie naar boven gezet, ook al zijn ze nog geen vijftig jaar oud. Die verschuiving is bewust. Dit overzicht maakt zichtbaar waar vernieuwing écht nodig is. De school bovenaan de lijst met nummer 1 is het meest urgent. De school met nummer 80 is het minst urgent. Dit overzicht helpt om tempo te maken waar de druk het hoogst is en ruimte te houden waar dat kan.
Zo bouwen gemeente en schoolbesturen samen aan een toekomstbestendige onderwijsomgeving, gestuurd door meer dan leeftijd alleen. Het aantal schoolgebouwen komt uit op 56. De oppervlakte van dit aantal gebouwen, circa 131.503 m² bvo, komt overeen met de oppervlakte van de gebouwen die in deze IHP-periode de leeftijd van 50 jaar bereiken. Met andere woorden: de opgave van dit IHP gaat uit van 56 gebouwen en niet de 53 gebouwen op basis van leeftijd. Zie paragraaf 5.3

(Zie afbeelding 7, pagina 42)

5.6 Uitvoeringsagenda 2026-2029

Op basis van 56 gebouwen en een planningshorizon van zestien jaar is de opgave verdeeld over vier tijdvakken. Gemiddeld gaat het om 3,5 gebouw per jaar, of veertien gebouwen per tijdvak. In het eerste tijdvak starten 13 gebouwen in 2026 met de initiatieffase. Voor deze projecten is nog geen financiële dekking, maar een tijdige voorbereiding is nodig om tussen 2030 en 2034 vernieuwde gebouwen op te leveren en in gebruik te nemen. Door deze vraagstukken de komende jaren zorgvuldig uit te werken, ontstaat een compleet financieel beeld. Hiermee kan de gemeente tijdig anticiperen met haar begroting op de financiële opgave die eraan komt. Vanuit deze gedachte start ook het Carolus Clusius College in 2026 met de initiatieffase.
Deze opgave is complex en vraagt om serieuze voorbereidingstijd. Dekking is nodig in het tweede tijdvak.

)Zie afbeelding 8, pagina 44)

Toelichting op de uitvoeringsagenda

De afbeelding laat de uitvoeringsagenda zien voor de periode 2026-2041. De rode cellen markeren het moment waarop financiële dekking in de begroting nodig is om een project te kunnen uitvoeren. Ze geven dus uitsluitend het tijdstip aan waarop investeringsruimte moet worden vrijgemaakt.
De uitvoeringsagenda zegt niets over de inhoudelijke oplossingsrichting of over de manier waarop projecten worden gecombineerd. Wanneer twee rode cellen onder elkaar staan, betekent dat niet dat de bijbehorende gebouwen of scholen samen één project vormen. Het overzicht geeft daarmee uitsluitend inzicht in de volgorde, planning en financiële fasering van de opgave. Niet in de ruimtelijke of organisatorische samenhang van de projecten.

NR.	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	ADRES	M² BVO Per gebouw	M² BVO Cumulatief	Prioritering	Leeftijd in 2041
1	Springplank	OOZ	Beukenstraat 83	2.571	2.571	GO	76
2	Toonladder	OOZ	Bachlaan 158	2.228	4.799	WGB	74
3	Carillon Bachlaan	Vivente	Bachlaan 2	1.457	6.256	WGB	72
4	Vrije School Michaël	St. Vrije School	Bachlaan 8	1.432	7.688	WGB	80
5	Het Speelwerk	Florion	Bachlaan 152	1.272	8.960	WGB	74
6	Het Facet & Buitenwijs	Catent & Stichting Onderwijs Transformeert	Palestrinalaan 915	2.891	11.851	WGB	68
7	Al Amana	Seioo	Dijkgraafhof 2	2.060	13.911	WGB	cap
8	Wilgenburg	Catent	Waallaan 7	1.679	15.590	WGB	70
9	Aquarel	Vivente	Waallaan 6	1.217	16.807	WGB	65
10	Werkschuit	OOZ	Rijnlaan 200	2.056	18.863	WGB	67
11	Wieden	OOZ	Beulakerwiede 4	1.473	20.336	WGB	65
12	De Twijn (locatie Boterdiep)	OOZ	Boterdiep 5 (incl. Waallaan)	3.576	23.912	WGB	61
13	Stroomdal	Vivente	Botlek 56	1.156	25.068	WGB	72
14	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	4.335	29.403	WGB	116
15	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	2.439	31.842	WGB	80
16	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	4.343	36.185	WGB	56
17	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	1.700	37.885	WGB	23
18	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 B (Veldhoek 2)	513	38.398	WGB	109
19	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 C (Veldhoek 4)	413	38.811	WGB	109
20	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 H (Helmhorst)	1.800	40.611	WGB	67
21	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 J (Stenen school)	413	41.024	WGB	67
22	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 E (Vekdhoek 3)	291	41.315	WGB	62
23	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 K (Herfterhoek)	414	41.729	WGB	54
24	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 (centrum gebouw)	2.011	43.740	WGB	54
25	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan39 A (Veldhoek 1)	351	44.091	WGB	52
26	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 F (Hathuis)	880	44.971	WGB	52
27	Ambelt - Herfte	OOZ	Herfterlaan 39	5.126	50.097	WGB	43
28	De Schatgraver (combi met De Marshof)	Florion	van Houtenlaan 1-A	1.300	51.397	BVG	80
29	De Brug	Vivente	Ruiterlaan 14	2.204	53.601	BVG	81
30	SBO De Sluis	OOZ	Zwarteweg 120	1.960	55.561	BVG	81
31	De Campherbeek	OOZ	Grotiuslaan 33	1.098	56.659	WGB	76
32	De Duyvencamp	Vivente	Eikenlaan 23	1.185	57.844	WGB	76
33	Ridder Joris	St. Vrije School	Korianderplein 45	1.112	58.956	WGB	62
34	WestWijs	Catent	Papaverweg 57	550	59.506	WGB	73
35	Florens Radewijnsschool	OOZ	Geert Grooteweg 23-25	718	60.224	BVG	66
36	Gymnasium Celeanum	OOZ	Zoom 37	3.931	64.155	BVG	65
37	Thorbecke SG (A)	OOZ	Dr. van Heesweg:1	6.984	71.139	WGB	61
38	Thorbecke SG (B)	OOZ	Dr. van Heesweg:1	3.877	75.016	WGB	45
39	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	20.570	95.586	WGB	58
40	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	0	95.586	WGB	58
41	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	0	95.586	WGB	58
42	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	0	95.586	WGB	46
43	Thorbecke SG (VMBO)	OOZ	Russenweg 3	9.487	105.073	WGB	55
44	Thorbecke SG (PRO)	OOZ	Russenweg 3	690	105.763	WGB	55
45	Ambelt - Hengeveldcollege	OOZ	Dr. Hengeveldweg 6	3.239	109.002	WGB	52
46	Twijn - Hengeveldcollege	OOZ	Dr. Hengeveldweg 2	2.918	111.920	WGB	52
47	Ambelt - Oosterenk	OOZ	Dr. Hengeveldweg 9	3.206	115126	WGB	52
48	Thorbecke PRO	OOZ	Sleedoornstraat 1	1.523	116.649	BVG	91
49	De Wingerd	Catent	Stokmeesterlaan 5	1.266	117.915	WGB	61
50	Marshof	OOZ	Tichelmeesterlaan 45	2.231	120.146	WGB	59
51	Talentum	Vivente	IJsselcentraleweg 65	1.391	121.537	WGB	33
52	De IJsselhof	OOZ	Staatssecretarislaan 10	2.395	123.932	WGB	48
53	Oosterenk	OOZ	Herfterweg 1	1.073	125.005	BVG	43
54	De Ark	Vivente	Gedeputeerdenlaan 47	2.150	127.155	WGB	54
55	De Octopus	OOZ	Provincieroute 143	3.146	130.301	WGB	52
56	De Phoenix	Catent	Zalmkolk 2	1.202	131.503	WGB	50
57	Montessorischool	OOZ	Energieweg 9	1.734		WGB	36
58	Ichthus (gerenoveerd in 2016)	Vivente	Zwarteweg 74	2.442		WGB	25
59	Markesteen	OOZ	Gedeputeerdenlaan 45	1.298		WGB	29
60	Smaragd	Florion	Esdoornstraat 10	1.408		BVG	80
61	Enkschool	Kentalis	Jan Buschstraat 6	3.324		BVG	41
62	De Kubus	Catent	Erfgenamenweg 14A	867		BVG	34
63	Talentstad	Landstede	Blaloweg 1	8.693		BVG	69
64	Jenapleinschool	St. Jenapleinsch.	Enkstraat 69	1.950		BVG	34
65	De Twijn	OOZ	Violierenstraat 42	1.300		BVG	37
66	De Zevensprong	Vivente	Mannagras 30	1.600		WGB	41
67	Triomundo (+ inhuizing De Vlieger zsm)	OOZ	Muurmeesterstraat 27	2.211		WGB	43
68	De Kasteelhoeve	Catent	Buckhorstlaan 50	2.141		WGB	38
69	Wendakker, locatie Vuurtorenstraat	Vivente	Vuurtorenstraat 2	2.600		BVG	36
70	De Sprankel	Florion	Klokkengieterlaan 3	2.025		WGB	32
71	De Schatkamer	OOZ	Wildwalstraat 38	2.851		WGB	31
72	Het Festival	OOZ	Sportlaan 6	2.660		WGB	28
73	De Boxem	Catent	Oude Wetering 82 A	1.767		WGB	25
74	De Paperclip	Vivente	Oude Wetering 82	2.460		WGB	25
75	Het Saffier	Florion	Overtoom 65a	1.000		WGB	22
76	Lassus Campus	OOZ	Lassuslaan 230	10.000		BVG	18
77	Het Mozaïek	Vivente	Hortensiastraat 31	1.600		BVG	17
78	Het Atelier	Catent	Assendorperdijk 51	1.360		BVG	16
79	CBS de Zuidster (school stopt)	Vivente	Munterkamp 71	1.154		BVG	61
80	De Morgenster	Vivente	Korianderplein 4-6	1.389		BVG	65
	Totaal te vernieuwen			191.337			
	Vernieuwingsopgave o.b.v. leeftijd IHP 2026-2041			131.909			
	Voorstel o.b.v. herprioritering			131.503	Is input voor fasering IHP periode 2026-2041		

Afbeelding 7: prioriteringsoverzicht IHP 2025

				Tijdvak 1				Tijdvak 2				Tijdvak 3				Tijdvak 4			
	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	STICHTINGSKOSTEN	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
	jaren			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Lopende projecten (dekking in begroting 2026-2029)																			
1	Het Atelier	Catent																	
2	Aquamarijn	Florion																	
3	Koningin Emma	Vivente																	
4	Geert Grote	Catent																	
5	Obadjaschool	St. SO op Ger. Grondsl.																	
6	Eliezer	St. SO op Ger. Grondsl.																	
7	Parkschool (Hoofdgebouw)	OOZ																	
	Parkschool (Marnix gebouw)	OOZ																	
8	Meander College	Landstede																	
Te starten projecten IHP 2025 (geen dekking in begroting 2030-2041)																			
				Tijdvak 1				Tijdvak 2				Tijdvak 3				Tijdvak 4			
	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	STICHTINGSKOSTEN	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
	jaren																		
1	Springplank	OOZ	12.534.000																
2	Toonladder	OOZ	11.156.000																
3	Carillon Bachlaan	Vivente	5.851.000																
4	Vrije School Michaël	St. Vrije School	7.960.000																
5	Het Speelwerk	Florion	7.317.000																
6	Het Facet & Buitenwijs	Catent & Stichting Onderwijs Transformeert	13.819.000																
7	Al Amana	Seioo	8.273.000																
8	Wilgenburg	Catent	8.952.000																
9	Aquarel	Vivente	7.096.000																
10	Werkschuit	OOZ	10.466.000																
11	Wieden	OOZ	5.916.000																
12	De Twijn (locatie Boterdiep)	OOZ	22.988.000																
13	Stroomdal	Vivente	4.642.000																
14	Carolus Clusius College	Landstede	19.469.000																
15	Carolus Clusius College	Landstede	7.934.000																
16	Carolus Clusius College	Landstede	14.128.000																
17	Carolus Clusius College	Landstede	5.530.000																
18	Ambelt - Herfte	OOZ	6.478.000																
19	Ambelt - Herfte	OOZ	1.659.000																
20	Ambelt - Herfte	OOZ	7.229.000																
21	Ambelt - Herfte	OOZ	1.659.000																
22	Ambelt - Herfte	OOZ	1.169.000																
23	Ambelt - Herfte	OOZ	1.663.000																
24	Ambelt - Herfte	OOZ	8.076.000																

Vastgoedontwikkelingsfasen

- Initiatieffase / visie fase
- Defenitiefase
- Ontwerpfase
- Realisatiefase
- Kapitaallasten / dekking in begroting

Afbeelding 8: uitvoeringsagenda 2026-2029

Te starten projecten IHP 2025 (geen dekking in begroting 2030-2041)																			
				Tijdvak 1				Tijdvak 2				Tijdvak 3				Tijdvak 4			
	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	STICHTINGSKOSTEN	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
25	Ambelt - Herfte	OOZ	1.410.000																
26	Ambelt - Herfte	OOZ	3.534.000																
27	Ambelt - Herfte	OOZ	16.677.000																
28	De Schatgraver (combi met De Marshof)	Florion	7.430.000																
29	De Brug	Vivente	11.060.000																
30	SBO De Sluis	OOZ	10.080.000																
31	De Campherbeek	OOZ	6.618.000																
32	De Duyvencamp	Vivente	4.759.000																
33	Ridder Joris	St. Vrije School	4.466.000																
34	WestWijs	Catent	2.209.000																
35	Florens Radewijnsschool	OOZ	5.092.000																
36	Gymnasium Celeanum	OOZ	14.577.000																
37	Thorbecke SG (A)	OOZ	28.086.000																
38	Thorbecke SG (B)	OOZ	12.612.000																
39	Greijdanus College	Greijdanus	76.810.000																
40	Greijdanus College	Greijdanus																	
41	Greijdanus College	Greijdanus																	
42	Greijdanus College	Greijdanus																	
43	Thorbecke SG (VMBO)	OOZ	36.229.000																
44	Thorbecke SG (PRO)	OOZ	2.245.000																
45	Ambelt - Hengeveldcollege	OOZ	17.425.000																
46	Twijn - Hengeveldcollege	OOZ	16.136.000																
47	Ambelt - Oosterenk	OOZ	17.293.000																
48	Thorbecke PRO	OOZ	6.116.000																
49	De Wingerd	Catent	7.293.000																
50	Marshof	OOZ	11.168.000																
51	Talentum	Vivente	5.586.000																
52	De IJsselhof	OOZ	11.827.000																
53	Oosterenk	OOZ	6.518.000																
54	De Ark	Vivente	8.634.000																
55	De Octopus	OOZ	12.634.000																
56	De Phoenix	Catent	4.827.000																
	Totaal		571.000.000																

Vastgoedontwikkelingsfasen

- Initiatieffase / visie fase
- Defenitiefase
- Ontwerpfase
- Realisatiefase
- Kapitaallasten / dekking in begroting

5.7 Financiële doorrekening stichtingskosten

De financiële doorrekening laat zien welke middelen nodig zijn voor de vernieuwingsopgave in de periode 2026-2041. De berekening is gebaseerd op het vernieuwen van de bestaande oppervlakte van de schoolgebouwen afgezet tegen de landelijke financiële kengetallen van Ruimte-OK (bijlage 6) en afgestemd op de uitgangspunten die zijn omschreven in paragraaf 4.2 wettelijke en landelijke uitgangspunten. De Zwolse ambitie "Ons Zwolle van Overmorgen" is buiten beschouwing gelaten omdat deze niet te berekenen is op basis van vastgestelde kaders. Voor toekomstige projecten is hier invulling aan te geven door een opslag percentage te hanteren tussen 15 en 25 procent van de stichtingskosten. Dit betekent dat de financiële opgave groter wordt dan is berekend in dit hoofdstuk.

Voor het basisonderwijs is uitgegaan van het scenario PO-Klein, variant levensduurscenario Ruimte-OK. Dit scenario is ook toegepast op het gespecialiseerd basisonderwijs (gbo) en het gespecialiseerd onderwijs (go), omdat hiervoor geen afzonderlijk kengetal beschikbaar is. Voor het voortgezet onderwijs is gerekend met het levensduurscenario Ruimte-OK voor het VO. De stichtingskosten hebben alleen betrekking op de bouw of renovatie van schoolgebouwen. In de doorrekening zijn sloopkosten, tijdelijke huisvesting, asbestsanering, aanpassingen in de openbare ruimte, planvoorbereiding, externe expertise en netcongestie buiten beschouwing gelaten. Deze kosten zijn op voorhand niet te berekenen.

De verwachte stichtingskosten zijn nu nog niet scherper te bepalen. In de initiatieffase staan eerst belangrijke bestuurlijke keuzes op de agenda, zoals: het clusteren/samenvoegen of verplaatsen van scholen en het toevoegen van functies aan het onderwijs, zoals beschreven in hoofdstuk 3 Onderwijs dat raakt en verbindt. Pas daarna ontstaat een concreet programma en is er een meer betrouwbaardere financiële doorrekening te maken. De huidige berekening schetst de richting en helpt bij het bepalen van de structurele dekking in de begroting.
Voor de periode 2030-2041 is in de gemeente-begroting nog geen structurele dekking opgenomen. Daardoor ontbreekt nu de basis om een uitvoeringsagenda direct te verbinden aan beschikbare middelen. Dit IHP dient als onderlegger om via de begrotingsbehandeling in 2026 voor jaarschijf 2030 en de P&C cyclus (PPN) in 2027 en de jaren die volgen structureel middelen beschikbaar te stellen.

5.7.1 Totale opgave m² bvo en stichtingskosten

Totale opgave m² bvo

De totale opgave voor de nieuwe projecten in de periode 2026-2041 omvat 156.659 m² bvo, waarvan 131.909 m² bvo voor onderwijs en 24.200 m² bvo voor bewegingsonderwijs. Dit betreft de opgave gekoppeld aan het aantal m² bvo van scholen die in deze IHP periode 50 jaar zijn of worden (zie paragraaf 5.3). Onderstaande afbeelding is een verfijning van de opgave.

Soorten onderwijs	Onderwijs	Bewegingsonderwijs	Totaal
Basisonderwijs	37.238	6.050	43.288
Gespecialiseerd basisonderwijs	8.327	2.200	10.527
Gespecialiseerd onderwijs	23.349	6.050	29.399
Voortgezet onderwijs	62.995	9.900	72.895
Totaal m² bvo	131.909	24.200	156.109

Afbeelding 9: totale opgave m² bvo en stichtingskosten

Stichtingskosten

De bijbehorende stichtingskosten bedragen in totaal € 571.000.000 miljoen (inclusief btw). Hiervan heeft € 482 miljoen betrekking op onderwijsruimten en € 90 miljoen op voorzieningen voor bewegingsonderwijs. Dit bedrag is berekend op prijspeil januari 2025 en is niet geïndexeerd en is exclusief de Zwolse ambitie "Ons Zwolle van Overmorgen". Het geeft dus weer wat de totale opgave kost als de vernieuwing in één keer in 2025 wordt uitgevoerd.

Soorten onderwijs	Onderwijs	Bewegingsonderwijs	Totaal
Basisonderwijs	€ 149.547.808	€ 24.296.800	€ 174.000.000
Gespecialiseerd basisonderwijs	€ 33.441.232	€ 8.835.200	€ 42.000.000
Gespecialiseerd onderwijs	€ 93.769.584	€ 24.296.800	€ 118.000.000
Voortgezet onderwijs	€ 204.922.735	€ 32.204.700	€ 237.000.000
Totaal inclusief btw*	€ 482.000.000	€ 89.000.000	€ 571.000.000

*) Exclusief: sloopkosten, asbestsanering, tijdelijke huisvesting, aanpassingen openbare ruimte, planvoorbereidingskosten tijdens visie en initiatieffase en netcongestie.

Afbeelding 10: totale opgave m² bvo en stichtingskosten

Stichtingskosten per school voor jaar 2026 uit tijdvak 1

De afbeelding hieronder geeft inzicht in de stichtingskosten voor de opgave die start met de initiatieffase in 2026 in tijdvak 1 (2026-2029) en waarvoor in het tweede en derde tijdvak (2030-2033/2034-2037) dekking nodig is in de begroting. In de bedragen is rekening gehouden met onderwijs en bewegingsonderwijs. De kosten zijn gebaseerd op prijspeil januari 2025. Dit betekent dat de bedragen niet zijn geïndexeerd voor toekomstige jaren. Het overzicht laat daarmee zien wat het kost als alle projecten uit tijdvak 1 in 2025 in één keer worden uitgevoerd. Voor de helderheid. In 2027 starten eveneens nieuwe projecten in de initiatieffase. Zie de afbeelding in paragraaf 5.6.

				Tijdvak 1				Tijdvak 2				Tijdvak 3				Tijdvak 4			
	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	STICHTINGSKOSTEN	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
	jaren			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Springplank	OOZ	12.534.000																
2	Toonladder	OOZ	11.156.000																
3	Carillon Bachlaan	Vivente	5.851.000																
4	Vrije School Michaël	St. Vrije School	7.960.000																
5	Het Speelwerk	Florion	7.317.000																
6	Het Facet & Buitenwijs	Catent & Stichting Onderwijs Transformeert	13.819.000																
7	Al Amana	Seioo	8.273.000																
8	Wilgenburg	Catent	8.952.000																
9	Aquarel	Vivente	7.096.000																
10	Werkschuit	OOZ	10.466.000																
11	Wieden	OOZ	5.916.000																
12	De Twijn (locatie Boterdiep)	OOZ	22.988.000																
13	Stroomdal	Vivente	4.642.000																
14	Carolus Clusius College	Landstede	19.469.000																
15	Carolus Clusius College	Landstede	7.934.000																
16	Carolus Clusius College	Landstede	14.128.000																
17	Carolus Clusius College	Landstede	5.530.000																
	Totaal		174.000.000																

Vastgoedontwikkelingsfasen

- Initiatieffase / visie fase
- Defenitiefase
- Ontwerpfase
- Realisatiefase
- Kapitaallasten / dekking in begroting

afbeelding 11 stichtingskosten per school voor jaar 2026 tijdvak 1

5.7.2 Indicatie kapitaallasten

Op basis van de totale stichtingskosten per periode tijdvak 1 (2030-2035) en tijdvak 2 (2036-2041) zijn de verwachte kapitaallasten berekend. Deze lasten zijn afgeleid van de projecten en gebouwen die in beide perioden binnen de uitvoeringsagenda vallen. De berekening gaat uit van een afschrijvingstermijn van 50 jaar en een rentepercentage van 2%.

De uitkomst geeft een indicatie van de structurele financiële gevolgen van de vernieuwingsopgave. Naarmate meer projecten worden opgeleverd, ontstaan er kapitaallasten en is er dekking nodig in de gemeentelijke begroting. Deze berekening helpt bij het bepalen van het langjarige financiële kader voor de uitvoering van het IHP.

		Stichtingskosten											
Periode	m² bvo	totaal	per jaar										
2030-2035	45.585	174.031.000	29.005.167										
2036-2041	110.524	396.969.000	66.161.500										
Totaal	156.109	571.000.000											
	2030-2035						2036-2041						
Kalenderjaar	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	
Jaren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
M2 bvo													
Per jaar	7.598	7.598	7.598	7.598	7.598	7.598	18.421	18.421	18.421	18.421	18.421	18.421	
Cumulatief	7.598	15.195	22.793	30.390	37.988	45.585	64.006	82.426	100.847	119.268	137.688	156.109	
Stichtingskosten													
Per jaar	29.005.167	29.005.167	29.005.167	29.005.167	29.005.167	29.005.167	66.161.500	66.161.500	66.161.500	66.161.500	66.161.500	66.161.500	
Cumulatief	29.005.167	58.010.333	87.015.500	116.020.667	145.025.833	174.031.000	240.192.500	306.354.000	372.515.500	438.677.000	504.838.500	571.000.000	
Kapitaallasten*													
Per jaar	1.147.000	1.147.000	1.147.000	1.147.000	1.147.000	1.147.000	2.662.000	2.662.000	2.662.000	2.662.000	2.662.000	2.662.000	
Cumulatief	1.147.000	2.294.000	3.441.000	4.588.000	5.735.000	6.882.000	9.544.000	12.206.000	14.868.000	17.530.000	20.192.000	22.854.000	

Afbeelding 12: indicatie kapitaallasten

6. Samen sturen op koers en prioritering

De uitvoering van het IHP vraagt om een duidelijke en voorspelbare cyclus. Zwolle verbindt de planning- en control cyclus van de gemeente aan het jaarlijkse prioriteringsgesprek met de schoolbesturen. Zo blijven koers, financiële ruimte en vernieuwingsopgave met elkaar in balans.

6.1 Inleiding

De vernieuwingsopgave voor de Zwolse scholen vraagt niet alleen om visie en prioriteiten, maar ook om een stevige en voorspelbare uitvoering. Het Integraal Huisvestingsplan geeft richting, maar pas via de jaarlijkse planning- en control cyclus krijgt die koers financiële kracht. Daarbij vormt de Perspectiefnota het startpunt. Elk jaar leggen college en raad hierin de hoofdlijnen vast en ontstaat er ruimte voor investeringen. In samenhang met dit proces voeren gemeente en schoolbesturen een jaarlijks prioriteringsgesprek. Daar leggen zij de inhoud van het IHP naast de financiële realiteit van de stad en maken samen keuzes.
Zo ontstaat een dynamische cyclus waarin strategie en uitvoering elkaar versterken.
Nieuwe ontwikkelingen in de stad, veranderende leerlingenprognoses of gebiedsopgaven vinden hun weg naar het overzicht van projecten en de begroting. Het prioriteringsoverzicht van dit IHP vormt daarbij steeds het vertrekpunt. Door dit ritme vast te houden groeit de vernieuwingsopgave stap voor stap uit tot een uitvoeringsagenda die financieel geborgd én breed gedragen is.

6.2. Financiële koers en stabiliteit voor de vernieuwingsopgave

De gemeente Zwolle werkt met een vaste planning- en control cyclus die ieder jaar, met uitzondering van een verkiezingsjaar, wordt doorlopen. Onderdeel van deze cyclus is de Perspectiefnota (PPN), waarvan de voorbereiding start in het voorjaar en die vlak voor de zomervakantie door de gemeenteraad wordt vastgesteld. In de PPN kijkt de gemeente vooruit over een periode van vier jaar. Het college presenteert hierin de beleidsmatige koers en de financiële kaders die richting geven aan de begroting. Deze PPN legt het college ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor. De financiële consequenties van besluiten komen in de regel in het vierde jaar van de PPN-periode in de begroting terecht. Zo ontstaat een doorlopend ritme waarin beleidskeuzes eerst via de PPN worden aangekondigd en pas later structureel middelen meekrijgen. Dit borgt zorgvuldigheid en geeft de raad tijd om strategische keuzes te wegen voordat financiële verplichtingen ontstaan.

Tegelijk verkent de gemeente hoe zij verder vooruit kan kijken dan een PPN-periode. Grote gebiedsontwikkelingen, waarin scholen feitelijk in de weg staan voor woningbouw, vragen soms al vijf tot zes jaar van tevoren om groen licht en financiële zekerheid. Daarom onderzoekt Zwolle hoe zij ook voor een langere termijn toezeggingen kan doen binnen het IHP. Alleen zo krijgt de noodzakelijke vernieuwingsopgave echt een langjarig fundament, financieel én organisatorisch. De opgave raakt namelijk het hele fysieke domein en vraagt blijvende inzet van expertise, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij de schoolbesturen. Die inzet moet structureel worden ingericht. De vernieuwingsopgave is in dat opzicht te vergelijken met een olietanker: langzaam op gang brengen, maar daarna koersvast doorduwen. Voldoende financiële middelen vormen de brandstof om deze beweging op gang te brengen én vol te houden. Daarom is het van groot belang dat er langjarige, bij voorkeur acht jaar, financiële stabiliteit is, zonder jaarlijkse grote schommelingen.

6.3. Prioriteringsgesprek tussen gemeente en schoolbesturen

De planning- en control cyclus vormt de financiële kapstok voor de uitvoering van het IHP. De PPN schetst de koers en de ruimte voor investeringen en krijgt pas waarde wanneer deze keuzes elk jaar worden verbonden met de prioritering van de vernieuwingsopgave uit het IHP. Daarom organiseren gemeente en schoolbesturen ieder najaar een prioriteringsgesprek. Dat gesprek vindt plaats op basis van de vastgestelde prioritering en fasering in het IHP en vormt daarmee het vertrekpunt. Tegelijk biedt het ruimte om nieuwe voorstellen in te brengen, bijvoorbeeld door veranderende prognoses, gebiedsopgaven of andere actuele ontwikkelingen. Samen wegen gemeente en schoolbesturen deze voorstellen en bepalen ze of een aanpassing nodig is. Uit het gesprek blijkt welke vernieuwingsvraagstukken doorgaan naar jaarschijf 4 van de PPN. Daarmee wordt duidelijk welke aanvragen worden meegenomen in de PPN-cyclus, zodat hiervoor uiteindelijk financiële dekking komt in de begroting. De uitkomsten van dit gesprek worden in het voorjaar verwerkt in de PPN, zodat de gemeenteraad ze kan meewegen bij het toewijzen van investeringsruimte. Zo ontstaat een heldere en effectieve cyclus. Daarmee ontstaat een heldere en effectieve cyclus:

- Najaar: afstemmen en prioriteren (inhoudelijk) tussen gemeente en schoolbesturen;
- Voorjaar: verwerken uitkomst in de perspectiefnota;
- Zomer: gemeenteraad neemt besluit over perspectiefnota .

Deze werkwijze:

- Richt zich op het vierde jaar van de PPN, het jaar dat erbij komt;
- Maakt afstemming tussen inhoudelijke ambitie en financiële dekking mogelijk;
- Verankert het IHP structureel in de jaarlijkse P&C-cyclus van Zwolle.

In onderstaande afbeelding is dit grafisch weergegeven.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Looptijd IHP in jaren	0	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Tijdvakken IHP 2026-2041			Tijdvak 1				Tijdvak 2			
Begroting gemeente Zwolle			Uitvoeringsagenda							
Perspectiefnota 2026-2029			1	2	3	4				
Perspectiefnota 2027-2030				1	2	3	4			
Perspectiefnota 2028-2031					1	2	3	4		
Perspectiefnota 2029-2032						1	2	3	4	
Perspectiefnota 2030-2033							1	2	3	4
Wethouder-schoolbesturen	NOV/DEC	Prioriteringsgesprek: gemeente en schoolbesturen uitvoeringsagenda voor jaarschijf 4 (input voor PPN).								
College en raad	FEB/JUL	Voorbereidingsjaar voorafgaand aan de looptijd van de PPN-periode van vier jaar.								
		Jaarschijf waarvoor via de PPN dekking in de begroting wordt opgenomen.								

Afbeelding 13: planning en control cyclus PPN en IHP

6.4. Rolopvatting bouwheerschap

Bij het vernieuwen van schoolgebouwen draait alles om kwaliteit, continuïteit en verantwoordelijkheid. De wet geeft schoolbesturen het recht om zelf uitvoering te geven aan nieuwbouw of renovatie. Daarmee zijn zij in principe de bouwheer. De praktijk laat zien dat deze rol vraagt om professionele sturing en duidelijke afspraken. Zeker bij projecten waarin meer speelt dan alleen het gebouw. Denk aan gebiedsontwikkelingen, veranderende leerlingaantallen of ambities op duurzaamheid. Daarom kiezen gemeente en schoolbesturen in Zwolle voor een heldere werkwijze waarbij de rol van bouwheer per project samen wordt bepaald.

Uitgangspunten

De gemeente Zwolle erkent het formele recht van uitvoering van schoolbesturen. Dat is het vertrekpunt. Tegelijkertijd vraagt elk project om een afweging: wie is in deze situatie het beste in staat om het bouwproces te begeleiden en de ambities waar te maken? Zwolle kiest voor een aanpak waarin inhoud en organisatie met elkaar in balans zijn.

Werkwijze

In de definitiefase van ieder huisvestingsproject bepalen gemeente en schoolbestuur wie de rol van bouwheer op zich neemt. De afweging is gebaseerd op:

- De inhoudelijke en ruimtelijke complexiteit van het project.
- De ervaring en capaciteit van het schoolbestuur.
- Kansen om het project te koppelen aan wijk- of stadsontwikkeling.
- De behoefte aan bestuurlijke of technische continuïteit.
- Lessen uit eerdere projecten.

De gemaakte keuze wordt vastgelegd in een nota van uitgangspunten.

Rolverdeling in de praktijk

- Het schoolbestuur heeft het formele recht om bouwheer te zijn.
- Gemeente en schoolbestuur bespreken samen wie de rol invult.
- De bouwheer bewaakt het Programma van Eisen, de kosten, de planning en de uitvoering.

Alle betrokken partijen stemmen de communicatie, besluitvorming en verantwoordelijkheden af in de nota van uitgangspunten.

Voordelen van deze aanpak

- Sluit aan bij ieders formele rol en expertise.
- Geeft ruimte om te sturen op kwaliteit en continuïteit.
- Voorkomt onduidelijkheid tijdens het proces.
- Biedt flexibiliteit én duidelijkheid voor alle betrokkenen.
- Legt de basis voor een goed functionerend gebouw – technisch én onderwijskundig.

7. Conclusie en advies

7.1. Conclusie

De analyse van het IHP laat zien dat Zwolle voor een uitzonderlijk grote opgave staat in de vernieuwing van de onderwijshuisvesting. Meer dan 60% van de gebouwen is in 2041 technisch en functioneel verouderd. Daar komt bij dat de stad groeit, de bouwkosten structureel stijgen en de Zwolse ambities nadrukkelijk boven het landelijke minimumniveau liggen.

Tegelijk gaat het hier om méér dan gebouwen. Een school is de plek waar kinderen een groot deel van hun dag doorbrengen. Het is waar zij leren, spelen, elkaar ontmoeten en een belangrijke basis leggen voor de rest van hun leven. Een goed schoolgebouw draagt bij aan gezondheid, welzijn en gelijke kansen. Het is een ankerpunt in de wijk en geeft kinderen, ongeacht hun achtergrond, de ruimte om zich te ontwikkelen. Het IHP maakt duidelijk dat onderwijshuisvesting daarom niet losstaat van grotere maatschappelijke vraagstukken als kansengelijkheid, woningbouw, duurzaamheid en een sterke sociale basis in de wijken. Het gaat om plekken die de toekomst van onze kinderen en daarmee van de stad vormgeven.

Deze ambitie vraagt echter om meer dan alleen een visie. Als de gemeente kinderen de ruimte wil geven om zich goed te ontwikkelen in gezonde, veilige en inspirerende gebouwen, dan moet daar ook een stevig financieel fundament onder liggen. En juist daar wringt het. Een belangrijke kanttekening bij de doorrekening van dit IHP is dat deze financieel-technisch beperkt is. Het IHP rekent met prijspeil 2025, zonder indexatie en zonder de effecten van de Zwolse ambitie Ons Zwolle van Overmorgen. Dat betekent dat de werkelijke kosten waarschijnlijk hoger gaan uitvallen. Zeker omdat de Zwolse ambitie Ons Zwolle van Overmorgen bewust verder gaat dan landelijke minimumnormen, legt dit extra druk op de begroting. Dit maakt de vernieuwingsopgave nog omvangrijker en vergroot het risico dat deze financieel onbetaalbaar wordt. Juist daarom zijn politieke en bestuurlijke keuzes onvermijdelijk. Keuzes die college, raad en schoolbesturen samen moeten maken.

Uitstel of versnippering van besluiten vergroot de risico's: gebouwen verouderen verder, kinderen leren en spelen in gebouwen die niet meer aansluiten bij hun behoeften. En de kosten lopen nog verder op. Ook in de exploitatie van de schoolbesturen. Alleen met duidelijke prioritering, gezamenlijke afspraken en structurele financiering kan Zwolle de komende jaren bouwen aan toekomstbestendige scholen.

7.2. Advies

Creëer structurele financiële zekerheid
Reserveer structureel in de gemeentelijke begroting om de opgave van € 571 miljoen (prijspeil 2025) te kunnen dragen. Houd hierbij expliciet rekening met toekomstige indexatie, de meerkosten van de Zwolse ambitie én interne wijzigingen zoals de rekenrente. Door deze effecten actief te compenseren, ontstaat continuïteit en voorspelbaarheid in de financiering. Alleen zo ontstaat een robuust financieel kader dat verder reikt dan één collegeperiode en zekerheid biedt aan schoolbesturen.

Wees expliciet over de impact van Ons Zwolle van Overmorgen

Deze ambitie geeft richting en kwaliteit, maar vergroot de financiële druk aanzienlijk. College, raad en schoolbesturen moeten samen keuzes maken welke onderdelen van de ambitie haalbaar en betaalbaar zijn en welke gefaseerd of aangepast moeten worden. Maak zichtbaar wat de ambitie betekent in euro's en waar de grenzen van haalbaarheid liggen. Ambitie is goed, maar de basis moet ook op orde.

Koppel onderwijshuisvesting aan gebiedsontwikkeling

Leg bij woningbouwopgaven en wijkvernieuwing direct de verbinding met onderwijshuisvesting. Een integrale aanpak zorgt dat investeringen elkaar versterken en scholen als ankerpunten bijdragen aan vitale, leefbare wijken.

Verduurzaming als noodzakelijke tussenstap

Voor scholen die de komende tien jaar niet vernieuwd worden, is versnelde verduurzaming cruciaal. Daarmee wordt voorkomen dat leerlingen en leraren

te lang in ongezonde of oncomfortabele gebouwen moeten werken en leren.

Organiseer gezamenlijke sturing en continuïteit
Maak het IHP een levend document door jaarlijks een gezamenlijk prioriteringsgesprek te voeren tussen gemeente en schoolbesturen. Veranker de afspraken in de PPN-cyclus en bewaak zo de samenhang tussen ambitie, middelen en planning.

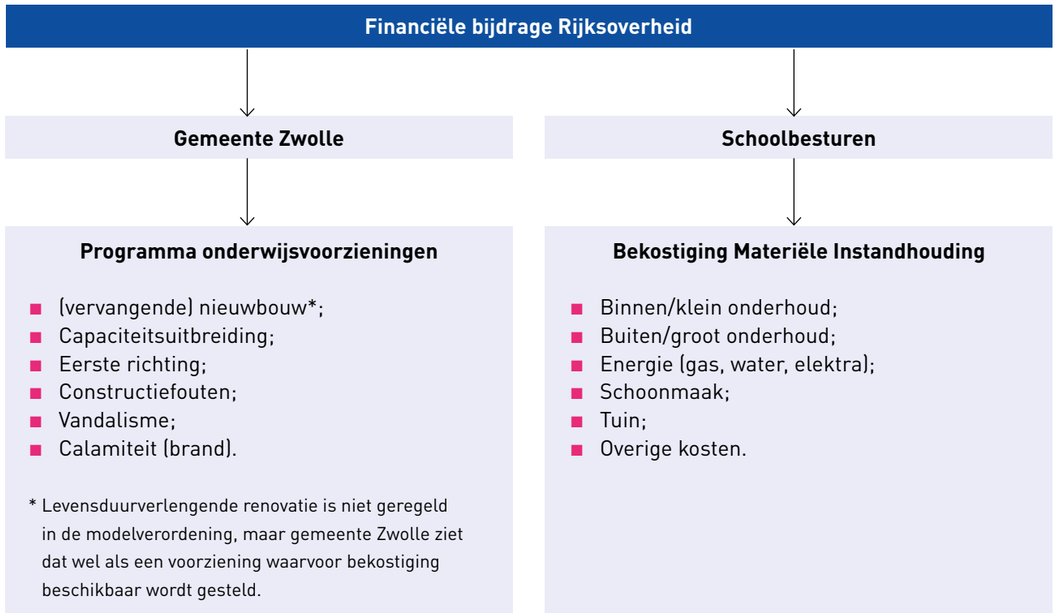
Bouw samen een sterke uitvoeringsorganisatie
De opgave in Zwolle is groot en ingewikkeld. Losse projecten en tijdelijke samenwerking zijn daarvoor niet voldoende. Het is aan de gemeente en de schoolbesturen om samen een robuuste uitvoeringsorganisatie in te richten die continuïteit en slagvaardigheid garandeert. Binnen deze organisatie staat bouwheerschap centraal: wie wordt verantwoordelijk voor proces, kwaliteit, budget en planning. Op die manier worden vertragingen voorkomen, voorspelbaarheid vergroot en tempo gemaakt met het vernieuwen van de Zwolse schoolgebouwen.

Bijlagen

Zorgplicht en verordening

Zorgplicht

De gemeente Zwolle en de schoolbesturen hebben elk hun eigen rol in het waarmaken van goed onderwijs. De gemeente stelt bekostiging beschikbaar voor (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding. De schoolbesturen dragen zorg voor beheer en exploitatie. Beide partijen ontvangen hier middelen voor van het Rijk. De afbeelding hieronder laat visueel zien hoe dit is opgebouwd. Heldere afspraken over rollen en verantwoordelijkheden zijn essentieel. Zo zorgen we ervoor dat onderwijshuisvesting geen sluitpost is, maar een strategisch onderdeel van een goede leeromgeving.

Verordening

De gemeente Zwolle heeft een permanente opdracht om te voorzien in adequate huisvesting voor onderwijs en bewegingsonderwijs zodat het onderwijs te allen tijde doorgang kan vinden. Deze wettelijke zorgplicht heeft de gemeente Zwolle sinds 1997 van de rijksoverheid overgedragen gekregen en staat beschreven in de Wet op het Primair onderwijs (WPO), de wet op de Expertisecentra (WEC)en de wet op het Voortgezet onderwijs(WVO). Op basis van deze wetgeving heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs opgesteld. Deze verordening bevat een beoordelingskader voor bekostigingsvraagstukken waarvoor de gemeente een zorgplicht heeft. Gemeente Zwolle heeft deze modelverordening als uitgangspunt genomen[8] en vertaald naar een Zwolse verordening. Naast inhoudelijke toetsingskaders biedt de verordening ook procesmatige kaders. In de verordening staat onder andere het volgende beschreven:

- hoe een schoolbestuur een aanvraag voor bekostiging van een tijdelijke dan wel permanente voorziening kan indienen;
- aan welke eisen een aanvraag moet voldoen;
- hoe de gemeente Zwolle deze aanvraag in behandeling moet nemen;
- hoe het besluitvormingstraject moet worden doorlopen voor het al dan niet beschikbaar stellen van de bekostiging.
- Een schoolbestuur kan voor de huisvesting onder andere bekostiging bij de gemeente Zwolle aanvragen voor de volgende typen voorzieningen:
- Voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen.
- Herstel van constructiefouten.
- Herstel van vervanging in verband met schade aan een gebouw, onderwijsleerpakket of meubilair in geval van bijzondere omstandigheden.
- Huur van een sportterrein, dat niet in het bezit is van een bevoegd gezag, voor een school voor voortgezet onderwijs voor het onderwijs in lichamelijke oefening.

Schoolbesturen kunnen volgens de uitgangspunten van de Zwolse verordening, via het jaarlijkse Programma onderwijsvoorzieningen, een aanvraag indienen voor bekostiging van onder andere uitbreidingsvraagstukken, (vervangende) nieuwbouw, levensduurverlengende renovatie, onderwijs leerpakket, meubilair, et cetera. De benodigde dekking voor het Programma onderwijsvoorzieningen wordt jaarlijks geregeld via de Perspectiefnota (PPN). Echter, in de Zwolse situatie vragen de schoolbesturen voor (vervangende) nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie geen bekostiging aan via het Programma onderwijsvoorzieningen. Aanleiding hiervan is dat deze vraagstukken zijn omschreven in het voormalig Masterplan onderwijshuisvesting en de notitie Toekomstgerichte Onderwijsvoorzieningen Zwolle. Hieraan hebben de schoolbesturen zich via het OOGO gecommitteerd waardoor voor deze vraagstukken draagvlak is onder de schoolbesturen. De gemeente Zwolle regelt dekking voor deze vraagstukken via de perspectiefnota. Uiteindelijk wordt in een later stadium via een separaat voorstel aan de gemeenteraad een investeringskrediet aangevraagd.

Jaarlijkse cyclus ‘Programma voorzieningen Onderwijshuisvesting’

Gemeente Zwolle heeft de wettelijke taak om een jaarlijkse cyclus “Programma voorzieningen Onderwijshuisvesting” te organiseren. Via deze cyclus kunnen schoolbesturen bekostiging aanvragen ten behoeve van een tijdelijke of permanente voorziening. In de huisvestingsverordening van de gemeente Zwolle staan de type voorzieningen en de voorwaarden waaraan de aanvraag moet voldoen nader beschreven. De huisvestingsverordening vormt het toetsingskader voor het beoordelen van de ingediende aanvragen. Wanneer een aanvraag voldoet, wordt deze op het programma geplaatst. Voldoet een aanvraag niet, dan wordt deze op het overzicht geplaatst. Ten aanzien van beiden organiseert de gemeente Zwolle een “op overeenstemming gericht overleg” (OOGO). Tijdens dit overleg worden met alle schoolbesturen de aanvragen besproken die op het Programma of het overzicht worden geplaatst. Na besluitvorming in het OOGO vindt besluitvorming door het college en de gemeenteraad plaats. De essentie van de huisvestingsprogramma cyclus is tweeledig. Ten eerste zorgt het ervoor dat de gemeente handelt volgens de wet en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ten tweede biedt het programma de gemeente de mogelijkheid om de financiële consequenties van de bekostiging van voorzieningen tijdig te verwerken in haar begroting. De financiële middelen worden beschikbaar gesteld in januari van het kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin een aanvraag is ingediend.

[8] Gemeenten zijn vrij om af te wijken van de modelverordening. Veel gemeenten doen dat om de couleur locale aan te brengen. In praktijk betekent dit dat gemeenten de modelverordening van VNG op onderdeel aanpassen. Ook gemeente Zwolle heeft dat gedaan. De verordening van de gemeente Zwolle heet: Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwolle 2016.

Kernzaken uit de verordening

Verordening
De gemeenteraad stelt bij verordening een regeling vast met betrekking tot de voorzieningen in de huisvesting zoals beschreven in de onderwijshuiswetten. De meest recente verordening onderwijshuisvesting van de gemeente Zwolle is voor het laatst vastgesteld op 5 maart 2016. De gemeente Zwolle heeft een structurele opdracht: zorgen voor adequate huisvesting voor onderwijs en bewegingsonderwijs. Onderwijs moet altijd doorgaan. Deze wettelijke zorgplicht is sinds 1997 belegd bij gemeenten en vastgelegd in de WPO (Wet op Primair Onderwijs), WEC (de Wet op de Expertisecentra) en WVO (de Wet op het Voortgezet Onderwijs). Op basis van deze wetten heeft de VNG een modelverordening opgesteld. Deze biedt het beoordelingskader voor huisvestingsvragen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Zwolle hanteert deze verordening als uitgangspunt. Inhoudelijk én procesmatig.

Positionering eigendom (juridisch)
Op basis van wetgeving wordt het gebouw en terrein aan schoolbesturen in eigendom overgedragen, tenzij anders wordt besloten. Indien de beoogde huisvesting niet voldoet aan de eisen van het schoolbestuur voor de eigendomsoverdracht (juridisch eigendom), dan geeft het college deze aan het bevoegd gezag in gebruik. Deze situatie kan zich voordoen als verschillende functies/ organisaties onder één dak gehuisvest worden zoals bij multifunctionele accommodaties. Indien de gemeente (een deel van) het gebouw in gebruik geeft aan het bevoegd gezag, blijft de gemeente juridisch eigenaar van het gebouw. In dat geval maakt de gemeente met het bevoegd gezag afspraken over de uitvoering en bekostiging van de vastgoedtaken in een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Door zaken voor onbepaalde tijd vast te leggen hebben gemeente en schoolbesturen zekerheid over het gebruik van het schoolgebouw en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en bekostiging van de instandhouding van het schoolgebouw.

Grondslag en definitie bouwheerschap
Een schoolbestuur is meestal de bouwheer bij onderwijshuisvesting. Dat staat zo in de WPO, WEC en WVO. De gemeente stelt het geld beschikbaar, en het schoolbestuur zorgt dat er een voorziening komt. Tenzij schoolbestuur en gemeente iets anders afspreken: dan kan de gemeente zelf bouwen.
De bouwheer voert het project uit, van begin tot eind. Hij mag beslissingen nemen en contracten tekenen namens het project. Ook is hij formeel opdrachtgever. Zijn rol vraagt dus mandaat en rechtspersoonlijkheid. Zijn er meerdere partijen betrokken? Dan moet één partij het bouwheerschap op zich nemen, eventueel via een apart orgaan.
De bouwheer moet zich houden aan alle wettelijke regels. Denk aan het Bouwbesluit, ruimtelijke procedures en de vergunningen voor bouwen en gebruik.

Bij het vernieuwen van schoolgebouwen draait alles om kwaliteit, continuïteit en verantwoordelijkheid. De wet geeft schoolbesturen het recht om zelf uitvoering te geven aan nieuwbouw of renovatie. Daarmee zijn zij in principe de bouwheer. De praktijk laat zien dat deze rol vraagt om professionele sturing en duidelijke afspraken. Zeker bij projecten waarin meer speelt dan alleen het gebouw.
Denk aan gebiedsontwikkelingen, veranderende leerlingaantallen of ambities op duurzaamheid. Daarom kiezen gemeente en schoolbesturen in Zwolle voor een heldere werkwijze waarbij de rol van bouwheer per project samen wordt bepaald.

De gemeente Zwolle erkent het formele recht van uitvoering van schoolbesturen. Dat is het vertrekpunt. Tegelijkertijd vraagt elk project om een afweging: wie is in deze situatie het beste in staat om het bouwproces te begeleiden en de ambities waar te maken? Zwolle kiest voor een aanpak waarin inhoud en organisatie met elkaar in balans zijn.

In de definitiefase van ieder huisvestingsproject bepalen gemeente en schoolbestuur wie de rol van bouwheer op zich neemt. De afweging is gebaseerd op:
- De inhoudelijke en ruimtelijke complexiteit van het project.
- De ervaring en capaciteit van het schoolbestuur.
- Kansen om het project te koppelen aan wijk- of stadsontwikkeling.
- De behoefte aan bestuurlijke of technische continuïteit.
- Lessen uit eerdere projecten.

De gemaakte keuze wordt vastgelegd in een nota van uitgangspunten.

Rolverdeling in de praktijk
- Het schoolbestuur heeft het formele recht om bouwheer te zijn.
- Gemeente en schoolbestuur bespreken samen wie de rol invult.
- De bouwheer bewaakt het Programma van Eisen, de kosten, de planning en de uitvoering.

Alle betrokken partijen stemmen de communicatie, besluitvorming en verantwoordelijkheden af in de nota van uitgangspunten.

Voordelen van deze aanpak
- Sluit aan bij ieders formele rol en expertise.
- Geeft ruimte om te sturen op kwaliteit en continuïteit.
- Voorkomt onduidelijkheid tijdens het proces.
- Biedt flexibiliteit én duidelijkheid voor alle betrokkenen.
- Legt de basis voor een goed functionerend gebouw – technisch én onderwijskundig.

Einde gebruik onderwijsgebouwen en terreinen
Een bevoegd gezag kan om verschillende redenen het college schriftelijke mededelen dat een gebouw of terrein niet meer nodig is voor het huisvesten van een school. Door bijvoorbeeld vervangende nieuwbouw of door het beëindigen van het voortbestaan van een school stopt het onderwijsgebruik in een schoolgebouw. Op dat moment komt het gebouw terug naar de gemeente. Indien hiervan sprake is stelt het college, op basis van de uitgangspunten uit haar huisvestingsverordening, vast of er sprake is van achterstallig onderhoud aan het gebouw of terrein en maakt gemeente Zwolle afspraken met het schoolbestuur over de teruggave van het gebouw. Voor het kunnen beoordelen of er sprake is van achterstallig onderhoud laat de gemeente het gebouw, door een onafhankelijk adviesbureau, onderwerpen aan een conditiemeting conform de richtlijnen uit de NEN 2767. Gemeente Zwolle bekijkt bij een verzoek van een bevoegd gezag voor teruggave van een schoolgebouw aan de gemeente of deze nog benodigd is voor onderwijs. Als dat niet het geval is wordt het schoolgebouw intern bij de gemeente bij een afdeling gepositioneerd.

Hoofdvestiging en nevenvestiging[9]
In het basisonderwijs kan een school op verschillende locaties gebouwen (vestigingen) hebben.
Een school heeft altijd een hoofdvestiging. Deze heeft in de Basisregistratie Instellingen (BRIN) het vestigingsvolgnummer 00. Een school kan daarnaast nog andere vestigingen hebben waar onderwijs wordt gegeven. Dit zijn nevenvestigingen of dislocaties. Nevenvestigingen hebben in BRIN een vestigingsvolgnummer dat hoger is dan 00. Dislocaties hebben geen BRIN en dus ook geen vestigingsnummer.

Een nevenvestiging is in de wet gedefinieerd als een deel van een school dat op de plaats waar het onderwijs wordt gegeven, voordat het een deel van de school werd, als zelfstandige school functioneerde. Een bevoegd gezag krijgt alleen bekostiging voor een leerling als deze op een erkende hoofdvestiging of een erkende nevenvestiging is ingeschreven. Een erkende vestiging is goedgekeurd door de minister van OCW en staat geregistreerd bij DUO. Alleen erkende vestigingen hebben een BRIN-nummer.

Indien een bevoegd gezag voor een school voor regulier basisonderwijs een nevenvestiging wil aanvragen, dan moet de school voldoen aan een van de volgende voorwaarden:
- De nevenvestiging heeft minimaal 23 leerlingen en binnen een straal van 2 km is geen andere basisschool.
- De nevenvestiging heeft minimaal 50 leerlingen en binnen een straal van 3 km is geen andere basisschool van dezelfde richting.
- De nevenvestiging heeft minimaal 23 leerlingen en binnen een straal van 5 km is geen andere basisschool van dezelfde richting.
- Het gaat om een nevenvestiging van een openbare school en binnen een afstand van 10 km (over de weg gemeten) is geen andere openbare basisschool.

[9] Bron: website DUO

- Het aantal nevenvestigingen van de school is niet hoger dan het aantal leerlingen gedeeld door 290 (afronden naar beneden).

Dislocatie

Een dislocatie is een deel van een school – in een ander gebouw en op een andere locatie dan het hoofdgebouw – waarmee feitelijk ruimtegebrek in het hoofdgebouw van de school wordt opgevangen (hierna: dislocatie). Overigens kunnen ook nevenvestigingen dislocaties hebben. Een dislocatie is dus een middel van de gemeente om te voldoen aan haar plicht zorg te dragen voor adequate huisvesting van scholen en is niet een wettelijke onderwijseenheid – zoals een nevenvestiging – die als zodanig voor (extra) bekostiging in aanmerking kan komen.
Het komt voor dat scholen dislocaties hebben die vele honderden leerlingen tellen. Dit verschijnsel doet zich vooral voor bij dislocaties in nieuwbouwwijken. Klein begonnen, groeien die dislocaties mee met de wijk en bereiken dan een omvang die ver uit kan gaan boven de hoofdvestiging in de oude kern van een gemeente. Deze dislocaties bevinden zich vaak op relatief grote afstand van de hoofdvestiging van de school, maar moeten de basisfaciliteiten van de school – zoals de directieformatie – delen met de hoofdvestiging. Op grond van de huidige wetgeving is het zelden mogelijk die dislocatie om te zetten in een zelfstandige «afgesplitste» nieuwe school. De Wet op het primair onderwijs (hierna: WPO) werpt daarvoor op het moment een barrière op en wel ten aanzien van de eisen waaraan moet worden voldaan om een school te kunnen stichten.
Bron: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32760-3.html

College en gemeenteraad – besluitvorming

Naast alle bovengenoemde rollen hebben het College van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad een besluitvormende rol bij:
Het jaarlijkse Programma voorzieningen onderwijshuisvesting .
Het vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan.
Het actualiseren van de financiële paragraaf in de begroting via de PPN.
Het vaststellen van kredieten voor projecten.

Hanteren van de model verordening van de VNG

De verordening regelt de spelregels voor onderwijshuisvesting. Schoolbesturen in Zwolle kunnen jaarlijks aanvragen indienen voor nieuwbouw, uitbreiding en andere voorzieningen. Bij acute situaties is een spoedaanvraag mogelijk, als uitstel het onderwijs zou schaden. Vanaf 1 januari 2024 hanteert Zwolle de VNG-modelverordening. Daarmee is de verordening altijd actueel en zijn recente wetswijzigingen verwerkt. De meest recente versie dateert van 3 november 2020 en bevat onder meer:

- nieuwe profielen voor het vmbo;
- aangepaste categorieën voor het gespecialiseerd onderwijs;
- vervallen van de gewichtenregeling.

Daarnaast zijn formuleringen aangescherpt en de normbedragen geactualiseerd. De modelverordening is te raadplegen via de website van de VNG.

Maximaal inzet op verhuur en medegebruik

Bij langdurige leegstand wordt ingezet op medegebruik van ruimten voor culturele, maatschappelijke of recreatieve functies. Met toestemming van het college kan het schoolbestuur ook ruimte verhuren aan commerciële partijen, zoals kinderopvangorganisaties. Het college kan hieraan de voorwaarde verbinden dat een financiële vergoeding wordt betaald.
De regels voor medegebruik en verhuur zijn vastgelegd in hoofdstuk 4 van de verordening.

Gymnastieklokalen

De verordening onderwijshuisvesting bevat minimumnormen voor gymnastieklokalen. Deze zijn uitgewerkt in het standaard handboek huisvesting bewegingsonderwijs van de KVLO, de landelijke beroepsvereniging voor vakdocenten. Zwolle hanteert dit handboek als richtlijn voor de bouw en inrichting van nieuwe gymzalen en sporthallen. Het wordt onderschreven door de afdeling Sport van de gemeente en de vakdocenten van SportService Zwolle.

Onderbouwing Prioritering

Toelichting prioritering vraagstukken

Zwolle heeft te maken met een forse vernieuwingsopgave in de onderwijshuisvesting. De stad groeit, verandert en vraagt om schoolgebouwen die meegroeien. Met de kinderen, met de wijken, met de stad. Om daarin samen koers te houden is in dit IHP een prioritering van vraagstukken opgenomen. Deze is gebaseerd op de prioriteringstabel uit het IHP 2020 en aangevuld met actuele ontwikkelingen in de stad. Voor deze actualisatie van het IHP is gekozen voor een planningshorizon van zestien jaar. Die termijn is opgedeeld in vier tijdvakken van vier jaar. Gelijk aan een collegeperiode. Zo ontstaat een stevige bestuurlijke basis die ruimte biedt aan concrete uitvoering én strategische doorkijk. De eerste vier jaar richten zich op realisatie, de volgende 12 jaar verdeel in drie tijdvakken geven richting aan keuzes voor de lange termijn. Met deze horizon is de volle omvang van de vernieuwingsopgave zichtbaar. En daarmee ook de noodzaak om door te pakken. Want om daadwerkelijk stappen te zetten, vraagt het IHP niet alleen om visie en prioriteit. Maar ook om commitment. De gemeente Zwolle heeft de sleutel in handen om met harde financiële toezeggingen het verschil te maken. Alleen dan is te bouwen aan sterke scholen in sterke wijken. En aan een stad waar ieder kind de ruimte krijgt om te groeien.

Tijdvak 1: 2026-2029 (start initiatieffase)

De Springplank (Gebiedsontwikkeling)

In Noorderkwartier speelt een concreet huisvestingsvraagstuk waarvoor her-prioritering noodzakelijk is ten opzichte van het IHP 2020.
Het gaat om De Springplank (basisonderwijs). De school staat letterlijk in de weg voor geplande gebiedsontwikkeling voor woningbouw. Deze ontwikkeling komt stil te liggen als de school op de huidige plek blijft. Voor De Springplank betekent dit een her prioritering waardoor deze basisschool stevig naar voren schuift ten opzichte van het IHP uit 2020. Niet alleen vanwege de woningbouwontwikkeling, maar ook vanwege landelijke beleidsveranderingen. Het schoolbestuur onderzoekt de mogelijkheid om de vervangende nieuwbouw voor De Springplank te koppelen aan een bredere herschikking binnen het primair onderwijs. Aanleiding hiervoor zijn de plannen van OCW om de kleine scholentoeslag en de gemiddelde opheffingsnorm af te schaffen. De vernieuwing van De Springplank biedt dus niet alleen kansen voor de woningbouwopgave, maar ook voor het realiseren van toekomstbestendige scholen in omvang en spreiding.

Holtenbroek – De Toonladder, Carillon, Vrije school, Het Speelwerk, Het Facet, Buitenwijs, Al Amana (Wijkgerichte aanpak)

De basisscholen en scholen voor gespecialiseerd (basis)onderwijs in Holtenbroek kregen in het IHP van 2020 een hoge prioritering. Gezien de leeftijd van de wijk ligt dat voor de hand. Veel scholen dateren uit de tijd van de stadsuitbreiding in de jaren ’60. De komende jaren gaan gemeente en schoolbesturen hier concreet mee aan de slag. Zo is in 2025 een gezamenlijk visietraject gestart om het onderwijslandschap in Holtenbroek opnieuw te vullen. Centrale vraag: hoe organiseren we het onderwijs zó dat kinderen in Holtenbroek maximaal profiteren van passend en inclusief onderwijs? Daarbij gaat het om de samenwerking tussen traditionele basisscholen, conceptscholen en scholen voor gespecialiseerd (basis)onderwijs.

In het kader van dit IHP zijn gesprekken gevoerd met de schoolbesturen die nu gevestigd zijn in Holtenbroek. Doel van deze gesprekken was af te stemmen of de huidige scholen met een wijkoverstijgend voedingsgebied – de zogenoemde conceptscholen – in de toekomst nog in Holtenbroek gehuisvest blijven. Dat gesprek is relevant omdat Holtenbroek, vergeleken met andere Zwolse wijken, relatief veel conceptscholen telt. Niet al deze scholen behouden in de toekomst een plek in de wijk. Verplaatsing naar een andere wijk is dus niet uitgesloten.

Het visietraject verkent welke combinaties, concentraties of samenwerkingen het beste aansluiten bij de kinderen, de wijk en de ambities van Zwolle. Deze aanpak legt de basis voor doordachte keuzes in huisvesting. Niet elke school hoeft apart vernieuwd. Soms biedt een gezamenlijke oplossing meer ruimte en meer toekomst. Holtenbroek verdient scholen die passen bij de kinderen van nu én straks. Stevig verankerd in een wijk die opnieuw in beweging komt.

Aa-landen – De Wilgenburg, De Aquarel, De Werkschuit, De Wieden en De Twijn (Wijkgerichte aanpak)

De scholen in Aa-landen kregen in het IHP van 2020 een hoge prioriteit. Die lijn blijft overeind. Net als in Holtenbroek ligt hier een kans om alle onderwijsvoorzieningen in samenhang te vernieuwen. Gemeente Zwolle ziet mogelijkheden om deze opgave niet alleen bouwkundig, maar ook sociaal-maatschappelijk te benutten. Schoolgebouwen worden dan meer dan klaslokalen. Het worden plekken die bijdragen aan kansengelijkheid, ondersteuning in de wijk en verbinding tussen mensen. De schoolbesturen in Aa-landen delen dit perspectief. In samenwerking met de gemeente hebben de schoolbesturen voor de zomervakantie van 2025 een gezamenlijke visie opgesteld en vastgesteld (Visie Onderwijs Aa-landen documentnummer 250603). In deze visie ligt de nadruk op sterke samenwerking tussen scholen onderling en met partners in de wijk. Er ontstaat ruimte om het onderwijs toekomstbestendig te organiseren, zowel kwalitatief als organisatorisch. De wijk verdient voorzieningen die aansluiten bij de kinderen én bij de mensen om hen heen. Niet versnipperd, maar verbonden. Niet tijdelijk, maar structureel. Deze visie vormt de onderlegger voor de initiatieffase die in 2026 van start gaat. In deze initiatiefase wordt de visie verder uitgewerkt, in lijn met de uitgangspunten uit hoofdstuk 3 van dit IHP: onderwijs dat raakt en verbindt. Daarbij draait het niet om één gebouw, maar om een netwerk van voorzieningen die samen een stevig fundament leggen onder het onderwijs én de wijk.

Voor De Twijn ligt een complexe ruimtelijke opgave. De ambitie is om het gespecialiseerd onderwijs op termijn onder te brengen op één locatie: een unilocatie voor alle leerlingen van De Twijn. Tegelijk ontstaat in de wijk het perspectief om het basisonderwijs meer te concentreren in elkaars nabijheid. Die combinatie maakt het vinden van een passende plek voor De Twijn extra uitdagend. De huidige locatie biedt beperkte ontwikkelruimte, zeker als daar straks ook andere voorzieningen bij komen. Deze situatie onderstreept het belang van goede ruimtelijke afstemming én een integrale benadering van het voorzieningenaanbod in Aa-landen. Alleen zo lukt het om zowel het gespecialiseerd als regulier onderwijs toekomstbestendig te huisvesten en tegelijk de wijk als geheel te versterken.

Veerallee – Carolus Clusius College (Gebouwgerichte aanpak)

Het Carolus Clusius College (CCC) kreeg in het IHP van 2020 een hoge prioriteit. In dat plan zijn de verschillende gebouwdelen van het CCC echter los van elkaar beoordeeld en verspreid over meerdere jaren geprogrammeerd. Dat heeft geleid tot een gefragmenteerde benadering van een opgave die juist om integraliteit vraagt. In deze actualisatie van het IHP zijn de gebouwdelen samengevoegd tot één geheel. Zo ontstaat ruimte voor een complete en samenhangende vernieuwing van het gebouw. Het Carolus Clusius College is een groot en intensief gebruikt schoolgebouw dat in de afgelopen decennia meerdere keren is uitgebreid. Het resultaat is een lappendeken van bouwdelen met uiteenlopende technische staat en sterk wisselende functionele kwaliteit. Dit heeft directe gevolgen voor het binnenklimaat: sommige delen van het gebouw zijn structureel te warm in de zomer en te koud in de winter. Leerlingen en medewerkers ervaren hierdoor minder comfort, wat ten koste gaat van het leer- en werkklimaat. De huidige staat van het gebouw vraagt om een integrale vernieuwingsaanpak. Niet in stappen, maar als samenhangend geheel. Daarmee krijgt het Carolus Clusius College een gebouw dat aansluit op de kwaliteit van het onderwijs die de school nastreeft. Én op de ambities van Zwolle voor toekomstgerichte onderwijshuisvesting.

Herfte – De Ambelt (Gebouwgerichte Aanpak)

De prioritering van De Ambelt sluit aan bij de lijn uit het IHP 2020. Het gaat hier specifiek om de gebouwen van De Ambelt die gevestigd zijn op één locatie in Herfte. Deze locatie huisvest een onderwijsaanbod voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en vraagt om een toekomstbestendige en stabiele basis. De huidige situatie bestaat uit meerdere gebouwonderdelen met uiteenlopende leeftijd en kwaliteit. Een integrale aanpak is nodig om dit te doorbreken. Alleen door het geheel als één project te benaderen ontstaat een goed functionerende onderwijsomgeving waarin rust, structuur en maatwerk centraal staan. Vandaag en in de toekomst. De vernieuwing van De Ambelt biedt ruimte om het gespecialiseerd onderwijs in Zwolle duurzaam te verankeren. Door te investeren in één samenhangende locatie ontstaat perspectief op kwalitatief sterk onderwijs, toegankelijke ondersteuning en een veilige plek voor leerlingen die dat het hardst nodig hebben.

De Schatgraver (Beoordeling van gebouw IHP 2020)

Basisschool De Schatgraver is op dit moment gehuisvest in twee verschillende gebouwen. De hoofdvestiging is gevestigd in Ittersum aan de Van Houtenlaan 1-A. De dislocatie in Zwolle-Zuid aan de Tichelmeesterlaan 45 (medegebruik bij OBS De Marshof). In het IHP van 2020 is De Schatgraver al in beeld gekomen voor vernieuwing. Sindsdien is de opgave breder geworden. Naast de noodzaak om het oudste gebouw te vervangen, ligt er ook een duidelijke wens om toe te werken naar één gezamenlijke locatie. Een unilocatie. Deze combinatie van vraagstukken vraagt om een zorgvuldige en integrale aanpak. Daarom start in het eerste tijdvak een brede verkenning. Doel is om helder te krijgen hoe De Schatgraver, verdeeld over twee gebouwen, in toekomstbestendig en op één plek te huisvesten is. De gemeente Zwolle ziet kansen om deze unilocatie te realiseren, zowel ruimtelijk als inhoudelijk. Tegelijkertijd vraagt dit om samenwerking met andere schoolbesturen in de wijk. Alleen door samen op te trekken ontstaat ruimte voor gedragen oplossing die werkt voor leerlingen, ouders, schoolteam én de wijk. De verkenning vormt een eerste stap richting een oplossing die voor de school meer rust, samenhang en kwaliteit biedt. In de huisvesting, organisatie én in het onderwijsaanbod.

De Brug en De Sluis (Beoordeling van gebouw IHP 2020)

De Brug en De Sluis, twee scholen voor gespecialiseerd basisonderwijs, zijn beide toe aan vernieuwde huisvesting. De gebouwen dateren uit de jaren '60 en zijn inmiddels 65 jaar oud. Niet verrassend dus dat ze in het IHP 2020 hoog geprioriteerd zijn. De staat van de huisvesting doet onvoldoende recht aan de doelgroep die hier onderwijs volgt. Maar het vraagstuk gaat verder dan alleen verouderde gebouwen. Binnen het kader van passend onderwijs en de visie van dit IHP vraagt het gespecialiseerd basisonderwijs om een herbezinning. De leerlingenaantallen lopen al enkele jaren terug. Dat roept de vraag op hoe Zwolle – en ook de regio – deze voorziening toekomstbestendig organiseert. Niet alleen het of, maar ook het hoeveel, hoe groot en waar ligt opnieuw op tafel. Deze opgave stopt niet bij de gemeentegrens. Daarom is een gemeente overstijgend antwoord nodig: één dat zicht biedt op het aantal GBO-scholen, hun omvang en hun spreiding in de regio.
In het eerste tijdvak start een brede initiatieffase. Die brengt onderwijs, huisvesting en regionale spreiding samen in één doordachte aanpak. Zo ontstaat ruimte voor duurzame keuzes – voor gebouwen die passen bij de opdracht van het GBO én bij de behoeften van de kinderen die hier onderwijs volgen.

De Campherbeek en De Duyvencamp (Wijkgerichte aanpak)

De twee basisscholen in Berkum zijn in deze actualisatie iets naar voren gehaald ten opzichte van het IHP 2020. Die verschuiving is logisch gezien de leeftijd van de gebouwen, maar is ook strategisch. De wijk Berkum ligt tegen het plangebied aan van de toekomstige woningbouwontwikkeling Vechtpoort. De komst van duizenden woningen in dit gebied heeft effect op de bestaande scholen in Berkum. Gemeente Zwolle en de betrokken schoolbesturen staan voor een gezamenlijke opgave. Zij moeten keuzes maken over het aantal, omvang en de spreiding van onderwijsvoorzieningen in zowel Berkum als Vechtpoort. De vernieuwing van de scholen in Berkum is daarom niet te zien van de ontwikkeling van Vechtpoort. Het is nodig om één overkoepelende strategie te ontwikkelen. Een strategie die anticipeert op de toekomstige vraag uit Berkum én op de verwachte leerlingen in Vechtpoort. En die daarbij rekening houdt met het tempo van de gebiedsontwikkeling. De mate waarin het vraagstuk van Berkum de komende jaren beweegt, hangt dan ook direct samen met de ontwikkelsnelheid van Vechtpoort. Versnelling is mogelijk, maar vertraging ligt evenzeer op tafel.
Wat vaststaat: Berkum en Vechtpoort vragen om regie, afstemming en een gezamenlijke blik op de lange termijn. Alleen dan ontstaan voorzieningen die passen bij de groei van de stad én bij de kracht van de wijk.

Tijdvak 2: 2030-2033 (start initiatieffase)

Ridder Joris en Westwijs (Wijkgerichte aanpak)
De basisscholen in Westenholte bevinden zich in sterk verouderde gebouwen. Net als in Holtenbroek vraagt de vernieuwingsopgave hier om een integrale aanpak. De technische staat van de panden, de veranderende onderwijsbehoefte en de maatschappelijke rol van scholen in de wijk komen samen in één duidelijke opgave: vernieuwen met visie.
In vergelijking met het IHP 2020 is Westenholte in deze actualisatie iets naar voren gehaald. De combinatie van urgentie en strategisch belang rechtvaardigt deze keuze.

Florens Radewijnschool (Beoordeling van gebouw IHP 2020)
In Windesheim staat één basisschool. Deze school vervult, samen met het dorpshuis, een centrale rol in het dorp en functioneert als ontmoetingsplek voor kinderen, ouders en bewoners. Bij de geplande vernieuwing wordt daarom nadrukkelijk de verbinding gezocht met het naastgelegen dorpshuis. Door onderwijs en gemeenschapsfunctie te combineren ontstaat een plek die meer is dan een school – een kloppend hart voor Windesheim. De vernieuwingsopgave biedt ruimte om voorzieningen slim te bundelen, en zo toekomst en draagvlak te versterken.

Voortgezet onderwijs (Gebouw gerichte aanpak)
De prioritering van de huisvestingsvraagstukken binnen het voortgezet onderwijs sluit grotendeels aan op het IHP 2020. De opgaven zijn bekend, de urgentie blijft overeind en de meeste scholen behouden hun plek in de tijdlijn. Tijdelijke huisvesting speelt een bepalende rol in de volgorde van uitvoering. Vooral wanneer scholen op hun huidige locatie terugkomen. In die situaties is tijdelijke uitplaatsing nodig om vernieuwing mogelijk te maken. De beschikbaarheid en geschiktheid van tijdelijke huisvesting bepaalt daarmee het tempo waarin projecten starten en afronden. Een strategische inzet van bestaande schoolgebouwen als tijdelijke locatie geeft ruimte om voortgang te organiseren binnen het totaal aan Zwolse VO-opgaven. Dit IHP heeft de volgende scholen in het derde tijdvak geplaatst:

- Gymnasium Celeanum
- Thorbecke Scholengemeenschap (locatie Dr. Van Heesweg - Oosterenk)
- Greijdanus College
- Thorbecke Scholengemeenschap (locatie Russenweg - Voorst)

Tijdvakken 3 en 4: 2034-2041

Voor dit tijdvak zijn de vraagstukken niet nader geduid. Deze liggen te ver weg in de tijd.

De huidige prioritering biedt richting en vraagt de komende jaren om nadere uitwerking. Nieuwe IHP-actualisaties bieden ruimte om de uitvoeringsvolgorde te verfijnen, afgestemd op huisvestingsmogelijkheden en de voortgang van parallelle projecten. Daarbij geldt nadrukkelijk dat deze vraagstukken niet buiten de scope van de zestienjarige planningshorizon vallen (2026-2041).

Prioritering IHP 2020

Leeftijd	
Score	Punten
Het gebouw is tussen de 0 en 39 jaar. Zowel de technische als functio nele levensduur zijn nog niet verstreken	3
Het gebouw is tussen de 40 en 59 jaar. De technische levensduur is nog niet verstreken maar de functionele levensduur wel	2
Het gebouw is 60 jaar of ouder. Zowel de technische als functionele levensduur is verstreken	1
Bouwkundig	
Score	Punten
Conform NEN 2767 - niveau 3	3
Conform NEN 2767 - niveau 4	2
Conform NEN 2767 - niveau 5/6	1
Functioneel	
Score	Punten
Passend bij hedendaags onderwijs	3
Met aanpassingen en enigszins behelpen is hedendaagsonderwijs mogelijk	2
Voldoet niet aan de eisen van het hedendaags onderwijs	1
Duurzaam	
	Punten
In het gebouw (installaties en bouwkundig) zijn aanzienlijke ingrepen gedaan ten behoeve van het verduurzamen	3
In het gebouw zijn beperkte ingrepen gedaan ten behoeve van het verduurzamen	2
In hetgebouw zijn geen ingrepen gedaan ten behoeve van het verduurzamen	1
Exploitatie	
Score	Punten
Is te exploiteren binnen het gangbare gemiddelde van het schoolbestuur	3
Overschrijdt > 10% van het gangbare gemiddelde	2
Overschrijdt > 30% van het gangbare gemiddelde	1

Bijlage 4 Prioriteringstabel IHP 2020

School	Adres	LEEFTIJD	BOUWKUNDIG	FUNCTIONEEL	DUURZAAMHEID	EXPLOITATIE	PUNTEN	PRIORITERING
Obadjaschool	Willem Barentszstraat 72	1	1	1	1	1	5	1
Carolus Clusius College	Kamperweg 1	1	2	1	1	1	6	2
Parkschool	Westerlaan 22	1	1	2	1	1	6	2
Toonladder	Bachlaan 158	2	1	1	1	1	6	2
Wilgenburg	Waallaan 7	2	1	1	1	1	6	2
Aquarel	Waallaan 6	2	1	1	1	1	6	2
Carillon Monteverdi	Monteverdielaan 202	2	1	1	1	1	6	2
Carolus Clusius College	Kamperweg 1	2	2	1	1	1	7	3
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 B (Veldhoek 2)	1	2	3	1	1	8	4
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 C (Veldhoek 4)	1	2	3	1	1	8	4
Carolus Clusius College	Kamperweg 1	3	2	1	1	2	9	5
Meander	Dobbe 37	2	2	3	1	1	9	5
Gymnasium Celeanum (dep.)	Westerlaan 40	1	2	2	2	2	9	5
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 H (Helmhorst)	2	2	3	1	1	9	5
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 J (Stenen school)	2	2	3	1	1	9	5
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 E (Vekdhoek 3)	3	2	3	1	1	10	6
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 K (Herfterhoek)	3	2	3	1	1	10	6
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 (centrum gebouw)	3	2	3	1	1	10	6
Ambelt - Herfte	Herftelaan39 A (Veldhoek 1)	3	2	3	1	1	10	6
Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 F (Hathuis)	3	2	3	1	1	10	6
Carillon Bachlaan	Bachlaan 2	2	2	2	2	2	10	6
Werkschuit	Rijnlaan 200	2	2	2	2	2	10	6
Marshof Florens Radewijnsschool	Geert Grooteweg 23-25	2	2	2	2	2	10	6
CBS de Zuidster	Munterkamp 71	3	2	2	2	2	11	7
Wendakker, locatie Kopakker - disl	Dijkgraafhof 2	3	2	2	2	2	11	7
Ichthus (kleutergebouw)	Zwarteweg 74	1	1	3	3	3	11	7
De Brug	Ruiterlaan 14	2	1	3	2	3	11	7
Springplank	Beukenstraat 83	2	2	3	2	2	11	7
Stroomdal	Botlek 56	2	2	3	2	2	11	7
Thorbecke SG (A)	Dr. van Heesweg:1	3	2	2	2	3	12	8
Greijdanus College (C 1983 en 2004)	Campus 5	3	3	2	2	2	12	8
Greijdanus College (E 1983)	Campus 5	3	3	2	2	2	12	8
Greijdanus College (G1-G5 1983)	Campus 5	3	3	2	2	2	12	8
Thorbecke SG (VMBO)	Russenweg 3	3	3	1	2	3	12	8
Thorbecke SG (PRO)	Russenweg 3	3	3	1	2	3	12	8
Ambelt - Hengeveldcollege	Dr. Hengeveldweg 6	3	3	2	2	2	12	8
Twijn - Hengeveldcollege	Dr. Hengeveldweg 2	3	3	2	2	2	12	8
Greijdanus College (F-H 1995)	Campus 5	3	3	2	2	2	12	8
Thorbecke SG (B)	Dr. van Heesweg:1	3	2	2	2	3	12	8
Thorbecke SG (C)	Hengeveldcollege	3	2	2	2	3	12	8
De Vlieger, Ingelandenhof	Ingelandhof 1	3	2	1	3	3	12	8
Wendakker, locatie Vuurtorenstraat	Vuurtorenstraat 2	3	2	1	3	3	12	8
Ambelt - Oosterenk	Dr. Hengeveldweg 9	3	3	2	2	2	12	8
Wieden	Beulakerwiede 4	2	3	3	2	2	12	8
Eliezerschool	Hasselterdijk	2	2	3	2	3	12	8
Vrije School Michaël	Bachlaan 8	2	2	3	2	3	12	8
Praktijkschool (BOOG PRO)	Sleedoornstraat 1	1	3	3	3	2	12	8
Jenapleinschool	Enkstraat 69	1	3	3	3	3	13	9

Bijlage 4 Prioriteringstabel IHP 2020 (vervolg)_

School	Adres	LEEFTIJD	BOUWKUNDIG	FUNCTIONEEL	DUURZAAMHEID	EXPLOITATIE	PUNTEN	PRIORITERING
Ridder Joris	Korianderplein 45	3	3	2	2	3	13	9
Obadjaschool	tijdelijke huisv. W. Brszstr.	3	2	3	2	3	13	9
De Sluis	Zwarteweg 120	2	3	3	2	3	13	9
Campherbeek	Grotiuslaan 33	2	3	3	2	3	13	9
De Duyvencamp	Eikenlaan 23	2	3	3	2	3	13	9
Het Speelwerk	Bachlaan 152	2	3	3	2	3	13	9
De Vlieger, Papaverweg	Papaverweg 57	2	3	3	2	3	13	9
Het Facet	Palestrinalaan 915	2	3	3	2	3	13	9
Gymnasium Celeanum	Zoom 37	2	3	3	3	2	13	9
De Wingerd	Stokmeesterlaan 5	3	3	3	2	3	14	10
Marshof	Tichelmeesterlaan 45	3	3	3	2	3	14	10
Ambelt - Herfte	Herfterlaan 39	3	2	3	3	3	14	10
Zevensprong, Hoofdlocatie	Mannagras 30	3	3	3	2	3	14	10
Talentum	Ijsselcentraleweg 65	3	3	2	3	3	14	10
Smaragd	Esdoornstraat 10	2	3	3	3	3	14	10
De Schatgraver	van Houtenlaan 1-A	2	3	3	3	3	14	10
Morgenster	Korianderplein 4-6	2	3	3	3	3	14	10
Ark	Gedeputeerdenlaan 47	3	3	3	3	3	15	11
Octopus	Provincieroute 143	3	3	3	3	3	15	11
Phoenix	Zalmkolk 2	3	3	3	3	3	15	11
IJsselhof	Staatssecretarislaan 10	3	3	3	3	3	15	11
Oosterenk	Herfterweg 1	3	3	3	3	3	15	11
Krullevaar	Muurmeesterstraat 27	3	3	3	3	3	15	11
Talentstad	Blaloweg 1	3	3	3	3	3	15	11
Enkschool	Jan Buschstraat 6	3	3	3	3	3	15	11
De Twijn	Boterdiep 5 (incl. Waallaan)	3	3	3	3	3	15	11
Vlieger, hoofdvestiging Buckhorstlaan	Buckhorstlaan 50	3	3	3	3	3	15	11
De Twijn	Violierenstraat 42	3	3	3	3	3	15	11
Montessorischool	Energieweg 9	3	3	3	3	3	15	11
Ichthus (overig gebouw)	Zwarteweg 74	3	3	3	3	3	15	11
Hilal	Muurmeesterstraat 1	3	3	3	3	3	15	11
Carolus Clusius College	Koningin Wilhelminastraat 93	3	3	3	3	3	15	11
Kubus	Erfgenamenweg 14A	3	3	3	3	3	15	11
De Sprankel, Hoofdvestiging	Klokkengieterlaan 3	3	3	3	3	3	15	11
De Schatkamer	Wildwalstraat 38	3	3	3	3	3	15	11
Markesteen	Gedeputeerdenlaan 45	3	3	3	3	3	15	11
Het Festival	Sportlaan 6	3	3	3	3	3	15	11
Boxem (form. disl. van De Vlieger)	Oude Wetering 82 A	3	3	3	3	3	15	11
Paperclip (form. disl.van De Zevensprong)	Oude Wetering 82	3	3	3	3	3	15	11
Carolus Clusius College	Kamperweg 1	3	3	3	3	3	15	11

Prioriteringstabel IHP 2020

Vernieuwingsopgave en Prioritering IHP 2025

					Bouwjaar	Leeftijd in jaren en bvo			
	SCHOOL	ADRES	m² BVO	Soort	Oorspronkelijk	Leeftijd in 2025	m² bvo	Leeftijd in 2041	m² bvo
1	Carolus Clusius College	Kamperweg 1	4.335	VO	1925	100	4.335	116	4.335
2	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 B (Veldhoek 2)	513	GO	1932	93	513	109	513
3	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 J (Stenen school)	413	GO	1932	93	413	109	413
4	Thorbecke PRO	Sleedoornstraat 1	1.523	VO	1950	75	1.523	91	1.523
5	De Brug	Ruiterlaan 14	2.204	GBO	1960	65	2.204	81	2.204
6	Enkschool	Jan Buschstraat 6	3.324	GO	1960	65	3.324	81	3.324
7	GBO De Sluis	Zwarteweg 120	1.960	GBO	1960	65	1.960	81	1.960
8	Vrije School Michaël	Bachlaan 8	1.432	BO	1961	64	1.432	80	1.432
9	Carolus Clusius College	Kamperweg 1	2.439	VO	1961	64	2.439	80	2.439
10	De Schatgraver	van Houtenlaan 1-A	1.300	BO	1961	64	1.300	80	1.300
11	Smaragd	Esdoornstraat 10	1.408	BO	1961	64	1.408	80	1.408
12	Springplank	Beukenstraat 83	2.571	BO	1965	60	2.571	76	2.571
13	De Campherbeek	Grotiuslaan 33	1.098	BO	1965	60	1.098	76	1.098
14	De Duyvencamp	Eikenlaan 23	1.185	BO	1965	60	1.185	76	1.185
15	Toonladder	Bachlaan 158	2.228	BO	1967	58	2.228	74	2.228
16	Het Speelwerk	Bachlaan 152	1.272	GBO	1967	58	1.272	74	1.272
17	WestWijs	Papaverweg 57	550	BO	1968	57	550	73	550
18	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 C (Veldhoek 4)	413	GO	1968	57	413	73	413
19	Carillon Bachlaan	Bachlaan 2	1.457	BO	1969	56	1.457	72	1.457
20	Stroomdal	Botlek 56	1.156	BO	1969	56	1.156	72	1.156
21	Wilgenburg	Waallaan 7	1.679	BO	1971	54	1.679	70	1.679
22	Talentstad	Blaloweg 1	8.693	VO	1972	53	8.693	69	8.693
23	Het Facet & Buitenwijs	Palestrinalaan 915	2.891	GBO & BO	1973	52	2.891	68	2.891
24	Werkschuit	Rijnlaan 200	2.056	BO	1974	51	2.056	67	2.056
25	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 H (Helmhorst)	1.800	GO	1974	51	1.800	67	1.800
26	Florens Radewijnsschool	Geert Grooteweg 23-25	718	BO	1975	50	718	66	718
27	Aquarel	Waallaan 6	1.217	BO	1976	49	50.618	65	1.217
28	Wieden	Beulakerwiede 4	1.473	BO	1976	49		65	1.473
29	Gymnasium Celeanum	Zoom 37	3.931	VO	1976	49		65	3.931
30	De Morgenster	Korianderplein 4-6	1.389	BO	1976	49		65	1.389
31	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 E (Vekdhoek 3)	291	GO	1979	46		62	291
32	Ridder Joris	Korianderplein 45	1.112	BO	1979	46		62	1.112
33	De Twijn	Boterdiep 5 (incl. Waallaan)	3.576	GO	1980	45		61	3.576
34	Thorbecke SG (A)	Dr. van Heesweg:1	6.984	VO	1980	45		61	6.984
35	De Wingerd	Stokmeesterlaan 5	1.266	BO	1980	45		61	1.266
36	CBS de Zuidster	Munterkamp 71	1.154	BO	1980	45		61	1.154
37	Marshof	Tichelmeesterlaan 45	2.231	BO	1982	43		59	2.231
38	Greijdanus College (C 1983 en 2004)	Campus 5	20.570	VO	1983	42		58	20.570
39	Greijdanus College (E 1983)	Campus 5	0	VO	1983	42		58	0
40	Greijdanus College (G1-G5 1983)	Campus 5	0	VO	1983	42		58	0

Bijlage 5 Overzicht totale vernieuwingsopgave IHP-periode 2026-2041 (vervolg)

					Bouwjaar	Leeftijd in jaren en bvo			
	SCHOOL	ADRES	m² BVO	Soort	Oorspronkelijk	Leeftijd in 2025	m² bvo	Leeftijd in 2041	m² bvo
41	Carolus Clusius College	Kamperweg 1	4.343	VO	1985	40		56	4.343
42	Thorbecke SG (VMBO)	Russenweg 3	9.487	VO	1986	39		55	9.487
43	Thorbecke SG (PRO)	Russenweg 3	690	VO	1986	39		55	690
44	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 K (Herfterhoek)	414	GO	1987	38		54	414
45	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 (centrum gebouw)	2.011	GO	1987	38		54	2.011
46	De Ark	Gedeputeerdenlaan 47	2.150	BO	1987	38		54	2.150
47	Ambelt - Herfte	Herftelaan39 A (Veldhoek 1)	351	GO	1989	36		52	351
48	Ambelt - Herfte	Herftelaan 39 F (Hathuis)	880	GO	1989	36		52	880
49	Ambelt - Hengeveldcollege	Dr. Hengeveldweg 6	3.239	GO	1989	36		52	3.239
50	Twijn - Hengeveldcollege	Dr. Hengeveldweg 2	2.918	GO	1989	36		52	2.918
51	Ambelt - Oosterenk	Dr. Hengeveldweg 9	3.206	GO	1989	36		52	3.206
52	De Octopus	Provincieroute 143	3.146	BO	1989	36		52	3.146
53	De Phoenix	Zalmkolk 2	1.202	BO	1991	34		50	1.202
54	De IJsselhof	Staatssecretarislaan 10	2.395	BO	1993	32		48	129.849
55	Greijdanus College (F-H 1995)	Campus 5	0	VO	1995	30		46	
56	Thorbecke SG (B)	Dr. van Heesweg:1	3.877	VO	1996	29		45	
57	Ambelt - Herfte	Herfterlaan 39	5.126	GO	1998	27		43	
58	Oosterenk	Herfterweg 1	1.073	BO	1998	27		43	
59	Triomundo	Muurmeesterstraat 27	2.211	BO	1998	27		43	
60	De Zevensprong	Mannagras 30	1.600	BO	2000	25		41	
61	De Kasteelhoeve	Buckhorstlaan 50	2.141	BO	2003	22		38	
62	De Twijn	Violierenstraat 42	1.300	BO	2004	21		37	
63	Montessorischool	Energieweg 9	1.734	BO	2005	20		36	
64	Wendakker, locatie Vuurtorenstraat	Vuurtorenstraat 2	2.600	BO	2005	20		36	
65	Jenapleinschool	Enkstraat 69	1.950	BO	1919	18		34	
66	De Kubus	Erfgenamenweg 14A	867	BO	2007	18		34	
67	Talentum	IJsselcentraleweg 65	1.391	BO	2008	17		33	
68	De Sprankel	Klokkengieterlaan 3	2.025	BO	2009	16		32	
69	De Schatkamer	Wildwalstraat 38	2.851	BO	2010	15		31	
70	Markesteen	Gedeputeerdenlaan 45	1.298	BO	2012	13		29	
71	Het Festival	Sportlaan 6	2.660	BO	2013	12		28	
72	Ichthus (gerenoveerd in 2016)	Zwarteweg 74	2.442	BO	2016	9		25	
73	De Boxem	Oude Wetering 82 A	1.767	BO	2016	9		25	
74	De Paperclip	Oude Wetering 82	2.460	BO	2016	9		25	
75	Carolus Clusius College	Kamperweg 1	1.700	VO	2018	7		23	
76	Het Saffier	Overtoom 65a	1.000	BO	2019	6		22	
77	Lassus Campus	Lassuslaan 230	10.000	VO	2023	2		18	
78	Het Mozaïek	Hortensiastraat 31	1.600	BO	2024	1		17	
79	Het Atelier	Assendorperdijk 51	1.360	BO	2025	0		16	
80	Al Amana*	Dijkgraafhof 2	2.060	BO	2025	0	2.060	16	2.060
	Totaal bvo		191.337				52.678		131.909
	Totaal wat al vernieuwd had moeten zijn in 2025 en betreft de huidige achterstand		52.678	28%					
	Totaal te vernieuwen in IHP-periode 2026-2041 + nieuwbouw Al Amana		131.909	69%					

BO: Basisonderwijs
GBO: Gespeciaal basisonderwijs
GO: Gespecialiseerd onderwijs
VO: Voortgezet onderwijs

*) Al Amana krijgt nieuwbouw. Nu gehuisvets in een huurlocatie.

Bijlage 5 Prioritering op basis van de 3 criteria

				M² BVO			
NR.	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	ADRES	Per gebouw	Cumulatief	PRIORITERING	Leeftijd in 2041
1	Springplank	OOZ	Beukenstraat 83	2.571	2.571	GO	76
2	Toonladder	OOZ	Bachlaan 158	2.228	4.799	WGB	74
3	Carillon Bachlaan	Vivente	Bachlaan 2	1.457	6.256	WGB	72
4	Vrije School Michaël	St. Vrije School	Bachlaan 8	1.432	7.688	WGB	80
5	Het Speelwerk	Florion	Bachlaan 152	1.272	8.960	WGB	74
6	Het Facet & Buitenwijs	Catent & Stichting Onderwijs Transformeert	Palestrinalaan 915	2.891	11.851	WGB	68
7	Al Amana	Seioo	Dijkgraafhof 2	2.060	13.911	WGB	cap
8	Wilgenburg	Catent	Waallaan 7	1.679	15.590	WGB	70
9	Aquarel	Vivente	Waallaan 6	1.217	16.807	WGB	65
10	Werkschuit	OOZ	Rijnlaan 200	2.056	18.863	WGB	67
11	Wieden	OOZ	Beulakerwiede 4	1.473	20.336	WGB	65
12	De Twijn (locatie Boterdiep)	OOZ	Boterdiep 5 (incl. Waallaan)	3.576	23.912	WGB	61
13	Stroomdal	Vivente	Botlek 56	1.156	25.068	WGB	72
14	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	4.335	29.403	WGB	116
15	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	2.439	31.842	WGB	80
16	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	4.343	36.185	WGB	56
17	Carolus Clusius College	Landstede	Kamperweg 1	1.700	37.885	WGB	23
18	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 B (Veldhoek 2)	513	38.398	WGB	109
19	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 C (Veldhoek 4)	413	38.811	WGB	109
20	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 H (Helmhorst)	1.800	40.611	WGB	67
21	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 J (Stenen school)	413	41.024	WGB	67
22	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 E (Vekdhoek 3)	291	41.315	WGB	62
23	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 K (Herfterhoek)	414	41.729	WGB	54
24	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 (centrum gebouw)	2.011	43.740	WGB	54
25	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan39 A (Veldhoek 1)	351	44.091	WGB	52
26	Ambelt - Herfte	OOZ	Herftelaan 39 F (Hathuis)	880	44.971	WGB	52
27	Ambelt - Herfte	OOZ	Herfterlaan 39	5.126	50.097	WGB	43
28	De Schatgraver (combi met De Marshof)	Florion	van Houtenlaan 1-A	1.300	51.397	BVG	80
29	De Brug	Vivente	Ruiterlaan 14	2.204	53.601	BVG	81
30	SBO De Sluis	OOZ	Zwarteweg 120	1.960	55.561	BVG	81
31	De Campherbeek	OOZ	Grotiuslaan 33	1.098	56.659	WGB	76
32	De Duyvencamp	Vivente	Eikenlaan 23	1.185	57.844	WGB	76
33	Ridder Joris	St. Vrije School	Korianderplein 45	1.112	58.956	WGB	62
34	WestWijs	Catent	Papaverweg 57	550	59.506	WGB	73
35	Florens Radewijnsschool	OOZ	Geert Grooteweg 23-25	718	60.224	BVG	66
36	Gymnasium Celeanum	OOZ	Zoom 37	3.931	64.155	BVG	65
37	Thorbecke SG (A)	OOZ	Dr. van Heesweg:1	6.984	71.139	WGB	61
38	Thorbecke SG (B)	OOZ	Dr. van Heesweg:1	3.877	75.016	WGB	45
39	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	20.570	95.586	WGB	58
40	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	0	95.586	WGB	58
41	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	0	95.586	WGB	58
42	Greijdanus College	Greijdanus	Campus 5	0	95.586	WGB	46
43	Thorbecke SG (VMBO)	OOZ	Russenweg 3	9.487	105.073	WGB	55
44	Thorbecke SG (PRO)	OOZ	Russenweg 3	690	105.763	WGB	55
45	Ambelt - Hengeveldcollege	OOZ	Dr. Hengeveldweg 6	3.239	109.002	WGB	52
46	Twijn - Hengeveldcollege	OOZ	Dr. Hengeveldweg 2	2.918	111.920	WGB	52
47	Ambelt - Oosterenk	OOZ	Dr. Hengeveldweg 9	3.206	115.126	WGB	52

Bijlage 5 Prioritering op basis van de 3 criteria (vervolg)

				M² BVO			
NR.	SCHOOL	BEVOEGD GEZAG	ADRES	Per gebouw	Cumulatief	PRIORITERING	Leeftijd in 2041
48	Thorbecke PRO	OOZ	Sleedoornstraat 1	1.523	116.649	BVG	91
49	De Wingerd	Catent	Stokmeesterlaan 5	1.266	117.915	WGB	61
50	Marshof	OOZ	Tichelmeesterlaan 45	2.231	120.146	WGB	59
51	Talentum	Vivente	IJsselcentraleweg 65	1.391	121.537	WGB	33
52	De IJsselhof	OOZ	Staatssecretarislaan 10	2.395	123.932	WGB	48
53	Oosterenk	OOZ	Herfterweg 1	1.073	125.005	BVG	43
54	De Ark	Vivente	Gedeputeerdenlaan 47	2.150	127.155	WGB	54
55	De Octopus	OOZ	Provincieroute 143	3.146	130.301	WGB	52
56	De Phoenix	Catent	Zalmkolk 2	1.202	131.503	WGB	50
57	Montessorischool	OOZ	Energieweg 9	1.734		WGB	36
58	Ichthus (gerenoveerd in 2016)	Vivente	Zwarteweg 74	2.442		WGB	25
59	Markesteen	OOZ	Gedeputeerdenlaan 45	1.298		WGB	29
60	Smaragd	Florion	Esdoornstraat 10	1.408		BVG	80
61	Enkschool	Kentalis	Jan Buschstraat 6	3.324		BVG	41
62	De Kubus	Catent	Erfgenamenweg 14A	867		BVG	34
63	Talentstad	Landstede	Blaloweg 1	8.693		BVG	69
64	Jenapleinschool	St. Jenapleinsch.	Enkstraat 69	1.950		BVG	122
65	De Twijn	OOZ	Violierenstraat 42	1.300		BVG	37
66	De Zevensprong	Vivente	Mannagras 30	1.600		WGB	41
67	Triomundo (+ inhuizing De Vlieger zsm)	OOZ	Muurmeesterstraat 27	2.211		WGB	43
68	De Kasteelhoeve	Catent	Buckhorstlaan 50	2.141		WGB	38
69	Wendakker, locatie Vuurtorenstraat	Vivente	Vuurtorenstraat 2	2.600		BVG	36
70	De Sprankel	Florion	Klokkengieterlaan 3	2.025		WGB	32
71	De Schatkamer	OOZ	Wildwalstraat 38	2.851		WGB	31
72	Het Festival	OOZ	Sportlaan 6	2.660		WGB	28
73	De Boxem	Catent	Oude Wetering 82 A	1.767		WGB	25
74	De Paperclip	Vivente	Oude Wetering 82	2.460		WGB	25
75	Het Saffier	Florion	Overtoom 65a	1.000		WGB	22
76	Lassus Campus	OOZ	Lassuslaan 230	10.000		BVG	18
77	Het Mozaïek	Vivente	Hortensiastraat 31	1.600		BVG	17
78	Het Atelier	Catent	Assendorperdijk 51	1.360		BVG	16
79	CBS de Zuidster (school stopt)	Vivente	Munterkamp 71	1.154		BVG	61
80	De Morgenster	Vivente	Korianderplein 4-6	1.389		BVG	65
	Totaal te vernieuwen			**191.337**			
	Vernieuwingsopgave o.b.v. leeftijd IHP 2026-2041			131.909			
	Voorstel o.b.v. herprioritering			131.503	Is input voor fasering IHP periode 2026-2041		

Financiën uitgangspunten

Dit hoofdstuk beschrijft de financiële kaders voor vervangende nieuwbouw, renovatie, verduurzaming en verbetering van ventilatiekwaliteit in bestaande schoolgebouwen. Deze kaders zijn verwerkt in de berekening van de investeringskosten van de projecten in het IHP.

Toegenomen kosten

De bouwkosten lopen op, maar de scholen in Zwolle moeten wel vernieuwd worden. Hoe pakken we dat slim aan? Het is niet eenvoudig om besparingen te realiseren in de vernieuwing van onderwijshuisvesting. De eisen zijn hoog, de ruimte is vaak beperkt en de nood is groot. Toch zijn er een aantal mogelijkheden die het verdienen om verder uitgewerkt te worden. Door anders te kijken naar oplossingsrichtingen, het ontwerp, samenwerking en uitvoering, ontstaan kansen om de kosten te beperken en de vernieuwingsopgave te versnellen.

We kunnen beginnen met het kiezen voor een sobere afwerking. Een gebouw hoeft niet luxe te zijn om goed te werken. Het helpt ook om kritisch te kijken naar wat écht nodig is. Zijn alle functies en wensen wel nodig of kunnen we het ook eenvoudiger oplossen? Daarnaast is het slim om functies te combineren en samen te werken met andere partijen. Denk aan kinderopvang, sportverenigingen, buurthuizen, ontmoetingsplekken voor de wijk of de bibliotheek. Als we samen één gebouw multifunctioneel gebruiken, verdelen we de kosten én benutten we de ruimte beter. Zulke gebouwen zijn vaak goedkoper in gebruik én ze brengen verschillende groepen mensen samen. Maar om zo'n gedeeld gebouw echt goed te laten werken, is het belangrijk om heldere afspraken over exploitatie en beheer te maken. Ook de manier van bouwen maakt uit. Prefab-constructies kunnen snel en efficiënt worden geplaatst. En als we circulaire materialen gebruiken, besparen we grondstoffen én geld.

Maar er is nog iets wat écht verschil kan maken. Grotere bouwvolumes. In plaats van versnipperde, losse projecten. Ook kunnen we kijken of scholen meer kunnen samenwerken binnen één grotere huisvesting. Daarmee halen we schaalvoordeel en is het mogelijk om efficiënter te bouwen. Grote projecten zijn bovendien aantrekkelijker voor de markt. Aannemers zijn eerder bereid om scherpe prijzen aan te bieden als het om een groter werk gaat. Het is dus verstandig om projecten te bundelen en als totaalpakket in de markt te zetten.

Afschrijvingsperiode (vervangende) nieuwbouw

(Vervangende) nieuwbouw

De gemeenteraad van Zwolle heeft in juli 2025 met de Perspectiefnota 2026-2029 ingestemd met een belangrijke wijziging voor de onderwijshuisvesting. Vanaf 2026 schrijft de gemeente schoolgebouwen niet langer in 40 jaar af, maar in 50 jaar. Deze keuze geldt voor alle nieuwe vernieuwingsvraagstukken die vanaf dat moment worden opgepakt.

Deze verlenging van de afschrijvingstermijn geeft lucht in de begroting. Daardoor ontstaat er de komende jaren extra financiële ruimte om meer vernieuwingsvraagstukken in de stad aan te pakken. Concreet betekent dit dat Zwolle sneller en steviger kan investeren in schoolgebouwen die verouderd zijn, die kampen met een slecht binnenklimaat of die niet meer passen bij de onderwijsconcepten van nu. Met deze keuze legt de raad een fundament onder het Integraal Huisvestingsplan. Het biedt ruimte om niet alleen noodzakelijke vervangingen door te voeren, maar ook om strategisch te investeren in sterke scholen die meegroeien met de stad.

Renovatie

Voor een aantal toekomstige projecten is renovatie, gedeeltelijk of volledig, het vertrekpunt. Deze keuze sluit aan bij de ambitie om circulair te bouwen en past bij situaties waarin leerlingenaantallen dalen en de behoefte aan nieuwbouw of uitbreiding afneemt. Renovatie is ook passend bij investeringen in gemeentelijke of rijksmonumenten. Daarbij worden twee vormen onderscheiden:

1. Het gebouw wordt gerenoveerd voor een periode van 20 tot 25 jaar. De investering wordt in diezelfde periode afgeschreven, samen met het restant van de boekwaarde. De kosten bedragen maximaal 50–60% van de kosten van vervangende nieuwbouw. Per project wordt afgewogen of renovatie de voorkeur verdient boven nieuwbouw.

2. Het gebouw wordt gerenoveerd tot een kwaliteitsniveau vergelijkbaar met nieuwbouw. De afschrijvingstermijn is 50 jaar jaar. Deze variant wordt toegepast bij monumentale schoolgebouwen. De investering mag in dat geval gelijk zijn aan die van vervangende nieuwbouw. Een goed voorbeeld hiervan is de renovatie van basisschool Het Mozaïek in Assendorp.

Kengetallen stichtingskosten vervangende nieuwbouw en renovatie

(Vervangende) nieuwbouw

Voor het bepalen van de stichtingskosten en het beschikbaar stellen van budget voor toekomstige projecten sluit de gemeente Zwolle aan bij het kwaliteitskader huisvesting van Ruimte-OK. Om die ambities waar te maken, werkt Zwolle met actuele en realistische financiële parameters per type schoolgebouw. Dit kader bevat verschillende varianten: PO klein, PO groot en VO, zodat per projectomvang een passend investeringskrediet beschikbaar komt. Het doel is helder: een realistisch en gedragen budget dat recht doet aan de schaal en de eisen van het project. Door bij elk project te toetsen aan dit kwaliteitskader ontstaat een transparante basis voor besluitvorming. Zo waarborgt de gemeente dat investeringskredieten passen bij de omvang van het project én bij de ambities van Zwolle voor gezonde, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen.

Het Kwaliteitskader Huisvesting beschrijft de gewenste kwaliteit met drie scenario's:

- VNG-normbedrag: dit is het landelijk gehanteerde minimumniveau voor de bekostiging van onderwijshuisvesting. Het normbedrag is gebaseerd op een sobere en doelmatige voorziening.
- Basisscenario Ruimte-OK: dit scenario gaat uit van een hedendaags en toekomstgericht schoolgebouw dat voldoet aan de eisen van goed binnenklimaat, functionaliteit en duurzaamheid. Het basisscenario sluit aan bij de ambities van Frisse Scholen en de actuele praktijk.
- Levensduurscenario Ruimte-OK: dit scenario legt de lat hoger en rekent met aanvullende investeringen in duurzaamheid en kwaliteit, gericht op een langere levensduur en lagere exploitatiekosten.

Hieronder zijn de bedragen inclusief BTW opgenomen.

PO klein (1.312 m² BVO / 221 leerlingen)	
Scenario	**Eenheidsprijs (€ per m² bvo)**
VNG Normbedrag 2025	€ 3.392
Basisscenario Ruimte-OK	€ 3.947
Levensduurscenario Ruimte-OK	€ 4.016
PO groot (2.423 m² BVO / 442 leerlingen)	
Scenario	Eenheidsprijs (€ per m² bvo)
VNG Normbedrag 2025	€ 3.156
Basisscenario Ruimte-OK	€ 3.577
Levensduurscenario Ruimte-OK	€ 3.644
VO (5.000 m² BVO)	
Scenario	Eenheidsprijs (€ per m² bvo)
VNG Normbedrag 2025	€ 2.895
Basisscenario Ruimte-OK	€ 3.194
Levensduurscenario Ruimte-OK	€ 3.253

Renovatie
Het investeringskrediet voor de renovatie van een schoolgebouw wordt altijd vastgesteld op basis van een ontwerp en de daarbij horende kostenraming. Renovatie is immers maatwerk. Elk gebouw kent zijn eigen staat, mogelijkheden en beperkingen. Daardoor is het niet mogelijk om vooraf een vast financieel kader mee te geven. Door te werken met een ontwerpgerichte raming ontstaat een realistisch beeld van de kosten en investeringsbehoefte. Zo sluiten de middelen beter aan bij de daadwerkelijke opgave en blijft ruimte om in te spelen op de specifieke situatie van elk schoolgebouw.

Bijdrage schoolbesturen
Bij vernieuwingsvraagstukken vraagt de gemeente Zwolle van schoolbesturen een eigen bijdrage. Deze bijdrage sluit aan op het bedrag dat in de laatste vier jaar voor het stopjaar in het meerjarenonderhoudsplan stond voor klein en groot onderhoud. Schoolbesturen ontvangen in die jaren nog steeds Rijksbekostiging voor onderhoud. Omdat zij dit geld niet meer uitgeven aan het gebouw dat vernieuwd wordt, acht de gemeente het redelijk dat deze middelen als eigen bijdrage worden ingezet. Noodzakelijk onderhoud dat niet uitgesteld kan worden, trekt de gemeente af van de bijdrage. De gemeente vraagt van het schoolbestuur altijd inzicht in het meerjarenonderhoudsplan van het betreffende gebouw. Zo ontstaat een duidelijke en eerlijke basis om de eigen bijdrage vast te stellen en pakken gemeente en schoolbesturen samen verantwoordelijkheid voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting.

Brede voorziening voor de wijk
Wanneer een school uitgroeit tot een brede voorziening in het kader van de sociaal-maatschappelijke opgave van Zwolle, vraagt dat om extra investeringen. Het gaat dan niet alleen om onderwijshuisvesting, maar ook om kinderopvang, zorg en ontmoetingsfuncties die bijdragen aan de Rijke Schooldag en het versterken van de wijk.

De gemeente sluit voor het investeringskrediet aan bij het kwaliteitskader van Ruimte-OK. De kapitaallasten die voortkomen uit investeringen in kinderopvang of andere commerciële (zorg)functies, dekt de gemeente via een kostendekkende huurvergoeding. Voor functies zoals ontmoetingsplekken en voorzieningen rond de Rijke Schooldag maakt de gemeente maatwerkafspraken met de betrokken partijen.

Het schoolbestuur sluit huurovereenkomsten met kinderopvangaanbieders en maakt afspraken over beheer, exploitatie en onderhoud. Voor zowel bestaande gebouwen als nieuwbouw gelden deze afspraken.

Van idee naar gebouw: wat gebeurt er en wie is wanneer aan zet

Initiatieffase - Hier begint het bouwen aan betekenisvolle plekken
In de initiatieffase staat de vraag centraal hoe we onderwijs realiseren dat raakt en verbindt. Deze fase draait om het verkennen van de onderwijsvraag in relatie tot de wijk, de stad en de toekomst. Samen met schoolbesturen, kinderopvang en andere maatschappelijke partners onderzoekt de gemeente hoe het onderwijsaanbod en kinderopvang slim gecombineerd wordt met bijvoorbeeld onderwijsondersteunende functies en ontmoeting. Tegelijkertijd ontstaat er zicht op de sociaal-maatschappelijke opgave en de ruimtelijke en functionele mogelijkheden. Door breed te kijken én breed te betrekken, ontstaat een gedragen voorzieningenprogramma. De gemeente geeft richting, betrekt expertise van binnen en buiten de organisatie en legt zo een stevig fundament voor de rest van het traject.

Definitiefase - Van visie naar plan dat werkt
In de definitiefase krijgt het initiatief handen en voeten. Wat in de eerste fase globaal is verkend, wordt hier concreet uitgewerkt. Samen concretiseren partijen de onderwijskundige ambities, vertalen ze die naar een Programma van Eisen en formuleren ze ontwerpuitgangspunten. Ook de locatie, stedenbouwkundige kaders en ruimtelijke voorwaarden komen in beeld. De gemeente zorgt voor samenhang met beleid, planning en financiering en toetst of het voorstel past binnen het bredere IHP. Wanneer meerdere gebruikers onder één dak komen, maken partijen in deze fase ook afspraken over het gezamenlijke beheer en de exploitatie van het gebouw. Zo ontstaat een project dat stevig genoeg is voor de volgende stap, maar flexibel genoeg is om ruimte te bieden aan voortschrijdend inzicht.

Ontwerpfase - Ideeën worden werkelijkheid
De ontwerpfase brengt alles samen: onderwijsvisie, ambities, wettelijke eisen en wensen. Schoolbesturen pakken (als ze bouwheer zijn) het voortouw in het ontwerpen van een gebouw dat hun onderwijs versterkt en meebeweegt met het onderwijsconcept en de behoefte van de kinderen. Samen met ontwerpers en adviseurs werken ze het gebouw stap voor stap uit, van schets- tot definitief ontwerp. In deze fase is ruimte voor creativiteit, afstemming met partners en interactie met toekomstige gebruikers. De gemeente blijft nauw betrokken en zorgt dat het ontwerp aansluit bij de ruimtelijke context, duurzame ambities en maatschappelijke doelen. Hier krijgt het project zijn vorm, karakter en betekenis.

Realisatiefase - Van plannen naar bouwen
In de realisatiefase komen de plannen daadwerkelijk uit de grond. Het ontwerp wordt gebouwd, installaties worden geplaatst en het gebouw krijgt zijn fysieke vorm. Schoolbesturen (bouwheer) sturen op voortgang, kwaliteit en afstemming met de omgeving. De samenwerking tussen aannemer, adviseurs en gebruikers is cruciaal om tot een goed eindresultaat te komen. De gemeente volgt de uitvoering, monitort de randvoorwaarden en blijft aanspreekpunt voor zaken die raken aan de wijk of het publieke domein.

Ingebruikname – Het gebouw gaat leven
Na oplevering begint het gebouw pas echt te werken. Leerlingen, medewerkers en wijkbewoners nemen het in gebruik en vullen het met hun dagelijkse praktijk. De school richt het gebouw in, ontdekt wat werkt en waar nog bijgestuurd moet worden. De samenwerking tussen gebruikers en partners komt op gang en de eerste ervaringen worden gedeeld. De gemeente bewaakt de afstemming met andere voorzieningen en zorgt dat de nieuwe voorziening zijn plek vindt in de wijk. In deze fase groeit het gebouw uit tot een levendige plek van leren, ontmoeten en samenleven.

Instandhoudingsfase – Zorgen dat het blijft werken
In de instandhoudingsfase draait alles om zorgvuldige omgang met het gebouw op de lange termijn. Schoolbesturen zorgen dat het gebouw blijft aansluiten bij hun onderwijspraktijk en onderhouden het op basis van meerjarenplannen.